

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

ปริญญา

การบริหารการศึกษา	การศึกษา
สาขา	ภาควิชา
เรื่อง	การพัฒนาแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
	The Development of a Model for Administration of Satellite-Based Distant Learning Educational Institution of Rajaphajanugroh Schools
นามผู้วิจัย	นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์
ได้พิจารณาเห็นชอบโดย	
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์, ค.ศ.)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	(รองศาสตราจารย์สุชาดา นันทะไชย, Ph.D.)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	(รองศาสตราจารย์วินัย คำสุวรรณ, วท.ค.)
หัวหน้าภาควิชา	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิทธิกร สุมาลี, ศษ.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

The Development of a Model for Administration of Satellite-Based Distant Learning Educational
Institution of Rajaphajanugroh Schools

โดย

นางสาวภัทรินทร์ สิริรัตน์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

พ.ศ. 2557

ภัทรินทร์ ศิริรัตน์ 2557: การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ปรินญาศึกษาศาสตร์ดุสิต
(การบริหารการศึกษา) สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์, ค.ศ.
216 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ประชากรเป็นผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไม่ต่ำกว่า 15 ปี ทั้งหมด 82 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามมาตรฐานค่าห้ำระดับ ที่มีความเชื่อมั่น 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดสัมมนากลุ่มเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า สภาพการปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมทั้ง ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง การส่งเสริมการผลิตสื่อตามคู่มือ การนิเทศภายในสถานศึกษา การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม การกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Pattararin Sirirat 2014: The Development of a Model for Administration of Satellite-Based Distant Learning Educational Institution of Rajaphajanugroh Schools.

Doctor of Education (Educational Administration), Major Field: Educational Administration, Department of Education. Thesis Advisor: Assistant Professor Wisut Wichitputchraporn, Ph.D. 216 pages.

The purpose of this descriptive research was to develop a model for administration of satellite-based distant learning educational institution of Rajaphajanugroh Schools. The population were 82 directors and deputy directors of Rajaphajanugroh Schools which have been used satellite-based distant learning for more than 15 years. The instruments were a semi- structure interview and a five rating questionnaire with 0.98 reliability. Data were analyzed by content analysis, percentage, mean, and standard deviation. Focus group discussion was used to develop a model for administration of satellite-based distant learning educational institution of Rajaphajanugroh Schools.

The current state of educational administration of satellite-based distant learning were found that in academic administration, budget administration, personnel administration, and general administration was at a high level while the problems of three aspects of educational administration of satellite-based distant learning were at a moderate level but budget administration was at a low level.

The result showed that the development of a model for administration of satellite-based distant learning educational institution of Rajaphajanugroh Schools was comprised of three parts which were as follows : 1) Concept, principle and objectives 2) Model elements comprising of the development plan of school administrators and teachers for end schools, media production promotion in accordance with teaching manuals, internal auditing, satellite-based distant learning encouragement, monitoring, supervision and evaluation and 3) Conditions for success.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย และรองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรริทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และอาจารย์ ดร. อัจฉรา นิยมภา ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ กราบขอบพระคุณ คุณทวดเอื้อง ศิริรัตน์ ตลอดจนเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจอย่างดียิ่งในการศึกษา และให้การสนับสนุนในการทำวิจัยตลอดมา จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีซึ่งเป็นผลจากงานวิจัยนี้ ขอมอบเป็นกุศล แด่ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ภัทรินทร์ ศิริรัตน์

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)	39
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
กรอบแนวคิดในการวิจัย	68
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	75
ประชากร	76
วิธีดำเนินการวิจัย	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	81
ผลการวิจัย	81
ข้อวิจารณ์	128

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	136
สรุปผลการวิจัย	136
ข้อเสนอแนะ	139
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	142
ภาคผนวก	152
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์	153
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	163
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย	169
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ สนทนากลุ่ม	171
ภาคผนวก จ รายชื่อโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่เป็นประชากร	174
ภาคผนวก ฉ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	177
ภาคผนวก ช เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม	187
ภาคผนวก ซ แบบประเมินความเหมาะสม	201
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	216

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวม	83
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานวิชาการ	84
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ	87
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล	88
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป	89
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวม	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานวิชาการ	91
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ	94
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล	95
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป	97
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	98
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างสภาพการปฏิบัติงาน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามการบริหาร สถานศึกษา ทั้งสี่ด้าน	99
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างปัญหาการบริหาร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามการบริหาร สถานศึกษา ทั้งสี่ด้าน	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ผลการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาสามารถสรุป ประเด็นในการร่างรูปแบบ	102
16	สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ	109
17	สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ	111
18	สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ	112
19	สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ	115
ตารางผนวกที่		
1	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	175
2	สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงาน วิชาการ	178
3	สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงาน งบประมาณ	184
4	สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงาน บุคคล	185
5	สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป	186

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภูมิลักษณะการนำเสนอรายการสอนในคาบเรียนทั่วไป	33
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	75

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์หรือสังคมข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนนี้ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมากมาย และทุกสิ่งทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรวมทั้งความรู้ ดังนั้นความรู้สำเร็จรูปจะใช้งานได้นานเพราะมีความรู้ใหม่เกิดขึ้นแทนในสภาพเช่นนี้ มนุษย์ต้องสามารถเรียนรู้อย่างพลวัต (Dynamic) โดยการเน้นในกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถเรียนรู้เป็น เมื่อมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมนุษย์จึงจะสามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดปัญญาและเป็นการศึกษาตลอดชีวิตต่อไป การเรียนรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนและองค์กรที่ต้องการอยู่รอดและประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 (อโณมา คงตะแบก, 2550)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ที่ได้รับผลกระทบและอยู่ในสถานการณ์นี้ จึงได้ กำหนดบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 เรื่องบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา 11 กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “ส่วนราชการมี หน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องพัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรให้มีคุณภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้”

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง

ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนในฐานะเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องให้ทันกับสถานการณ์

การจัดการศึกษาและโรงเรียนต้องมีความพยายามมุ่งสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพขององค์กรโดยรวมซึ่งต้องอาศัยบุคคล ทีมงาน และทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กรนำเอาองค์ความรู้ทักษะ และประสบการณ์มาปฏิบัติให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของกันและกัน (วิระวุธ มามะศิรินันท์, 2540) องค์กรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เป็นแนวบริหารงานในยุคใหม่ ต้องมีเป้าหมายและระบบงานในการพัฒนาผู้นำและสมาชิก โดยยกระดับการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม (จำเรียง วัชวัฒน์ และ เบญจมาศ อ่ำพันธุ์, 2540; Hoy and Miskel, 2001 อ้างใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548) ได้กล่าวว่าโรงเรียนเป็นองค์กรให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการเรียนรู้การสอน และการเรียนรู้เป็นหลัก เป้าหมายสุดท้าย(Ultimate Goal) ของโรงเรียนก็คือ การเรียนรู้ของนักเรียน (Student Learning) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องสร้างขึ้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำในการจัดหาหรือแสวงหาโอกาสเพื่อให้การเรียนรู้ใหม่ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยความเชื่อว่าคนยิ่งเรียนรู้ก็จะยิ่งขยายขีดความสามารถของตนออกไป

การติดตามผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดที่นำร่องการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้แก่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทั่วประเทศ 45 โรงเรียน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาภายใต้กฎหมายแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีแนวทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปฏิรูปโรงเรียนคือ สร้างระบบที่ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการตนเองได้ในแทบทุกเรื่อง (Building System of Self-Managing School) เน้นผลลัพธ์ทางการศึกษา(Unrelenting Focus on Learning Outcomes) สร้างโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งความรู้ (Creating School For The Knowledge Society)

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์เป็นโรงเรียนประเภทศึกษาสงเคราะห์ ประสบปัญหาการขาดแคลนครู นักเรียนเป็นเด็กยากจนในชนบท ขาดแคลนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับเนื้อหาวิชาที่ได้รับมอบหมายในการจัดการเรียนการสอน จึงได้นำระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบในโรงเรียน

ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นแต่ก็ยังประสบปัญหาบางกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้ จึงไม่สามารถใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (มานี ฉัตรชัยวงศ์, 2545)

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางแก่โรงเรียนทั่วประเทศที่ประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ให้สามารถจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ห่างไกลในชนบท และเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กนักเรียนด้อยโอกาส ด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

คำถามการวิจัย

1. สภาพการปฏิบัติงาน และปัญหาทางการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ และสถานศึกษาชั้นพื้นฐานใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยศึกษาและใช้แนวคิดทางการบริหารงานในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

1.1 การบริหารงานวิชาการ ได้แก่

1.1.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.1.2 การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.1.3 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.1.4 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.1.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.1.6 การนิเทศการศึกษา

1.1.7 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

1.1.8 การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.1.9 การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2 การบริหารงานงบประมาณ ได้แก่

1.2.1 การวางแผนงบประมาณ

1.2.2 การจัดระบบการจัดหาพัสดุ

1.2.3 การรายงานผลการดำเนินงาน

1.2.4 การตรวจสอบภายใน

1.3 การบริหารงานบุคคล ได้แก่

1.3.1 การวางแผนอัตรากำลัง

1.3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

1.3.3 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.4 งานบริหารทั่วไป

1.4.1 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

1.4.2 การจัดระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กร

1.4.3 การดูแลอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม

1.4.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

1.4.5 การจัดทำระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คื อ ผู้อำนวयर และรองผู้อำนวयर โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ จำนวน 45 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมาแล้ว 15 ปี รวมทั้งสิ้น 82 คน

นิยามศัพท์

รูปแบบการบริหารสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบที่ใช้เป็นแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ประกอบด้วย แนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบการบริหาร และเงื่อนไขความสำเร็จ

การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง การจัดการศึกษาโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ทำการถ่ายทอดสดจากโรงเรียนวังไกลกังวล ไปยังโรงเรียนปลายทางทั่วประเทศ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 45 โรงเรียน

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง แนวทางการบริหารงานตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนการสอน นิเทศการศึกษาแนะแนวการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วัดผลประเมินผล ส่งเสริมวิชาการแก่ชุมชน และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นๆ

การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การจัดเตรียม การดำเนินงานระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน/งาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ

การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาตลอดจนการให้พ้นจากงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ งานกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน และระบบควบคุมภายใน โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษา

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ หรือวิธีการในการกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดทางการบริหาร แนวคิดการจัดการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา

องค์การทางการศึกษาถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญยิ่ง เพราะผลผลิตของโรงเรียนก็คือนักเรียนที่จบการศึกษาไปอย่างมีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักการศึกษากล่าวถึงงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

Gorton (1983) กล่าวว่างานของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 6 งาน คือ เป็นผู้อำนวยการ ผู้นำทางการสอน ผู้รักษากฎระเบียบ ผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ ผู้ประเมินผลงาน และผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

Duke (1987) กล่าวว่างานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 7 งาน คือ บริหารงบประมาณ ควบคุมนโยบาย กฎ ระเบียบ ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ประเมินผลการปฏิบัติงาน บริหารงานพัสดุ เผยแพร่ข่าวสารและข้อมูล และการบริหารงานบุคคล

Sergiovanni *et al.* (1987) กล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องพิจารณา 4 ประการนี้เสมอ คือ ทำให้เป้าหมายของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ เสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมของโรงเรียน และปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก

Kimbrough (1988) ได้แบ่งงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 8 งาน คือ การเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตร การบริหารนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การบริหารงานบุคคล อาคารสถานที่ การบริการชุมชน การจัดโครงสร้างและการบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ

อรรถพ จินะวัฒน์ (2539) กล่าวว่างานหลัก 7 ประการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณ จะเห็นว่าภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการจัดการกับภารกิจของโรงเรียนเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน และบุคลากรอื่นๆ นับว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่และหนักมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการปฏิบัติงาน ทำให้งานสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรทั้งหมดในองค์การในการทำงาน

สรุป การบริหารงานในสถานศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ สิ่งที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเพราะฉะนั้นผู้บริหารต้องคำนึงถึงเป้าหมายของสถานศึกษา มีการวางแผนในการจัดการสถานศึกษา มีกระบวนการในการดำเนินงานชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลตลอดเวลา ซึ่งงานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาผู้บริหารเป็นผู้นำในการพัฒนา โรงเรียน ครู นักเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้าใจบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษา โดย Mintzberg (1973) แบ่งบทบาทของผู้บริหารไว้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มบทบาทการติดต่อกับผู้อื่น ได้แก่ บทบาทตัวแทนของกิจการทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด บทบาทผู้นำโดยการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ประสานงาน
2. กลุ่มบทบาทการสื่อข้อความ และข้อมูล ได้แก่ บทบาทของผู้ติดตามข้อมูล ผู้ถ่ายทอดข้อมูล ผู้ให้ข่าวสารสังคมภายนอก
3. กลุ่มบทบาทการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทของผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ผู้แก้ไขปัญหาย่อยๆ ผู้แบ่งสรรทรัพยากร ผู้เจรจาต่อรองเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาแนวทางพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำบทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ม.ป.ป.) สรุปถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. ต้องลดบทบาทลงให้สอดคล้องกับแนวคิดปฏิรูปการศึกษา ประชาชนมาช่วยครูใหญ่ในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะเป็นสถานที่รักษาโรคลดน้อย
2. ติดตามผลงานของครูอาจารย์ และพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
3. เป็นผู้นำในการบริหาร การใช้อำนาจในการตัดสินใจสั่งการ การควบคุม และบังคับบัญชา การสร้างวินัย และความประพฤติแก่นักเรียน
4. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
5. สร้างขวัญ กำลังใจแก่บุคลากร และครูในโรงเรียน

6. นานุเคราะห์ให้ปฏิบัติงานตามภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
7. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
8. เป็นผู้นำในองค์กร และสร้างผู้นำขึ้นในองค์กรเพื่อทำงานร่วมกัน

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาอันเป็นผลมาจากบุคลิกภาพที่มีมาแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้สำเร็จคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ (กิตติ ยัคคานนท์, 2534) ซึ่ง Haiman, Scott and Connor (1985) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารที่มีลักษณะมุ่งผลงานอาจไม่ได้เป็นผู้นำเสมอไปต้องมีคุณลักษณะอื่นๆ หลายอย่างรวมกันตามที่หน่วยงานต้องการด้วยจึงจะเป็นผู้บริหารที่ดีที่สุด

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไปและคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริหาร ดังนี้

Nolte (1966) อธิบายถึงลักษณะที่ดีของผู้บริหารว่า มีความรู้ดีมีวิธีดำเนินงานอย่างฉลาด มีความเป็นประชาธิปไตย มีอารมณ์มั่นคง ใจกว้าง มีศีลธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป ในขณะที่ (Ghisell, 1971) ทำการวิจัยพบว่า ความสามารถในการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มี 7 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการให้คำแนะนำ ความรอบรู้ ความสามารถในการตัดสินใจ ความมั่นใจในตนเอง ความต้องการความสำเร็จในอาชีพ การรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ ความไม่ผูกพันกับตำแหน่ง สอดคล้องกับ (Magnuson, 1971) วิจัยเรื่องลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ โดยจำแนกเป็นลักษณะด้านอาชีพ และลักษณะด้านส่วนตัว คือ

1. ลักษณะด้านอาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายงานให้ผู้อื่นรับฟังความเห็นของบุคคลอื่น และใช้อำนาจหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

2. ลักษณะด้านส่วนตัว ได้แก่ การมีวิจรรย์ญาณ ซื่อสัตย์ยุติธรรม มีความรู้กว้างขวาง ไม่ใช้อารมณ์ มีอารมณ์ขัน ใจกว้างและเปิดเผย เมตตาปรานี และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น (Stadt, 1974) สรุปลักษณะของผู้บริหารที่ดีไว้ดังนี้ คำนึงถึงมาตรฐานในการทำงาน การเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ กล้าคิด กล้าเสี่ยงและกล้าทำมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการแบ่งงานให้ผู้อื่นทำ มีวินัยในตนเอง สามารถสื่อความคิดได้และ (Stogdill, 1974) รวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ และสรุปสิ่งที่ผู้บริหารควรมีเหนือบุคคลอื่นคือ เขาวินัย นิยรัก การค้นคว้า มีความรู้ที่ทันสมัย มีความสามารถในการเข้าสังคม มีความสามารถในการสื่อความหมาย มีความริเริ่มทำสิ่งใหม่ๆ มีความอดทนต่อความยากลำบาก มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะทำงานได้สำเร็จ มีความสามารถในการคาดการณ์ข้างหน้าได้ ให้ความร่วมมือกับหมู่คณะในการทำงาน

เจริญ ทังทอง (2536) เสนอผลการวิจัยคุณลักษณะที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการบริหารไว้ 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คุณลักษณะพื้นฐานที่ต้องใช้ในการบริหารงาน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านข้อมูล และสารสนเทศพื้นฐาน ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ

กลุ่มที่ 2 ทักษะ และความสามารถพิเศษ มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรม และรูปแบบการดำเนินงานของผู้บริหาร ได้แก่ ความรู้เท่าทันในสถานการณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะการวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และการตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์ พฤติกรรมกล้าเสี่ยงกลุ่มที่ 3 คุณสมบัติเชิงบูรณาการ ใช้พัฒนาตนเอง ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สมรรถภาพทางสติปัญญา และไวต่อความรู้สึกต่อบุคคลอื่น การใฝ่รู้ การรู้จักตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) กำหนดว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ดี ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ ปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มีความสามารถบริหารกิจการนักเรียนมีความยุติธรรม ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใจคอ หนักแน่นอารมณ์มั่นคง มีความประพฤติดียึดเป็นแบบอย่างได้ มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวกล้าตัดสินใจ มีสุขภาพแข็งแรง และแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ

อาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี จะต้องมีความรู้ทั้งด้านวิชาชีพ และด้านลักษณะส่วนตัวซึ่งส่งผลต่อสมรรถภาพในการทำงาน และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำสถานศึกษา

ไปสู่เป้าหมายตามประสงค์ด้วย ซึ่งคุณลักษณะด้านการตระหนักรู้ตนเองคือการเห็นคุณค่าในตนเอง และมั่นใจในความสามารถของตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณลักษณะอื่นๆ

ความจำเป็นของการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนานุคลากรในองค์กร เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นทุกขณะ องค์กรที่มีระบบพัฒนานุคลากรที่ดีนั้น ต้องเริ่มจากการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์โดยเห็นว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างความเจริญเติบโตและความสำเร็จให้องค์การได้มากกว่าทรัพยากรวัตถุอื่นๆ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2543) กล่าวไว้ในสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานในสถานศึกษา เป็นผู้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวิธีดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุผลสอดคล้องกับนโยบายที่รัฐกำหนดไว้ การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมากการฝึกอบรมต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก การจัดฝึกอบรมแต่ละครั้งจึงต้องคิดให้รอบคอบโดยควรมีใครบ้างที่มีความจำเป็นต้องฝึกอบรม จึงต้องพิจารณาวิธีการค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งจำแนกได้ 3 ประเภทดังนี้ (เริงลักษณ์ โรจนพันธ์, 2529)

1. แบ่งประเภทโดยวิธีการค้นหาเป็นเกณฑ์

- 1.1 ความจำเป็นที่ชัดเจน เห็นได้โดยใช้สามัญสำนึกไม่ต้องวิเคราะห์อย่างจริงจัง
- 1.2 ความจำเป็นที่ต้องค้นหา ใช้การสำรวจวิเคราะห์โดยละเอียดจึงจะทราบได้

2. แบ่งประเภทโดยพิจารณากับผู้ที่มีความจำเป็นเป็นเกณฑ์

- 2.1 ความจำเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาว่ามีข้อควรปรับปรุงมาน้อยเพียงใด
- 2.2 ความจำเป็นขององค์กร พิจารณาปัญหาที่ทำให้ประสิทธิภาพองค์กรลดลง

3. แบ่งประเภทโดยพิจารณาช่วงเวลา เป็นเกณฑ์

3.1 ความจำเป็นในปัจจุบัน ต้องดำเนินการเพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่

3.2 ความจำเป็นในอนาคต ต้องดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต

สรุป การบริหารสถานศึกษาใดๆ ผู้บริหารมีหน้าที่ในการแสดงบทบาทในการสื่อสาร การให้ข้อมูลเสนอความคิดให้แก่ผู้อื่น และผู้บริหารเป็นผู้สุดท้ายในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดผู้บริหารควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ของผู้บริหารเอง หรือมีส่วนที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสามารถพัฒนาขึ้นได้

กระบวนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

กระบวนการพัฒนาบุคคล หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาบุคคลอย่างมีระบบ นักวิชาการได้เสนอแนวคิดการพัฒนาบุคลากรไว้น่าสนใจ Bishop (1979) เสนอกระบวนการพัฒนาบุคลากร 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความต้องการการพัฒนา เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดเพราะบุคคลเองต้องมีความต้องการพัฒนา
2. การวินิจฉัยและการวิเคราะห์ โดยใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ให้บุคคลแสดงความคิดเห็นเพื่อจะได้ทราบความต้องการโดยรวม
3. การพัฒนา เป็นการแสวงหากลวิธีแก้ไข ปรับปรุงตามความต้องการของบุคคลโดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงาน เช่น การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการ
4. ความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิจัยศึกษาทดลอง และแก้ไขปรับเพื่อให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยดี
5. การนำไปใช้ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้การฝึกอบรมในสิ่งที่ผู้จัดทำโครงการไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

6. การประเมินผลโครงการ โดยนำข้อมูลต่างๆ มาพิจารณาอย่างมีเกณฑ์ เพื่อทราบว่า บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีการประเมินผลทุกระยะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

Werther and Davis (1989) แสดงขั้นตอนการพัฒนานุคคลด้วยการฝึกอบรม ดังนี้

1. เนื้อหาโครงการ
2. การหา วัตถุประสงค์ กิจกรรม ทักษะ
3. ความต้องการ การฝึกอบรม โครงการ ความรู้
4. ที่จำเป็น และพัฒนา หลักการเรียนรู้ ความสามารถของบุคลากร
5. เกณฑ์การประเมิน

สรุปได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับใดจะมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาและใกล้ชิดยิ่งขึ้น เช่น วิเคราะห์ตนเองได้ การสื่อสาร การตัดสินใจ และภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ และการประเมินโครงการเป็นส่วนช่วยในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและเพื่อให้ทราบความต้องการโดยรวม

รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนานุคคลในองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษามีรูปแบบการพัฒนานุคคลที่นิยมใช้กันแพร่หลาย เช่น (สุวรรณ หมั่นคาบุตร, 2540)

1. การสับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่ โดยสับเปลี่ยนหลังจากที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดีพอเพียงกับงานในหน้าที่เดิม
2. การปฐมนิเทศหรือการแนะนำงาน เป็นการแนะนำเบื้องต้นสำหรับผู้ที่จะเข้ามาทำงานใหม่ เพื่อให้เข้าใจนโยบาย สภาพแวดล้อมการทำงานขององค์กร

3. การทัศนศึกษา เป็นการไปศึกษาสภาพที่แท้จริงนอกสถานที่ปฏิบัติงานทั้งในและต่างประเทศ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่ายภารกิจ ที่จะต้องดำเนินการของแต่ละคนทั้งก่อนระหว่าง และหลังทัศนศึกษาให้ชัดเจน แล้วสรุปหาผลที่ได้จากการทัศนศึกษา

4. การพัฒนาบุคคลโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่จัดไว้เพื่อนำไปสู่ความรู้ ทักษะ ตามวัตถุประสงค์นั้นๆ เมื่อจบแต่ละตอนจะประเมินผลเพื่อให้แก้ไขสิ่งที่ยังไม่เข้าใจก่อนจะเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป

5. การประชุมสัมมนา เป็นการร่วมกันศึกษา ค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการอภิปราย วิพากษ์ ประมวลปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อหาวิธีปรับปรุง และได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

6. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้ทำงานสาขาเดียวกันมีปัญหาคล้ายคลึงกัน มีหน้าที่รับผิดชอบระดับเดียวกัน มาร่วมฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง

7. การฝึกอบรม เป็นวิธีการที่กำหนดขึ้นเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้นในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่ เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด การพัฒนาบุคคลเป็นเรื่องเฉพาะทางมากขึ้นเท่าใดก็มีแนวโน้มเป็นการฝึกอบรมมากขึ้นเท่านั้น

8. การสอนงาน เป็นวิธีที่ประหยัดที่สุด หัวหน้างานจะแนะนำให้รู้ว่าจะงานที่ได้รับมอบหมาย มีวัตถุประสงค์อย่างไร ปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. การฝึกอบรมแบบการพัฒนาโครงการจากกรณีงาน จำลองแบบการทำงานตามธรรมชาติ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าสู่สถานการณ์จำลองที่เหมือนจริง ฝึกดำเนินงานโดย "โครงการ" วิเคราะห์และวางแผนอย่างเป็นระบบ การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ อาจทำในรูปของการบริการ ห้องสมุด หรือจัดสัปดาห์ทางวิชาการ เป็นการกระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้ทันกับ ความก้าวหน้าในสังคม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2543) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาอย่างเป็นทางการ โดยอนุญาตให้ลาไปศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ
2. การศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การให้การศึกษาในระหว่างปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจัดขึ้นเองในหน่วยงานหรือนอกหน่วยงานก็ได้
3. การฝึกอบรม และประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ให้กับผู้บริหาร และยังช่วยให้เกิดการประชุมเพื่อแก้ปัญหาภาคปฏิบัติ
4. การพัฒนาตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตัวเอง สามารถปรับปรุงตนเองให้เจริญงอกงามทั้งด้านประสิทธิภาพการงาน ด้านปัญญา และด้านคุณธรรมด้วยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีฝึกอบรมในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากความเห็นว่า การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและเพิ่มสมรรถภาพ ของทรัพยากรมนุษย์ในการทำงานให้เกิดประสิทธิผล

สรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรมีองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาคือ การใช้หลักการอบรม หรือสัมมนา เป็นการกำหนดวิธีการในการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น หรือการพัฒนาโดยใช้โครงการ จำลองแบบการทำงานตามธรรมชาติโดยการจำลองการฝึกงานการกำหนดโครงการเป็นการพัฒนาเฉพาะทาง หรือหากต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาก็ใช้วิธีการหัวหน้างานแนะนำงาน เรียกว่าเป็นการสอนงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ความหมายของการศึกษาทางไกล

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ ดังนี้

อุบล เล่นวารี และ วิจิตร ศรีสะอ้าน (2543 อ้างใน UNESCO, 1982) ได้นิยามว่า การศึกษาทางไกล คือ การศึกษาที่จัดขึ้นโดยผ่านการสื่อสารทางไปรษณีย์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ โดยผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้เผชิญหน้ากัน การสอนทำโดยกระบวนการเตรียมการและผลิตสื่อ แล้วส่งต่อไปยังผู้เรียนรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม แล้วส่งกลับมาให้ผู้สอนตรวจ และเสนอแนะแล้ว

ส่งกลับไปยังผู้เรียนอีกครั้งหนึ่ง การศึกษาทางไกลเป็นการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก มุ่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองที่บ้านโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ

กิดานันท์ มลิทอง (2543) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง ระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อการสอนในลักษณะของสื่อประสม โดยใช้สื่อต่างๆ ร่วมกัน อาทิ ตำราเรียน เทปเสียง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ หรือใช้อุปกรณ์โทรคมนาคมมาช่วยในการเผยแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่ต้องการเรียนรู้สอดคล้องกับ

สุรนนท์ สุวรรณ (2546) ที่กล่าวว่า การศึกษาทางไกลเป็นอีกรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล หรือขาดแคลนบุคลากรผู้สอน ผู้สอนจะถ่ายทอดวิชาส่งผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น ทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุ ซีดีรอม เทปรายวิชาต่างๆ แม้แต่หนังสือประกอบการเรียนไปยังผู้เรียนเป็นการเรียนการสอนรับส่งด้านเดียว ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างอาจารย์ และนักเรียน

สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในชั้นเรียน อีกทั้งผู้เรียน และผู้สอนไม่ได้พบกันโดยตรง แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อประสมและเทคโนโลยีต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ สื่อทางไปรษณีย์ เทปเสียง หรืออื่นๆ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้พบปะกับกลุ่มและครูผู้สอนบ้างในบางครั้ง ซึ่งจะเป็นการพบปะเพื่อทบทวน และซักถามประเด็นปัญหาที่เรียนด้วยตนเองไม่เข้าใจ

ความเป็นมาของการศึกษาทางไกล

จากการศึกษาข้อคิดเห็นของนักการศึกษาอาทิ (Perry and Rumble, 1987; Holmberg, 1960; Garrison, 1989; Reddy, 1992; Nanda, 1998; อนเนก ส่งแสง, 2524; วิจิตร ศรีสะอาด และคณะ, 2534; กิดานันท์ มลิทอง, 2543) สามารถสรุปความเป็นมาของการศึกษาทางไกลได้ดังนี้

การศึกษาทางไกลเริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกประมาณ กลางศตวรรษที่ 19 ทั้งในทวีปยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกา แอฟริกา ออสเตรเลีย เอเชีย เริ่มจากการสอนทางไปรษณีย์ให้กับผู้เรียนที่อยู่

ห่างไกลไม่สามารถเดินทางมาเรียนที่โรงเรียนหรือวิทยาลัยได้ และในระดับมหาวิทยาลัยนั้น มหาวิทยาลัยลอนดอนได้เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องสอบคัดเลือกในปีพุทธศักราช 2379 (ค.ศ. 1836) ต่อมาในปีพุทธศักราช 2423 (ค.ศ. 1880) ทั้งในยุโรปและอเมริกาได้มีการเปิดสอนทางไปรษณีย์แก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้ เนื่องจากมีที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกล เพราะฉะนั้นการศึกษาทางไกลในระยะเริ่มแรกนั้นจะเป็นการสอนทางไปรษณีย์อย่างกว้างขวางเท่านั้น ต่อมาในปีพุทธศักราช 2463 (ค.ศ. 1920) เป็นต้นมาได้มีการใช้วิทยุกระจายเสียงสนับสนุนการสอนในระบบโรงเรียน และใช้สำหรับการสอนผู้ใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนด้วย โดยมีการจัดกลุ่มนักเรียนนอกโรงเรียนให้รับฟัง และร่วมอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากวิทยุกระจายเสียง

การประดิษฐ์คิดค้นวิทยุขึ้นในช่วงระหว่างปีพุทธศักราช 2463-2472 (ทศวรรษ 1920s) และโทรทัศน์ในช่วงระหว่าง ปีพุทธศักราช 2483-2492 (ทศวรรษ 1940s) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการศึกษาทางไกล โดยยังประโยชน์ให้ผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่นี้ในการเผยแพร่โปรแกรมการเรียนให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางเพิ่มขึ้นนับล้านๆ คน นับเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาครั้งสำคัญนอกเหนือจากการเรียนในโรงเรียนปกติ

ใน ปีพุทธศักราช 2499 (ค.ศ.1956) มูลนิธิฟอร์ดได้ให้ทุนโครงการทดลองวิทยาลัย วิทยุโทรทัศน์แห่งชาติคาโกเพื่อจัดการศึกษาระดับอนุปริญญา (หลักสูตร 2 ปี) ทางวิทยุโทรทัศน์ นักศึกษาเรียนจากวิทยุโทรทัศน์ที่บ้าน และมีการมาพบครูที่ศูนย์บ้างเป็นครั้งคราว วิทยาลัยแห่งนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก และเป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยเปิดอื่นๆ ในเวลาต่อมา แนวคิดเรื่องการจัดสถาบันการศึกษาระบบเปิดที่จัดการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ เช่น ใน ปีพุทธศักราช 2504 (ค.ศ. 1961) เยอรมันตะวันตกได้ตั้งวิทยาลัยวิทยุโทรทัศน์เพื่อช่วยคนงานให้มีโอกาสศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จนถึงระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

สำหรับในทวีปเอเชีย ประเทศญี่ปุ่น นับเป็นประเทศที่มีการสอนด้วยระบบการศึกษาทางไกลกว้างขวางที่สุด ทำให้ผู้ที่ทำงานแล้วมีโอกาสเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยทางวิทยุและทางไปรษณีย์ และในปีพุทธศักราช 2518 ญี่ปุ่นได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยทางอากาศขึ้นเพื่อขยายการศึกษาทางไกลให้กว้างขวางขึ้น

พัฒนาการของระบบโทรศัพท์ในช่วงประมาณ พุทธศักราช 2443 (ต้นทศวรรษ 1900s) นับเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้สอนทางไกลในการติดต่อกับผู้เรียนได้ แต่ระบบโทรศัพท์มิได้มี

บทบาทสำคัญในการศึกษาเท่าใดนักจนกระทั่งเริ่มมีการใช้เทคโนโลยีการประชุมในการประชุมทางไกลขึ้นในช่วง พุทธศักราช 2532-2542 (ทศวรรษ 1980s-1990s) ระบบการประชุมทางไกลช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนได้ในเวลาจริงถึงแม้ผู้สอนและผู้เรียนจะอยู่ห่างกันในส่วนใดของโลกก็ตาม

ประเทศต่างๆ ได้นำวิธีการศึกษาทางไกลไปใช้ในการจัดการศึกษาในหลายระดับทั้งระดับมัธยม เช่น โรงเรียนมัธยมทางไกลในประเทศสวีเดน ในประเทศเม็กซิโก โรงเรียนทางอากาศในประเทศเกาหลีใต้ และประเทศออสเตรเลีย วิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่องในประเทศอังกฤษ สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ในทุกภูมิภาคของโลก ทั้ง ยุโรป อเมริกา และเอเชีย มีสถาบันอุดมศึกษามากมายที่ใช้วิธีสอนแบบทางไกล ซึ่งอาจจะเป็นในลักษณะของสถาบันการศึกษาทางไกลโดยตรง และเป็นแบบผสม (ทั้งทางไกล และแบบชั้นเรียน)

สำหรับการศึกษาทางไกลสำหรับผู้ใหญ่นั้นพบว่านักการศึกษาทางไกลทั้งในประเทศ และต่างประเทศต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่าจุดมุ่งหมายเริ่มแรกของการศึกษาทางไกลในประเทศต่างๆ นั้น นอกจากจะจัดให้แก่นักเรียนที่อยู่ห่างไกลแล้วยังจัดให้ผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้วที่ไม่มีโอกาสมาเข้าเรียนในสถาบันแบบชั้นเรียนให้มีโอกาสได้เรียน ทั้งนี้เพราะการตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องให้ประชาชนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งผู้ใหญ่เหล่านี้อาจจะสมัครเข้าเรียนในระดับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตร หรือนอกจากนั้นอาจจะเป็นการจัดการศึกษาทางไกลเพื่อให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใหญ่ในชุมชนต่างๆ ไปโดยมิได้หวังปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรใดๆ นอกจากการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ใหญ่แล้วยังมีการนำวิธีการศึกษาทางไกลไปใช้ในการฝึกอบรมครูอีกด้วย

สำหรับประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าได้มีการใช้วิธีการศึกษาทางไกลมาเป็นเวลานานแล้ว ตั้งแต่สมัยสุโขทัยซึ่งพบว่ามีศิลาจารึก ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เมื่อครั้งปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพน พุทธศักราช 2375 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้จารึกคำราดต่างๆ ไว้ในแผ่นศิลาประดับไว้บริเวณวัดพร้อมทั้งให้เขียนภาพและปั้นรูปต่างๆ ประกอบคำราดให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้ นับว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อลักษณะต่างๆ และในปีพุทธศักราช 2477 ประเทศไทยได้ตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง (มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ในปัจจุบัน) เพื่อให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น จัดเป็นแบบตลาดวิชารับผู้เรียนไม่จำกัดจำนวน ใช้วิธีการสอนแบบชั้นเรียนเป็นหลัก จะมีการใช้สื่อบ้างเพื่ออนุโลมช่วยเหลือนักศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัด อยู่ห่างไกลหรือติดภาระการงานไม่อาจมาเข้าชั้นเรียนได้ โดยการจัดทำตำราคำสอนออกจำหน่ายให้ไปศึกษาเอง เมื่อถึงกำหนดสอบก็จะมาสอบ ซึ่งอาจนับได้ว่ามีการใช้วิธีการศึกษา

ทางไกลอยู่ส่วนหนึ่ง แต่ปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปลี่ยนระบบการเรียนการสอนมาเป็นแบบชั้นเรียน นอกจากนั้น ยังมีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชนที่สอนแบบชั้นเรียนอยู่ และได้้นำวิธีการศึกษาทางไกลไปใช้ควบคู่ไปด้วย ในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนบางแห่งได้นำวิธีการศึกษาทางไกลไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย นอกจากนั้น มีหน่วยงานของรัฐและเอกชน มีการจัดเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปทางสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งทางสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วัสดุทัศน คอมพิวเตอร์ และดาวเทียม

แนวคิดในการจัดการศึกษาทางไกล

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาทางไกล (Roberts *et al.*, 1989; อภิญา นัยวิรัตน์, 2541; กิดานันท์ มลิทอง, 2543; สุมาลี สังข์ศรี, 2545) สามารถสรุปแนวคิด และหลักการสำคัญของการศึกษาทางไกลได้ดังนี้

1. การศึกษาทางไกล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียน และผู้สอนแยกกันทางกายภาพ แต่ปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในเวลาเดียวกัน
2. การศึกษาทางไกลเป็นการตอบสนองปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีวิต ดังนั้น การศึกษาจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของผู้เรียน ตั้งแต่เกิดจนตาย อาจโดยรูปแบบที่แตกต่างจากที่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน ไม่จำเป็นต้องแยกการเรียนออกจากการทำงาน แทรกอยู่ได้ในวิถีการดำเนินชีวิตตามปกติ และผู้เรียนสามารถจะเรียนตอนไหนก็ได้ โดยคำนึงถึงความพร้อม ความถนัด ความต้องการ และความสนใจ ของผู้เรียนเอง
3. การศึกษาทางไกลเป็นการให้ความเสมอภาคกันในการศึกษา เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยในการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นการกระจายโอกาสให้เท่าเทียมกันสำหรับผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล ไม่มีสถานศึกษาอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ผู้จะทำการศึกษาก่อนจบหลักสูตร ผู้ที่มีภาระหน้าที่การงาน ตลอดจนผู้ที่ต้องการศึกษาความรู้เพิ่มเติมได้มีโอกาสศึกษาต่อ นอกจากนี้ ยังเป็นการแก้ปัญหาครูสอนที่ไม่เชี่ยวชาญในวิชาที่สอนได้ จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาทางไกลให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่บุคคลอย่างกว้างขวางทำให้บุคคลไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพใด อยู่ใกล้ไกลเพียงใด ประกอบอาชีพใด อายุเท่าใด พื้นฐานความรู้เท่าใด ต่างได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน

4. การศึกษาทางไกล เป็นการช่วยลดข้อจำกัดของการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษาในระบบโรงเรียนนั้นมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น การจำกัดจำนวนนักเรียน การจำกัดห้องเรียน การจำกัดครู และการจำกัดวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้ยังมีด้านอายุผู้เรียน พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน และมีระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ อย่างเคร่งครัด ซึ่งการศึกษาทางไกลจะช่วยลดข้อจำกัดเหล่านี้ได้พอสมควร โดยการรับรู้ผู้เรียนแบบไม่จำกัดจำนวน ไม่จำกัดอายุ และผู้เรียนสามารถเรียนได้เพียงต้องการความพร้อมของผู้เรียนเท่านั้น

5. การศึกษาทางไกลเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้อย่างเสรี การศึกษาทางไกลเป็นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่จะเรียนและทำกิจกรรมการศึกษาที่บ้าน ซึ่งถือว่าการเรียนแบบนี้เป็นการเรียนแบบนำตนเอง (self-directed learning) อันเป็นการเรียนที่ฝึกฝนตนเอง ฝึกฝนใจตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่ต้องรอให้ผู้สอนหรือระบบมาบังคับ

6. การศึกษาทางไกลเป็นการลงทุนที่ให้ความคุ้มค่าทั้งในทางเศรษฐกิจ และทางสังคม สามารถให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายแบบได้ไม่จำกัด ทั้งจำนวนและเวลา เพราะการศึกษาทางไกลสามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนได้ด้วยสื่อคมนาคมที่ถึงตัวผู้เรียนทุกวิถีทาง อีกทั้งยังสามารถทำให้ไม่ต้องเสียงบประมาณด้านอาคาร สถานที่ บุคลากร ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าบริหารจัดการต่าง ๆ มากเหมือนการศึกษาในระบบ

7. การศึกษาทางไกลเป็นการนำเอาสื่อ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการศึกษา การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทางไกล เพราะเป็นการศึกษาที่มีได้เกิดขึ้นในเฉพาะห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นที่บ้านหรือสถานที่อื่นใดที่ผู้เรียนสะดวกที่จะใช้ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังเป็นการศึกษาที่พยายามใช้สื่อและเทคโนโลยีแทนการสอน โดยครูผู้สอนโดยตรงให้มากที่สุด โดยสื่อ และเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้น จะต้องมีการวางแผนเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวก และทดแทนการสอนด้วยตัวบุคคลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษา โดยผู้เรียนสามารถเรียนตอนไหน ที่ไหนก็ได้ เป็นทางเลือกที่ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล เป็นการนำเครื่องมือ และเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา เพราะเป็นการศึกษาที่มีได้จัดอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น

ประโยชน์ของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลมีประโยชน์ในการที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษา คือ

1. สร้างโอกาสทางการศึกษา การศึกษาทางไกลสามารถช่วยให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ผู้อยู่ในชนบทสามารถที่จะมีโอกาสศึกษาเล่าเรียน มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา
2. สร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา การศึกษาทางไกลช่วยให้บุคคลได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยใด อาชีพใด เพศใด อยู่ใกล้หรือไกลเพียงใด มีโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน
3. ให้อิสระแก่ผู้เรียน การศึกษาทางไกลช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างอิสระไม่มีการบังคับว่าต้องศึกษาในช่วงใด ผู้เรียนสามารถจัดเวลาของตนเองว่าจะศึกษาในช่วงระยะเวลาใด ไม่ต้องรอผู้อื่น ผู้เรียนมีความพร้อมเมื่อไรก็สามารถศึกษาได้ และผู้เรียนจะกำหนดเวลาเรียน กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเอง ควบคุมตนเอง และไม่ต้องไปศึกษายังสถานศึกษา สามารถศึกษาที่บ้านของตนเองได้
4. เอื้อต่อผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้ว การศึกษาทางไกลช่วยให้ผู้เรียนสามารถจะเรียนที่บ้านหรือที่ทำงานได้โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน แต่จะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง จะเรียนเวลาใดก็ได้ที่สะดวก
5. สามารถจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้เป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน เนื่องจากการจัดการศึกษาโดยวิธีการจัดการศึกษาทางไกล สามารถรับผู้เรียนได้ไม่จำกัดจำนวน ผู้ใดสนใจ และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดก็สามารถเรียนได้
6. ประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้เรียน การศึกษาทางไกลช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะผู้เรียนไม่ต้องเดินทางมาเรียนที่โรงเรียนหรือสถานศึกษา ผู้เรียนสามารถเรียนอยู่ที่บ้านหรือในสถานที่ที่สะดวก ทำให้ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการแต่งกาย ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการมาเข้าเรียน

7. มีการวางแผน เตรียมการอย่างเป็นระบบ การศึกษาทางไกลจะมีการวางแผนอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การผลิตสื่อ การส่งหลักสูตรไปยังครูผู้สอน การส่งสื่อไปยังผู้เรียน และการติดตามประเมินผล การผลิตสื่อการสอน ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

8. ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาทางไกลนั้น ช่วยให้ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาหาความรู้ในเวลาใดก็ได้ เมื่อมีความพร้อม ไม่ว่าผู้ศึกษาจะอยู่ในวัยใดก็สามารถศึกษาได้ เพราะศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆ ดังนั้นผู้สนใจจึงสามารถศึกษาได้ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการศึกษาทางไกล เป็นการสร้างโอกาสการศึกษาให้บุคคลได้รับโอกาสแม้อยู่ห่างไกล ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนไม่มีการบังคับว่าต้องศึกษาในช่วงเวลาใด เมื่อต่อผู้ประกอบอาชีพการงานแล้ว สามารถจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้เป็นจำนวนมากในคราวเดียวกัน ประหยัดค่าใช้จ่าย และเป็นการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

ความเป็นมาของการสื่อสารผ่านดาวเทียม

ดาวเทียม เป็นอุปกรณ์ในการรับส่งสัญญาณในระยะไกลโดยใช้คลื่นไมโครเวฟ มีการนำดาวเทียมใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นการแพร่กระจายความรู้ไปยังผู้เรียนที่อยู่ในที่ห่างไกล ให้มีโอกาสได้เล่าเรียนเช่นเดียวกับผู้ที่อยู่ในเมืองหลวง เป็นการให้ความเสมอภาคทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดาวเทียมเป็นอุปกรณ์สำหรับการรับส่งสัญญาณในระยะไกลโดยใช้คลื่นไมโครเวฟ การรับสัญญาณดาวเทียมแล้วส่งต่อไปยังเครื่องรับต่างๆ การใช้ดาวเทียมเป็นสื่อในการสื่อสารทำให้บุคคลในที่ต่างๆ สามารถติดต่อกัน ได้อย่างรวดเร็วเกือบจะพร้อมกันในช่วงพริบตา

การสื่อสารผ่านดาวเทียมเกิดขึ้นมาจากจินตนาการของนักเขียนนวนิยายชาวอังกฤษชื่อ อาเทอร์ ซี. คลาก (Arthur C. Clark) ผู้ที่ได้เขียนบทความเกี่ยวกับข่ายงานที่ "ถ่ายทอดมาจากนอกโลก" (Extraterrestrial Relays) ลงในวารสาร Wireless World ในปีพุทธศักราช 2488 โดยกล่าวถึงการใช้แนวความคิดของเทคโนโลยีวิทยุและการส่งจรวด อันจะทำให้สามารถส่งดาวเทียมเข้าสู่วงโคจรรอบโลก และสามารถใช้เป็นสถานีถ่ายทอดได้ เขากล่าวว่าดาวเทียมที่จะใช้สื่อสารทั่วโลกนั้นจะใช้เพียง 3 ดวง โดยทำมุมกัน 120 องศา ดาวเทียมจะโคจรรอบโลกด้วยความเร็วที่หมุนรอบแกนของโลกซึ่งทำให้ดาวเทียมทั้ง 3 ดวงนี้มองดูเสมือนอยู่กับที่ มีสภาพเป็นดาวเทียมค้างฟ้า ซึ่งจะทำให้สถานีวิทยุภาคพื้นดินในประเทศต่างๆ มองเห็นดาวเทียมได้ตลอด 24 ชั่วโมง และถ้าหากได้นำ

เครื่องวิทยุติดเข้าไปให้ดาวเทียมนั้นทำหน้าที่เป็นสถานีถ่ายทอดด้วยแล้ว สถานีวิทยุภาคพื้นดินทั่วโลกก็จะสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอด 24 ชั่วโมงเช่นกัน

การสื่อสารผ่านดาวเทียมมีการพัฒนาขึ้นขึ้นในช่วง ปีพุทธศักราช 2503-2512 (ทศวรรษ 1960s) เมื่อองค์การนาซา (NASA) ได้พยายามส่งคนลงไปยังบนดวงจันทร์ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างข่ายงานโทรคมนาคมเพื่อติดตามยานอวกาศ และถ่ายทอดข้อมูลระหว่างโลก และห้วงอวกาศ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สหรัฐอเมริกาจัดตั้งองค์การเอกซนคอมแซต (COMSAT) ขึ้นเพื่อการสร้างข่ายงานดังกล่าว และระยะเวลานั้น ความร่วมมือขององค์การสหประชาชาติ ที่ประชุมของรัฐบาลต่างประเทศต่างๆ ได้ร่วมกันจัดตั้งองค์การดาวเทียม เพื่อการโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Satellite Consortium) หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า "อินเทลแซต" (INTELSAT) ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่จัดการและดำเนินการโทรคมนาคมระหว่างประเทศผ่านดาวเทียมเพื่อการพาณิชย์ และในปีพุทธศักราช 2508 ได้มีการส่งดาวเทียมชุดอินเทลแซต (INTELSAT-series) ขึ้นในอวกาศครั้งแรก

การใช้ดาวเทียมเพื่อการศึกษา

นับตั้งแต่ความสำเร็จของสหรัฐอเมริกาในการส่งดาวเทียมเอทีเอส-6 (Application Technology Satellite-6 : ATS-6) ซึ่งเป็นดาวเทียมดวงที่ส่งเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาโดยเฉพาะเพื่อยกระดับการศึกษาเข้าสู่ยุคอวกาศ เป็นการส่งเสริมการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนได้ทั่วทุกท้องถิ่นทั่วประเทศโดยไม่จำกัดภูมิประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2517 เป็นต้นมานั้น ทำให้ประเทศต่างๆ นำการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมมาใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาทั้งใน และนอกระบบโรงเรียน ยิ่งในปัจจุบันที่สามารถนำเอาดาวเทียมแพร่สัญญาณโดยตรงมาใช้ในลักษณะการรับตรงจากดาวเทียม หรือที่เรียกว่า “ระบบดีทีเอช” (Direct to Home : DTH) เพื่อให้ผู้เรียนที่อยู่ที่บ้านหรือตามสถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถรับสัญญาณจากดาวเทียมได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านสถานีรับ ก็ยิ่งทำให้การถ่ายทอดรายการการศึกษาและการส่งข้อมูลด้านต่างๆ โดยการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมสะดวกแก่ผู้เรียนและผู้รับทั่วไปมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการรับสัญญาณโดยใช้จานรับสัญญาณเข้าสู่เครื่องรับโทรทัศน์โดยตรงนั้น เป็นการนำเอาเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยมาสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาทางไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การสื่อสารผ่านดาวเทียมนั้นเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นโดยใช้คลื่นไมโครเวฟ และมีการนำมาใช้เพื่อการศึกษา เป็นอุปกรณ์สำหรับการส่งสัญญาณในระยะไกลโดยใช้การรับ

สัญญาณจากดาวเทียมแล้วส่งต่อไปยังเครื่องรับต่างๆ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ทำให้บุคคลในพื้นที่ต่างๆ สามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็ว

ความเป็นมาของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในประเทศไทย

การสื่อสารผ่านดาวเทียมของประเทศไทยเริ่มมีขึ้นตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2509 โดยใช้ผ่านดาวเทียมอินเทลแซต หรือการเช่าดาวเทียมของประเทศอื่น เช่น ดาวเทียมปาลาปาของอินโดนีเซีย และดาวเทียมเอเชียแซตของฮ่องกง และเนื่องจากเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในปัจจุบันได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เป็นการสื่อสารโดยใช้ดาวเทียมทำให้การติดต่อเชื่อมโยงเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว หลายประเทศในโลกประสบผลสำเร็จในการนำเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมมาใช้ในการจัดการศึกษา ประเทศไทยได้มีการส่งดาวเทียมสื่อสารดวงแรกขึ้นสู่วงโคจรของโลก เมื่อ พ.ศ. 2536 โดยได้รับพระราชทานชื่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ว่า “ดาวเทียมไทยคม” ซึ่งสามารถให้บริการได้ทั้งด้านวิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ และการสื่อสารข้อมูล นอกจากนี้ ยังสามารถพัฒนาระบบแพร่ภาพทางโทรทัศน์แบบใหม่ที่เรียกว่า ระบบส่งตรงถึงบ้าน หรือระบบ direct to home (DTH) ทำให้สามารถส่งรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมไปยังทุกพื้นที่ของประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีสื่อสารผ่านดาวเทียมมาใช้ในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในทุกกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกัน จึงมอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อขยายบริการทางการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง รวมทั้งการเร่งรัดการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เมื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เด็ก และแรงงานที่มีความรู้ตั้งอยู่ในสถานประกอบการ และแหล่งโรงงานอุตสาหกรรมทั่วประเทศ นอกจากนี้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ยังมุ่งเน้นที่จะพัฒนาความเสมอภาคในคุณภาพรายการ และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในเมือง และโรงเรียนในชนบท โดยการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเสริมการสอนในวิชาเนื้อหาที่ยาก และขาดแคลนครูอาจารย์ หรือผู้ชำนาญเฉพาะด้านที่ทำการสอน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2537 ให้กระทรวงศึกษาธิการทำความร่วมมือกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยมูลนิธิไทยคมให้การสนับสนุนกระทรวงศึกษาธิการเช่าช่องสัญญาณผ่านดาวเทียมในย่าน

ความถี่ KU band ซึ่งสามารถออกอากาศรายการโทรทัศน์ในระบบส่งตรงถึงบ้าน เป็นเวลา 24 ชั่วโมงต่อวัน และจัดหาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมอย่างน้อยปีละ 600 ชุด เพื่อติดตั้งตามสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ ยังให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านดาวเทียมโดยความร่วมมือ ในระยะแรกกลุ่มเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537-2541 ดาวเทียมไทยคมเป็นดาวเทียมที่เอื้อประโยชน์ในการสื่อสารด้านต่างๆ แก่ประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง (อุบล เล่นวารี, 2546)

ประโยชน์ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

Warlock (1987 อ้างใน อภิญา นัยวิรัตน์, 2541; และกรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542) ได้สรุปประโยชน์ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งการนำมาใช้ประกอบเสริม สรุปบทเรียน รวมทั้งทบทวนบทเรียนให้กับผู้เรียน
2. เป็นพัฒนาการของการจัดการศึกษา โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆกัน กับผู้เรียนที่อยู่ส่วนกลางหรือเป็นการเสริมความรู้แก่ประชาชนทั่วไปให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น เป็นการกระจายความเจริญจากส่วนกลางสู่ชนบทซึ่งเป็นการช่วยยกระดับการศึกษาของประชาชนในประเทศให้สูงขึ้น
3. ลดปัญหาการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์การเรียน และ/หรือขาดแคลนครู-อาจารย์ ในสถานศึกษา
4. ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้ศึกษาต่อด้วยตนเอง เช่น ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วจะต้องทำงานก็สามารถเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ ผู้ใหญ่ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาก็สามารถเรียนด้วยตนเองที่บ้านได้
5. ช่วยเพิ่มทักษะ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน ซึ่งได้เรียนรู้เทคนิควิธีการ และนำไปพัฒนาตนเองเพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวทางที่ได้จากการรับชมรายการ

6. เป็นการฝึกหัดด้านอาชีพ และเทคนิคต่างๆ เป็นการพัฒนาทางด้านแบบแผนการศึกษา ซึ่งสามารถเสริมนอกเหนือจากการศึกษาปกติ ซึ่งสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับชั้น ทั้งการศึกษาในระบบ และนอกระบบโรงเรียน

รูปแบบของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

พจนาศ ขุมพลอย (2543) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสรุปได้ดังนี้

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาทางไกลตามหลักสูตรระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยมุ่งเน้นขยายบริการทางการศึกษาให้กับเด็กเยาวชน และประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลรวมถึงกลุ่มเป้าหมาย เยาวชนที่ต้องการยกระดับการศึกษาพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามนโยบายของรัฐบาล และกลุ่มแรงงานความรู้ต่ำในสถานประกอบการ และแหล่งพัฒนาอุตสาหกรรมทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ได้อีกหลายรูปแบบ เช่น การเรียนการสอนของการศึกษาระบบเปิด การฝึกอบรมด้านต่าง ๆ การสัมมนา การฝึกวิชาชีพ เป็นต้น

โดยการที่ผู้สอนหรือวิทยากรอยู่ในสถาบันการศึกษาหรือศูนย์กลางของการสอนผู้เรียน ผู้เข้ารับการอบรมหรือผู้เข้าร่วมสัมมนาจะอยู่ร่วมกันในสถานที่อีกแห่งหนึ่ง หรืออาจจะแยกย้ายกันอยู่ในสถานที่หลาย ๆ แห่งก็ได้ แต่ก็จะสามารถทำการเรียนการสอน ฝึกอบรมหรือสัมมนาร่วมกันได้ โดยอาจใช้ระบบดีวีดีวี หรืออาจจะต่อสายเคเบิลจากสถานีรับสัญญาณดาวเทียม และใช้ร่วมกับเครื่องรับโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ลำโพงและอุปกรณ์อื่นด้านการประชุมทางไกลโดยวิธีทัศน์พร้อมกันไปด้วย เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมอภิปราย ปรัชญาหรือ ชักถามปัญหาข้อใจร่วมกันได้ ในขณะนี้ ได้มีโครงการดาวเทียมของวังไกลกังวล ภายใต้อำนาจ “โครงการการศึกษาสามัญด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม” อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา โดยได้ประกาศเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสปีกาญจนาภิเษก และถวายเป็นพระราชกุศล แด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทั้งเป็นการเฉลิมพระเกียรติปีโอทิของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การเรียนการสอนในโครงการนี้จะใช้โรงเรียนวังไกลกังวลเป็นสถานที่ใช้ในการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาที่ 1-6 แบบถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมไปยังโรงเรียนเครือข่ายทั่วประเทศ

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาทางไกลตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการเรียนการสอนในวิชาที่ขาดแคลน ครู-อาจารย์ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การใช้ดาวเทียมเพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียนจะเป็นการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อให้ส่งรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ โดยจะเป็นการสอนในระบบการสื่อสารทางเดียว และการสื่อสารสองทางที่ผู้เรียนสามารถมีการตอบสนองได้ในทันทีในการเรียนในระบบการสื่อสารทางเดียวในการเรียนในระบบการสื่อสารสองทางจะเป็นการใช้ เทคโนโลยีโทรคมนาคมประเภทต่างๆ ร่วมกับอุปกรณ์การประชุมทางไกลโดยวีดิทัศน์ จึงทำให้การศึกษาในปัจจุบันได้ชื่อว่าเป็นโทรคมนาคมเพื่อการศึกษา” (Educational Telecommunications) ห้องเรียนก็ไม่ใช่ห้องเรียนธรรมดาอีกต่อไปแต่จะเป็นห้องเรียนที่เรียกว่า “ห้องเรียนทางไกล” (Tele-classroom) “ห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Classroom) หรือ “ห้องเรียนโทรทัศน์” (TV Classroom) ทั้งนี้ เพราะในการสอนจะต้องอาศัยอุปกรณ์ไฟฟ้าหลายอย่างหลายประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อรับภาพ และเสียงของผู้สอนเข้ามาในห้องเรียน โดยผู้สอนอาจจะมีหรืออาจจะไม่มีโอกาสเห็นภาพผู้เรียนแต่ทั้งสองฝ่ายสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันโดยการพูดโต้ตอบ และส่งข้อมูลระหว่างกันได้โดยทางโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะต้องต่อสายเคเบิลจากสถานีรับสัญญาณดาวเทียมมายังโรงเรียน หรือในบางแห่งจะมีการรับสัญญาณตรงจากดาวเทียม โดยการมีจานรับสัญญาณดาวเทียมของสถาบันเอง การรับในรูปแบบของดีบีทีวี (Direct Broadcasting Television : DBTV) ซึ่งเป็นการนำเอาระบบรับตรงจากดาวเทียม (DTH) มาใช้กับโทรทัศน์นอกจากเครื่องรับโทรทัศน์แล้วภายในห้องเรียนยังต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์เพื่อการติดต่อประกอบการเรียนด้วย

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่ไม่มีหลักสูตรเป็นระดับชั้นแต่มุ่งเน้นการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น รายการธรรมะ รายการละครสอนใจ รายการกฎหมายน่ารู้ และสาระน่ารู้ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการนำระบบดาวเทียมมาใช้ในการศึกษาทางไกลของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ลักษณะการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนจากโรงเรียนวังไกลกังวล ผ่านดาวเทียมส่งตรงถึงห้องเรียนที่โรงเรียนปลายทาง เพื่อให้นักเรียน

ปลายทางได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมไปพร้อมกับนักเรียนที่ห้องเรียนต้นทาง โดยใช้เวลาเรียนเต็มคาบเวลาเรียน ซึ่งโรงเรียนปลายทางจะต้องมีการเตรียมตัวครูคุมห้องเรียนไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นผู้ให้คำแนะนำ สรุบทเรียนพร้อมกับให้คำปรึกษาแก่นักเรียนตามคู่มือครูโรงเรียนปลายทางให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยโรงเรียนปลายทางสามารถสอบถามมายังครูผู้สอน หรือสนทนากับนักเรียนในห้องเรียนทางโทรศัพท์ และโทรสารได้ เป็นการสื่อสารแบบสองทางการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนการสอนโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบุคคลร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

สถานีวิทยุโทรทัศนศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตั้งอยู่ที่โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจุบันมีอาคาร 4 หลัง ประกอบด้วย ห้องเตรียมสื่อ ห้องออกอากาศ ห้องวิชาการ ห้องส่งสัญญาณ ห้องควบคุมถ่ายทอดสัญญาณ ห้องผลิต และเก็บสื่อ ส่งสัญญาณผ่านใยแก้วนำแสงไปยังสถานีดาวเทียมไทยคม จังหวัดปทุมธานี ยิงสัญญาณ ขึ้นสู่ดาวเทียมไทยคม ส่งสัญญาณความถี่ KU BAND ระบบ DTH ลงมาสู่เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม (Integrated Receiver Decoder : IRD) ผู้ผู้ชมปลายทางทั่วประเทศ ตลอดจนประเทศใกล้เคียง อาจารย์ที่ทำการสอนออกอากาศ ได้แก่ ครูโรงเรียนวังไกลกังวล ครูจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล อาจารย์จากวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล วิทยาการพิเศษในวิชาเลือกเสรี ฯลฯ

วิชาเลือกเสรีที่เปิดสอน ได้แก่ ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส วิชาการโรงแรม วิชาชีพช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างโลหะ วิชาคหกรรมอาหาร เสื้อผ้า และงานประดิษฐ์เศษวัสดุ ประดิษฐ์ดอกไม้ ตลอดจนการวาดภาพระบายสี

ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้ร่วมกับกรมสามัญศึกษา (เดิม) กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เมื่อปี พ.ศ.2539 ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ในขณะนั้น) ได้ร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมี

สถานศึกษาในสังกัดกว่า 30,000 โรงเรียน ประสบกับปัญหาที่คล้ายกับกรมสามัญศึกษา คือ ปัญหาคุณภาพการศึกษาอันเนื่องมาจากการขาดแคลนครู และสื่อการเรียนการสอน

เมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 กำหนดให้มีการยุบรวมกรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกันภายใต้ชื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมอบหมายให้สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การจัดทำหลักสูตรและคู่มือครู

การจัดการเรียนการสอนออกอากาศยึดแนวทางตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ซึ่งมีหลักสูตรแกนกลาง ร้อยละ 70 และหลักสูตรท้องถิ่น ร้อยละ 30 โดยมีคณะกรรมการวิชาการของมูลนิธิฯ เป็นผู้วางแผนดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ยังได้จัดทำคู่มือครูสำหรับโรงเรียนปลายทาง ซึ่งประกอบด้วยตารางการออกอากาศ แผนการสอนรายคาบ แผนการสอนรายวิชา กำหนดการสอน ตลอดจนสิ่งที่โรงเรียนปลายทาง จะต้องเตรียมล่วงหน้าก่อนออกอากาศ เป็นต้น โดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จะจัดส่งคู่มือครูฯ ทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาให้แก่โรงเรียนปลายทาง ก่อนเปิดภาคเรียน

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2546 ฯพณฯ นายเยียน ถึง อ้าย เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย ทำพิธีมอบตำราเรียนภาษาจีนแมนดารินที่มีโฟเนติกกำกับสำหรับสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รัฐบาลจีนได้ให้ความร่วมมือในการจัดทำโดยส่งอาจารย์จากมหาวิทยาลัยภาษา และวัฒนธรรมแห่งนครปักกิ่งมาช่วยจัดทำร่วมกับวิทยาลัยอัสสัมชัญธุรกิจ และหอการค้าไทย-จีน นับเป็นครั้งแรกที่มีตำราเรียนภาษาจีนระดับชาติสำหรับการเรียนการสอนตามปกติและการเรียนการสอนผ่านดาวเทียมทำให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีนักเรียนศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ได้รับประโยชน์จากตำราเรียนภาษาจีนดังกล่าว

การดำเนินการด้านการออกอากาศ

1. การดำเนินการออกอากาศ เป็นรายการทางการศึกษา ออกอากาศตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ ในช่วงระยะเวลา 8.30–16.30 น. เป็นรายการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ออกอากาศรายการทางการศึกษาด้านอาชีพ และรายการเสริมประสบการณ์อื่นๆ ช่องสัญญาณแพร่ภาพทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมในรายการออกอากาศ เป็นดังนี้

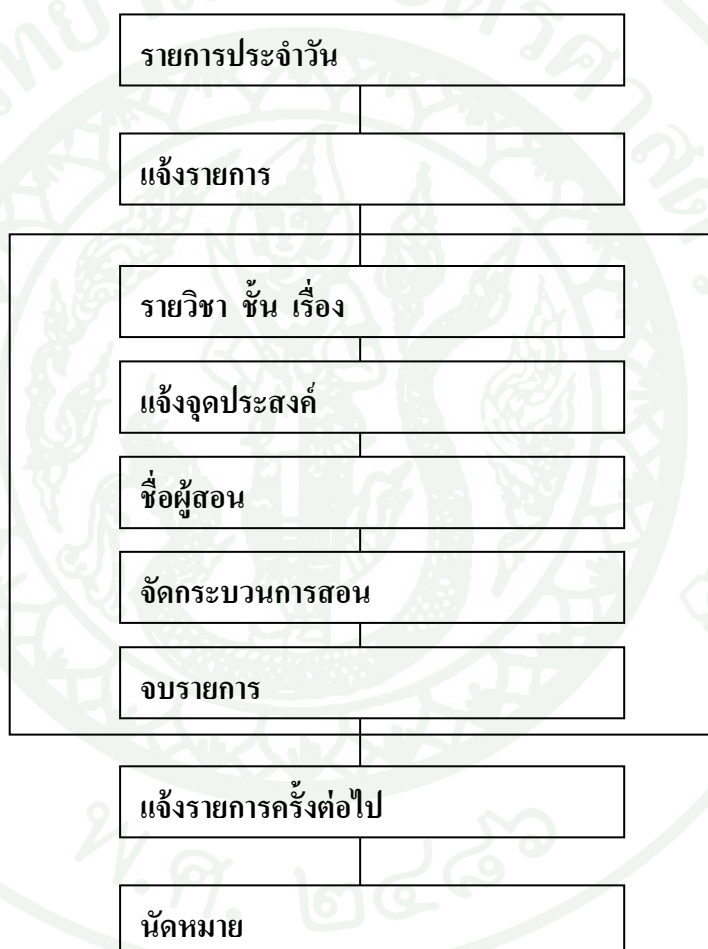
ช่อง	186	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ป.1
ช่อง	187	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ป.2
ช่อง	188	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ป.3
ช่อง	189	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ป.4
ช่อง	190	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ป.5
ช่อง	191	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ป.6
ช่อง	192	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ม.1
ช่อง	193	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ม.2
ช่อง	194	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ม.3
ช่อง	195	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ม.4
ช่อง	196	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ม.5
ช่อง	197	เป็นรายการเรียนการสอนชั้น ม.6
ช่อง	198	เป็นรายการเรียนการสอนสายอาชีพ
ช่อง	199	เป็นรายการนานาชาติ
ช่อง	200	เป็นรายการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

2. การจัดรายการสอนในคาบเรียนโดยทั่วไปเป็นการถ่ายทอดการสอนตรงจากสถานีออกอากาศ โดยมีทั้งรายการสด และรายการบันทึกเทปโทรทัศน์ที่ผลิตเพื่อเตรียมออกอากาศ รวมทั้งรายการเสริมประสบการณ์ในคาบกิจกรรม และช่วงเวลาพัก (11.50 น. – 12.40 น.)

3. สถานีออกอากาศจะแจ้งรายการให้สถานศึกษาในโครงการทราบล่วงหน้า โดยผลิตเป็นเอกสารตารางการออกอากาศ แล้วแจ้งผ่านหน้าจอโทรทัศน์ก่อนการออกอากาศ

4. มุลินธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และคณะผู้รับผิดชอบทางด้านวิชาการรายการ ออกอากาศ จะผลิตสื่อประกอบการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในโครงการ เป็นเอกสาร แจกกำหนดการสอน แนวการสอน สื่อที่โรงเรียนต้องใช้ ตลอดจนใบความรู้ ใบงาน และแนวทางการวัดผลประเมินผลส่งให้สถานศึกษาในโครงการใช้ควบคู่การเรียนโดยสื่อโทรทัศน์

5. รูปแบบการนำเสนอรายการสอนในคาบเรียนโดยทั่วไปมีลักษณะตามแผนภูมิข้างล่าง
ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิลักษณะการนำเสนอรายการสอนในคาบเรียนทั่วไป

หลักการสำคัญของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพนั้น ต้องมีความเข้าใจในหลักการสำคัญ 11 ประการเสียก่อน กล่าวคือ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2553)

1. ความพร้อมของผู้เรียน ในการเรียนการสอนจะเกิดผลดีเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียนแต่ละคน ประสบการณ์จากการเรียนมาก่อนจะเพิ่มให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ได้ง่ายขึ้น
2. การสนใจในการเรียนรู้ การสนใจให้เกิดความต้องการที่จะเรียนเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน การที่ผู้เรียนมองเห็นว่าจะได้ประโยชน์แก่ตัวเขาเองจะเป็นสิ่งจูงใจมากกว่าการจูงใจจากสิ่งอื่น ดังนั้นต้องพยายามให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการให้มากที่สุดจะทำให้การสอนบรรลุผล
3. ความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิธีการเรียนรู้ เป็นหลักการสำคัญที่การสอนต้องให้สอดคล้องกับความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน ซึ่งการสอนต้องยึดหลักความแตกต่างและอาศัยเทคนิควิธีการหลากหลายเข้ามาใช้
4. การตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน มีจุดประสงค์ของเรื่องที่จะสอนต้องชัดเจน เนื่องจากจุดประสงค์ที่กำหนดไว้นั้นจะช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งการวัดประเมินผลทำได้ถูกต้องเที่ยงตรงอีกด้วย
5. การวิเคราะห์งานหรือทักษะ เป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจกับการตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การจัดลำดับการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
6. การเร่งเร้าให้ตอบสนองอย่างกระตือรือร้น มีความเชื่อว่าถ้าผู้เรียนได้มีโอกาสสนองตอบต่อสิ่งที่ได้เรียนมา จะทำให้จดจำดีขึ้นและเข้าใจมากขึ้น เช่นการตอบคำถามในบทเรียน การอภิปรายร่วมกัน

7. การจัดให้มีการปฏิบัติ การเรียนการสอนในเนื้อหาโดยเฉพาะทักษะการปฏิบัติเช่น การอ่าน การคิด ต้องมีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ หรือการเรียนรู้ที่ต้องฝึกปฏิบัติจริงจะเพิ่มพูนทักษะให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

8. การสร้างเป้าหมายและความสนใจ ในการเรียนนั้น ผู้เรียนย่อมมีเป้าหมายว่าต้องการอะไร สิ่งใดที่เรียนมามีความสอดคล้องกับเป้าหมายของผู้เรียนสิ่งนั้นย่อมทำให้เขาเกิดความสนใจ

9. การสอนให้เกิดความเข้าใจ สิ่งใดที่เรียนด้วยความเข้าใจจะทำให้จดจำได้นานและส่งผลต่อการเรียนในเรื่องอื่นๆต่อไปในสถานการณ์ต่างๆของการเรียนรู้

10. การใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนย่อมสนใจที่จะเรียนรู้เมื่อเผชิญกับปัญหาที่สัมพันธ์กับความต้องการของเขา ดังนั้นต้องสอนให้เกิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขให้สำเร็จ

11. การใช้แหล่งวิทยาการ การเรียนรู้แบบทางไกลต้องอาศัยแหล่งวิทยาการต่างๆ เข้ามาเป็นปัจจัยเสริม เช่น หนังสือ ภาพ สื่อเทคโนโลยีอื่นๆ ผู้เรียนต้องได้รับการแนะนำในวิธีการสืบค้นจากแหล่งวิทยาการเหล่านั้น

ดังนั้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญดังที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นเป็นสำคัญที่จะนำมาปรับใช้ภายในโรงเรียนในสภาพการณ์เรียนรู้จากการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมที่ดำเนินการในโรงเรียนแต่ละแห่ง

การเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม

เนื่องจากการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนแต่ละแห่งในปัจจุบัน จะเป็นลักษณะของการเรียนผ่านระบบสื่อสารโทรคมนาคมประเภทโทรทัศน์ทางการศึกษา (Educational Television) เป็นสื่อหลักสำคัญ ในการรับสัญญาณ ทั้งภาพและเสียง จากแหล่งผลิตต้นทาง (Classroom – studio) ที่ส่งผ่านสัญญาณทางดาวเทียมการสื่อสาร ดังนั้นเทคนิคความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ของห้องเรียนทางไกลปลายทางที่รับสัญญาณภาพและเสียงนั้นนั้นคงต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามหลักการต่อไปนี้

1. การเตรียมการเบื้องต้น เป็นการเตรียมการต่างๆ ให้พร้อมก่อนดูรายการโทรทัศน์สิ่งที่ต้องเตรียม เช่น

1.1 การเตรียมตัวครู ครูต้องศึกษารายละเอียดของรายการล่วงหน้า ศึกษาคู่มือ เนื้อหา วัตถุประสงค์ ตลอดจนวันเวลาของแต่ละรายการ

1.2 การเตรียมนักเรียน ก่อนชมรายการควรเตรียมที่นั่งนักเรียนให้สามารถมองเห็น และได้ยินชัดเจน ได้รับความสนใจ อภิปรายถึงจุดหมายปลายทางของบทเรียน ตั้งคำถามและปัญหา เพื่อให้นักเรียนหาคำตอบจากการดูรายการ

1.3 ปูพื้นฐาน โดยการเขียนชื่อบทเรียน เขียนคำศัพท์ ชื่อสถานที่สำคัญ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง เตรียมอุปกรณ์ประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องกับรายการไว้ให้พร้อม

1.4 วางแผนทากิจกรรมภายหลังเสร็จสิ้นการดูรายการโทรทัศน์แล้ว เช่น ทดสอบสรุป เป็นต้น

2. ขณะดูรายการ ครูจะต้องดูรายการร่วมกับนักเรียน บันทึกความคิด คำถาม คำตอบ ปัญหาที่นักเรียนต้องแก้ไขและอภิปรายหลังรายการในบทเรียนที่ให้ นักเรียนแสดงท่าทางหรือออกเสียง ครูจะต้องเอาใจใส่เพื่อให้รายการดำเนินไปโดยสมบูรณ์ที่สุด

3. หลังดูรายการ ต้องดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 ให้ดำเนินกิจกรรมหลังดูรายการจบแล้วทันที เพราะนักเรียนยังมีความสนใจอยู่ กิจกรรมต่างๆ ที่อาจจะจัดได้เช่น การอภิปราย การรายงาน การตอบคำถาม และการจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

3.2 อาจใช้บทเรียนโทรทัศน์เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่บทเรียนอื่นๆ ต่อไป

3.3 จะต้องมีการประเมินผลการดูรายการจากทั้งครูและนักเรียนทุกครั้ง วิธีการประเมินผลที่ทำได้มีหลายวิธีเช่น สัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม การสังเกต เพื่อจะได้นำเอาข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขรายการให้ดีขึ้น ที่กล่าวมาทั้งหมดในเบื้องต้นแสดงให้เห็นถึงเทคนิค

วิธีการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมซึ่งเป็นขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านทางโทรทัศน์ที่ต้องมีการจัดระบบการสอนให้ถูกต้องตามกระบวนการจึงจะบังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในทางปฏิบัติได้

เกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมก้าวสู่ความสำเร็จและได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นทุกโรงเรียนรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการดำเนินการบริหารและเตรียมความพร้อมโดยยึดตามเกณฑ์มาตรฐานของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเกณฑ์สำคัญ ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวจะมีทั้งหมด 16 เกณฑ์มาตรฐานได้แก่

มาตรฐานที่ 1 จัดห้องควบคุมการรับและส่งสัญญาณดาวเทียมให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 จัดห้องเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนมีการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนมีแผนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

มาตรฐานที่ 6 วางแผนการเรียนการสอนสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ตามคู่มือครูสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 7 จัดหรือปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การปฏิบัติจริง การประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ครอบครัว และชุมชน

มาตรฐานที่ 8 มีสื่อประกอบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 9 จัดหรือปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 10 จัดหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถและความถนัดได้เต็มตามศักยภาพ โดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

มาตรฐานที่ 11 จัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นแหล่งเรียนรู้

มาตรฐานที่ 12 จัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันจำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ 13 ประเมินคุณภาพผู้เรียนครบทุกด้าน ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 14 โรงเรียนใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเครื่องมือส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 15 โรงเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 16 นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้

สรุปได้ว่าทั้ง 16 เกณฑ์มาตรฐานที่กล่าวถึงนี้ โรงเรียนสามารถนำไปสร้างเป็นเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานได้ตามความเหมาะสมของบริบท เพื่อเป็นกรอบการทำงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในที่สุด

**แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)**

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการพัฒนาเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของเด็ก และเยาวชน เป็นการศึกษาที่มีความมุ่งหมายให้เด็ก และเยาวชนเติบโต มีพัฒนาการอย่างสมบูรณ์รอบด้านตามวัย ทั้งในด้านร่างกาย สุขภาพพลานามัย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม อีกด้านหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การเสริมสร้างรากฐานของการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยการเสริมสร้างทักษะความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง เพื่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ได้บัญญัติสิทธิ และเสรีภาพ ด้านการศึกษาของปวงชนชาวไทยว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และในบทเฉพาะกาลมาตรา 335(3) ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีภายในเวลา ห้าปีหลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ดังนั้นรัฐจะต้องดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และต้องเตรียมการให้พร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี และยังกำหนดให้มีกฎหมาย การศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาการศึกษา ซึ่งนำมาสู่กระบวนการตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาอบรมตามเจตนารมณ์ และหลักการที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ การปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการใน การจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษายึดหลัก ดังนี้ (มาตรา 8)

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (Education for All)
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education)

3. การพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องในการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้ (มาตรา 9) (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภท การศึกษา(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและ

การพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม

หมวด 9 มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต และมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ได้ทำ เพื่อให้ความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนา การผลิตและการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและ

สังคม หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัย และการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในด้านการบริหารการศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยยึดหลัก ความเป็นเอกภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชน การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการศึกษาจึงก่อให้เกิดการหลอมรวมหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาจากหลายหน่วยงานมาเป็นหน่วยงานเดียว คือกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความเป็นเอกภาพ

สรุป การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียน และผู้สอนไม่ได้อยู่ในสถานที่เดียวกัน โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เป็นสื่อกลางในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชน และผู้เรียน ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่ห่างไกลในชนบทได้มีโอกาสพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงโรงเรียนที่ขาดครู และบุคลากรทางการศึกษา หรือมีแต่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ตรงตามหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จึงสามารถช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้

ในการบริหารงานภายในสถานศึกษา มีส่วนของการกระจายอำนาจภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และเกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน ให้สถานศึกษาสามารถสะท้อนศักยภาพ และความต้องการของชุมชน และประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะแนวทางสำคัญในการจัดการศึกษา และการบริหารสถานศึกษา โดยให้การบริหารงานในด้านต่างๆ ภายในสถานศึกษา มีบทบาทในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร

ภิญโญ สาร (2526) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

อุทัย ธรรมเดโช (2531) กล่าวว่า การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด หรือการบริหารที่ให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบสัมมาอาชีพ ดำรงตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้า

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2533) กล่าวว่า การบริหารวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ ในการนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจึงแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่างานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นชีวิตจิตใจของสถาบันที่เดียว ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่น

1.1 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น จึงมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

ภิญโญ สาร (2526) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษา ทุกคนควรจะได้รับผิชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน (งานวิชาการเป็น

งานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก็อยู่ที่ลักษณะของงาน

Smith (1961) ได้ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรกงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารแบ่งเป็น 7 ประเภท ดังนี้

งานบริหารงานวิชาการ	ร้อยละ 40
งานบริหารบุคลากร	ร้อยละ 20
งานบริหารกิจการนักเรียน	ร้อยละ 20
งานบริหารการเงิน	ร้อยละ 5
งานบริหารอาคารสถานที่	ร้อยละ 5
งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน	ร้อยละ 5
งานบริหารทั่วไป	ร้อยละ 5

1.2 หลักการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหาร ดังนั้นหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจน แบ่งได้ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545)

1) ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่าย และแหล่งการเรียนรู้

4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัด และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 ขอบข่ายของด้านการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการ การสอน ตลอดจนการวัด และประเมินผล รวมทั้งติดตามผล และสื่อการสอนรวมไปถึงการพัฒนา ผู้สอน ตลอดจนการดำเนินการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบพิธีการของ การเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทุกกระยะ ด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วยผลที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนอย่างแท้จริงนั้น เกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรม ครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการจัดตารางสอน การจัด ชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย (ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์, 2535) ถ้า มองในด้านของงานสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการ เรียนการสอนการฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัยการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพสถานศึกษา (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2545)

1.3.1 ขอบข่าย และภารกิจงานวิชาการ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ (รุ่ง แก้วแดง, 2546)

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา สาระหลักสูตรท้องถิ่น

- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 7) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 8) การนิเทศการศึกษา
- 9) การแนะแนว
- 10) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 11) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 12) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและ
องค์กรอื่น
- 13) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 14) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ
สถานศึกษา
- 15) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

16) การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.4 แนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 7 แนวทางนี้ มิใช่เป็นแนวทางที่ตายตัว ผู้สอนสามารถปรับประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของตน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้นี้เป็นเพียงตัวอย่างให้ผู้สอนพิจารณาเพื่อพัฒนาตามความถนัด และความสนใจ แต่ละแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถผสมผสานให้สอดคล้องกับบริบทของสาระการเรียนรู้ หรือสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 7 ดังกล่าว ข้างต้น ประกอบด้วย

1.4.1 การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่สนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชน และธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มีดังนี้

- 1) ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
- 2) ผู้เรียนผู้เรียนได้ฝึกทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการต่างๆ
- 3) ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกตการณ์เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความ และการสรุปความคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
- 4) ผู้เรียนได้ประเมินผลการทำงานด้วยตนเอง
- 5) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ได้

6) ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน

1.5 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.5.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2545 สารระแนกกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.5.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.5.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.5.6 ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.5.7 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

1.6 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.6.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา สาระ กิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

1.6.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

1.6.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.7 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

1.7.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา

1.7.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.7.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

1.7.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.7.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.8 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.8.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

1.8.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้

1.8.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

1.9 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.9.1 ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน และการบริหารงานวิชาการ

1.9.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

1.9.3 จัดหาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ

1.9.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

1.9.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.10 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

1.10.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

1.10.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

1.10.3 จัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

1.10.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.11 การนิเทศการศึกษา

1.11.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

1.11.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

1.11.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

1.11.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.11.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.12 การแนะแนวการศึกษา

1.12.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

1.12.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

1.12.3 ติดตาม และประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

1.12.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.13 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.13.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.13.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา

1.13.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

1.13.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผน และติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.13.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.13.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.13.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

1.14 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

1.14.1 การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

1.14.2 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.14.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวย ชุมชน ท้องถิ่น

1.15 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

1.16 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.16.1 ดำรงและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

1.16.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

1.16.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผล และประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง การบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน ที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

2. การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง

จัดการรายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น
ต่อผู้เรียน

2.1 ความสำคัญของด้านการบริหารงานงบประมาณ

เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ และให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

2.2 ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่

2.2.1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ คือ ทบทวนภารกิจ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร่างข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงาน / โครงการและกิจกรรมหลัก จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุง และนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิต และผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน วิเคราะห์

ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งานโครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.2.4 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณ ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดมทรัพยากร

2.2.5 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2.2.6 การจัดหาพัสดุ ได้แก่ วิเคราะห์แผนงาน งาน/โครงการ ที่จัดทำกรอบรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลางจัดทำแผนระยะปานกลาง และจัดหาพัสดุทั้งในส่วนของสถานศึกษา จัดหาเอง และที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

2.2.7 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการ

ให้บริการผลผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามเป็นการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์ รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้ และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.8 การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ ได้แก่ การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน กำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษา และซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งานสำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่าย หรือขอซื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

โดยสรุปการด้านการบริหารงานงบประมาณ ของสถานศึกษาเป็นการบริหารเพื่อสนับสนุนกระบวนการบริหารด้านงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ด้านการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพช่วยสนับสนุนให้การบริหารงานด้านวิชาการเป็นไปอย่างคล่องตัว เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีกระยะภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความสำคัญของด้านการบริหารงานบุคคล

งานด้านการบริหารบุคคลเป็นการดำเนินการที่ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์รวดเร็วเป็นไปตามหลัก ธรรมมาภิบาล ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 ขอบข่าย/ภารกิจ

3.2.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง คือ วิเคราะห์ภารกิจ และประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนด นำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ สถานศึกษาจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นำแผนอัตรากำลังมากำหนดตำแหน่งข้าราชการครู และบุคลากร

3.2.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง คือ การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก และการคัดเลือกในกรณีจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษ ในตำแหน่งครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด กรณีการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณ

3.2.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการปฐมนิเทศแก่ผู้ที่ได้รับการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา แจ้งภาระงานมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณ วิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ

3.2.4 การพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ คือ การกำหนดหลักสูตรการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตร ติดตาม ประเมินการพัฒนา

3.2.5 การพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง ควรดำเนินการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม ติดตาม ประเมินการพัฒนา

3.2.6 การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีปกติ และกรณีพิเศษ ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาตั้งเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา กรณีตั้งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องชี้แจงเหตุให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวทราบ

3.2.7 งานทะเบียนประวัติ สถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนประวัติของข้าราชการครู และบุคลากร เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ให้บันทึกข้อมูล ลงในทะเบียนประวัติ

3.2.8 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สถานศึกษาดำเนินการในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญจักรพรรดิมาลาแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

3.2.9 การออกจากราชการ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาพิจารณาอนุญาตการลาออกจากราชการของครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น และรายงานการขออนุญาตลาออกไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรณีตั้งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา 30 แห่งกฎหมายระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย (ม.30 (1)) กรณีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตาม (ม.30 (4)) กรณีเป็นคนไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. (ม.30 (5)) กรณีเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี (ม.30 (5)(7)) กรณีเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือเป็นเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (ม.30 (8)) หรือกรณีเป็นบุคคลล้มละลาย (ม.30 (9))

โดยสรุปการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา มีบุคคลที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาทุกคน การบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารที่สนับสนุนให้งานมีประสิทธิภาพทางการบริหาร และการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น นอกจากนี้บุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดทักษะความสามารถ และควรมีรางวัลเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน มีความมั่นคงในวิชาชีพ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

4. ด้านการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4.1 ความสำคัญด้านการบริหารทั่วไป

ให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

4.2 ขอบเขตและภารกิจ

4.2.1 การดำเนินงานธุรการ ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ธุรการตามระบบที่

กำหนดไว้ จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

4.2.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวบรวมประมวลวิเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนข้อมูลรับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษา ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เรงรัด การดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

4.2.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ดำรงระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาศักยภาพผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติภารกิจ จัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนา

4.2.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.2.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร วางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายใน ระบบการทำงาน และการบริหารงานของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่กำหนด ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมกับโครงการสร้างภารกิจเทคโนโลยี และกลยุทธ์ของสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

4.2.6 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา วางแผน กำหนดนโยบาย และแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหาร และพัฒนาการศึกษาระดับจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่างๆ สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหาร และพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

4.2.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้าน ติดตาม ประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านต่างๆ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ด้านต่างๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ

4.2.8 การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ใน สภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

4.2.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้า รับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษาจัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการทำสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.10 การรับนักเรียน กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

4.2.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย กำหนดแนวทาง และความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ แนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและ ประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4.2.12 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และ ความสนใจของนักเรียน

4.2.13 การประชาสัมพันธ์ วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดย การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสื่อมวลชนในท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพ ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงาน ของสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับ และนำไป ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

4.2.14 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา กำหนดแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น

โดยสรุปด้านงานด้านการบริหารทั่วไป ในสถานศึกษาเป็นงาน การพัฒนาส่วนต่างๆ ใน สถานศึกษาให้สัมพันธ์กันในทุกด้าน เช่น อาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ห้องเรียนที่ เหมาะสมเป็นส่วนในการส่งเสริมระบบการจัดการเรียนการสอน ห้องทำงานของบุคลากรเป็นส่วน ในการส่งเสริมการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ระบบเครือข่ายภายในสถานศึกษาที่ดีสนับสนุนการ ค้นคว้าของทั้งบุคลากรและของนักเรียน เครือข่ายสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นการสนับสนุนความเชื่อมโยงในการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

มีนักวิชาการ ให้ความหมายของรูปแบบได้หลายลักษณะ ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบว่า เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบายเป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

Wilber (1968) กล่าวว่า รูปแบบการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการ (rationale) ของระบบรูปนัย (formal system) และถ้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมาย คือ

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
2. เป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น
3. เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการหรือแนวคิด
4. เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมตัวกัน เป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

Smith *et al.* (1980) ได้ให้ความหมายของแบบจำลองว่า หมายถึง การย่อปรากฏการณ์จริงให้เล็กลง เพื่อใช้ทำความเข้าใจข้อเท็จจริง ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรม ต่าง ๆ โดยจัดวางแบบแผนให้เข้าใจง่ายขึ้น แบบจำลองไม่ใช่ข้อเท็จจริง แต่เป็นตัวแทน ของความจริงหรือปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

Stoner and Wankel (1986) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น

Keeves (1988) กล่าวว่า รูปแบบ คือ การแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของ ตัวแปร

Daft (1992) กล่าวว่า แบบจำลอง หมายถึง ตัวแทนอย่างง่ายที่ใช้อธิบายมิติที่สำคัญบางมิติ ขององค์การ

จากการศึกษาความหมายของรูปแบบสามารถสรุปได้ รูปแบบ หมายถึง การสร้างความคิดรวบยอดของประสบการณ์ แบบจำลองปรากฏการณ์ที่เป็นความจริงเพื่อแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิด เพื่อทำความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ของปรากฏการณ์นั้นได้ง่ายขึ้น

ประเภทของรูปแบบ

มีนักวิชาการจำแนกประเภทของรูปแบบไว้หลายแนวทาง คือ

Smith *et al.* (1980) จำแนกประเภทรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (physical model) ได้แก่

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (iconic model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (analog model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลอง ทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองจริง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือ เครื่องฝึกบิน เป็นต้นแบบจำลองชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (symbolic model) ได้แก่

2.1 รูปแบบข้อความ (verbal model) หรือแบบจำลองเชิงคุณภาพ (qualitative model) รูปแบบชนิดนี้พบมากที่สุด เป็นการใช้อธิบายปฏิกิริยารวม ในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (mathematical model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Joyce and Well (1985) ได้จัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยายและอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นหลัก และได้แบ่งรูปแบบการสอนไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. informational-processing model เป็นรูปแบบที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. personal model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง(reality)ทั้งหลาย
3. social interaction model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม
4. behavior model เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จัดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

Keeves (1988) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบเป็น 4 แบบ โดยยึดแนวทางของ Caplan and Tutsuoka ซึ่งเป็นการแบ่งตามลักษณะการเขียนรูปแบบดังนี้

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (analog model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อยสองสิ่งขึ้นไปในลักษณะรูปธรรม เพื่อให้ผู้อธิบายสร้างความเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (semantic model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกผ่านทาง การใช้ภาษาด้วยการพูดและการเขียน เพื่อใช้อธิบายโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์ต่าง ๆ รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมาก ทางด้านศึกษาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematic model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงออกผ่านทาง สมการ หรือหลักสูตรทางคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว รูปแบบลักษณะนี้นิยม ใช้ในด้านจิตวิทยา และทางด้านการศึกษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (causal model) เป็นรูปแบบความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสถานการณ์หรือปัญหาใดๆ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ วิถีเส้นทางจะช่วยให้เข้าใจและสามารถศึกษา รูปแบบเชิงภาษาที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ดี รูปแบบ ลักษณะนี้นิยมใช้ในการศึกษา

องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบที่กำหนดในรูปแบบนั้นๆ Keeves (1988) ได้กล่าวว่ารูปแบบโดยทั่วไป ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบ ได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้

3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (imagination) ความคิดรวบยอด (concept) และความสัมพันธ์ (interrelation) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

4. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structural relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (associative relationship)

โดยสรุปของรูปแบบจากเอกสารหรืองานวิจัยพบว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจะต้องมีองค์ประกอบใดบ้าง จำนวนเท่าใด และมีลักษณะเป็นอย่างไรนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ศึกษาเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้รูปแบบจะต้องมีตัวแปรผันครบ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นเหตุเป็นผลกัน และความสัมพันธ์เหล่านั้นสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการสร้างรูปแบบนั้นโดยใช้ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อถือได้พิสูจน์ได้ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

คุณลักษณะของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เปรียบเสมือนกับเป็นสิ่งที่ผู้สนใจทำการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ ได้เข้าใจเบื้องต้นและนำไปสู่การศึกษาในเชิงลึกต่อไป ดังนั้นคุณลักษณะที่ดีของรูปแบบจึงควรมีลักษณะดังที่ คาทาโอะ มียากาวะ กล่าวว่า

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบรวม ๆ
2. รูปแบบควรนำไปสู่การพยากรณ์ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิกไป
3. รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน
4. รูปแบบควรนำไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้
5. รูปแบบในเรื่องใดจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การใช้รูปแบบ (Model) เพื่อเป็นกลไกที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการของนักวิเคราะห์หรือใช้รูปแบบเป็นวิธีการหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย มีความนิยม กันมาก ซึ่งรูปแบบดังกล่าวต้องเป็นแนวคิดที่มีทฤษฎี หลักการ หรือเหตุผลต่าง ๆ สนับสนุน และเป็นหลักเพื่อการเปรียบเทียบกับสภาพจริงที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นองค์ประกอบ ที่กำหนดในรูปแบบดังกล่าว ต้อง

แสดงความสัมพันธ์ว่าเป็นอย่างไร มีความคล้ายคลึง หรือส่วนแตกต่างไปจากแนวคิดในรูปแบบมากน้อยอย่างไร มีความหมายอย่างไร เพราะรูปแบบมิได้มุ่งเฉพาะการศึกษาว่า อะไรเป็นอะไร แต่มุ่งหมายให้นำเอาผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทันทีหรืออนาคตได้ และจากการศึกษากรณีตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารหรืองานวิจัยพบว่า ได้ปรากฏหลักเกณฑ์ที่ตายตัวว่า องค์ประกอบของรูปแบบ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไร ส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จิระพันธ์ เมาะ (2542) ศึกษาารูปแบบรายการ และองค์ประกอบในรายการโทรทัศน์การศึกษาพึงประสงค์ของผู้เรียน ในระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยศึกษาสภาพและความต้องการต่อรูปแบบรายการและองค์ประกอบภายในรายการของรายการโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภครายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลในระบบทางไกลผ่านดาวเทียมทั้งที่อยู่ในระบบ และนอกระบบโรงเรียนส่วนใหญ่พอใจคุณภาพรูปแบบรายการที่ทำให้บทเรียนน่าสนใจ รวมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบการสอนช่วยให้บทเรียนน่าสนใจ

จิราภรณ์ วุฒิกักดี (2542) ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน พบว่า 1) คุณลักษณะที่ผู้บริหารควรมีในระดับมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ปฏิบัติงานในหน้าที่การบริหารเป็นอย่างดี 2) ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำในระดับมากที่สุด 3) เพศที่แตกต่างกันมีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกัน

พินิจ กาดพันโน (2542) ทำการวิจัยสภาพปัญหา การใช้บริการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ในด้านการเตรียมการ การดำเนินการ การจัดการเรียนการสอน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เอกสาร และการประเมินผล พบว่า ด้านการเตรียมการนั้นไม่มีการจัดทำโครงการบรรจุ

ในแผนงานประจำปี แต่มีการเตรียมบุคลากร สถานที่ งบประมาณ ปัญหาที่พบคือ บุคลากรขาดความตระหนักในการใช้ประโยชน์จากโครงการ ด้านการดำเนินการพบว่า ผู้บริหารขาดการนิเทศ การดำเนินงาน และบุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้และดูแลอุปกรณ์ งบประมาณไม่เพียงพอ ด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่มีคู่มือการดำเนินงานและตารางการออกอากาศ ไม่มีการสำเนารายการโทรทัศน์ และไม่มีการจัดตารางเรียนให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ สภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน เตรียมการสอนไม่ทัน ไม่สามารถสอนตามรูปแบบได้ทุกชั้นตอน และไม่มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

รพีพรรณ อินทราเวช (2542) ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลเอกชนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง 381 คน พบว่า ครูใหญ่ควรมีลักษณะควบคุมอารมณ์ตนได้ มีความยุติธรรม มีคุณธรรมที่ดำรงเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ยอมรับฟังความเห็นของครู มีอุปนิสัยร่าเริงแจ่มใส ไม่เคร่งเครียด

วิเชียร แก่นไร่ (2542) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนพัฒนาตนเองหลายวิธี เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสำรวจตนเอง การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การศึกษาดูงาน การรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การฝึกอบรมและการศึกษาต่อ 2) ปัญหาในการพัฒนาตนเองคือ ขาดความต่อเนื่องในการสำรวจตนเอง ขาดเอกสารในการค้นคว้าเพิ่มเติม หลักสูตรการจัดฝึกอบรมยังไม่ตรงกับความต้องการ ขาดการให้คำปรึกษาจากผู้มีประสบการณ์

บรรเจิด จงอภิรัตนกุล และคณะ (2543) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักฝึกอบรมนักพัฒนาหลักสูตร นักบริหารการศึกษา จำนวน 30 คน ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่ม 10 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามโดยใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า 1) มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาระหว่างประจำการเพิ่มเติม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ชัดเจน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยในการฝึกอบรมระยะเวลาในการฝึกอบรมควรเป็นระยะสั้น ๆ ควรมีวิทยากรที่มีคุณสมบัติเป็นต้นแบบที่ดีในการบริหารงานมาฝึกอบรม และควรผ่านการฝึกอบรมวิทยากรมาก่อนการปฏิบัติการฝึกอบรมบริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาควรเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการฝึกอบรมเองตามแนวนโยบายที่กำหนดโดยหน่วยงานกลาง 2) รูปแบบในการฝึกอบรมควรเน้นการนำความรู้ทางการบริหารการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ตาม

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและเน้นให้ผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงกับชีวิตการทำงานจริง

วิราภรณ์ คอสูงเนิน (2543) ทำการวิจัยเรื่องการติดตามผลโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ระดับสูงกรณีพิเศษ (โดยใช้สื่อทางไกล) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 10 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ผ่านการฝึกอบรม ครูผู้สอน และผู้ดำเนินการฝึกอบรม รวม 676 คน พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผลที่ได้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกหมวดวิชา ยกเว้น วิชาการมัธยมศึกษา 2) การดำเนินการอบรมโดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หมวดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่ผ่านเกณฑ์

พจมาศ ขุมพลอย (2543) ทำการวิจัยความคิดเห็นของครู และนักเรียนในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้วยรายการโทรทัศน์เพื่อการสอน ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้วยรายการโทรทัศน์เพื่อการสอน และได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้วยรายการโทรทัศน์เพื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการเรียนการสอนด้วยรายการโทรทัศน์เพื่อการสอนพบว่า นักเรียนทำกิจกรรมตามที่ครูต้นทางกำหนด ครูต้นทางสรุปเนื้อหา บันทึกเทปให้นักเรียนทบทวน จัดกิจกรรมรายบุคคล และกลุ่ม ปัญหาที่พบคือ นักเรียนไม่สามารถซักถามหรือมีปฏิสัมพันธ์กับครูต้นทาง ไม่สามารถสร้างและสรุปความรู้จากการชมรายการ ไม่ทราบเนื้อหาก่อนเรียนไม่สามารถอภิปราย ไม่สามารถนำความรู้เดิมมาใช้ ความต้องการคือ ให้ครูต้นทางจัดเตรียมข้อมูล กระตุ้นใช้สื่อหลากหลาย แจ้างกิจกรรม ให้ครูปลายทางกำหนดกิจกรรมเสริม นักเรียนและครูปลายทางช่วยกันสรุปเนื้อหา

2. ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความรูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้วยรายการโทรทัศน์เพื่อการสอน ในบทบาทของครูต้นทาง

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่

3.1 ครูต้นทาง : ประชุมทางไกลร่วมกับครูปลายทางปีละ 2 ครั้งในเดือนเมษายน และเดือนตุลาคม ออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูล มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ เรียนรู้จากกลุ่มศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใช้กระบวนการคิด นำความรู้ไปสร้างความรู้เอง จัดทำคู่มือ สอนโดยบูรณาการเนื้อหาใช้คำถามที่สอดคล้องกับชีวิตจริง จัดกิจกรรมแบบทดลอง แบบอุปนัย ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา แบบอภิปราย แบบร่วมมือให้ค้นคว้า กำหนดการเรียนรู้และเครื่องมือประเมิน

3.2 ครูปลายทาง : ประชุมทางไกลร่วมกับครูต้นทางปีละ 2 ครั้ง ในเดือนเมษายน และเดือนตุลาคม จัดทำและเขียนแผนการสอน ตรวจสอบกิจกรรมตามโมเดลซิปปา ศึกษาเนื้อหา คู่มือ เตรียมใบความรู้ ใบงาน และแบบทดสอบ เตรียมข้อมูลให้นักเรียนค้นคว้าก่อนเรียน จัดห้องเรียน เตรียมเครื่องมือสื่อสาร ร่วมกับนักเรียนกำหนดเกณฑ์การประเมิน ชมรายการร่วมกับนักเรียน สังเกตบทบาทของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรม สรุปเนื้อหาแก่นักเรียน มีการประเมินรายคาบ รายวิชา และผลรวมของการจัดรายภาคการศึกษา

3.3 นักเรียนปลายทาง : ศึกษาคู่มือ ค้นคว้าข้อมูลก่อนเรียน เตรียมอุปกรณ์ จัดบันทึกสาระสำคัญ กำหนดเกณฑ์การประเมินกับครูปลายทาง ตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อนในกลุ่ม เลือกระบอบบาทหน้าที่ที่นักเรียนถนัด ร่วมแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญ นำเสนอผลงานประเมินตนเอง และกลุ่มทุกครั้ง

บุญเกียรติ ขัตติเนตร (2550) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบทางไกลผ่านดาวเทียมทั้ง 10 โรงเรียน มีความแตกต่างเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยบางโรงเรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ด้านการจัดการเรียนการสอนครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และเห็นว่าสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนดี ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนปลายทางทั้ง 10 โรงเรียน ในวิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาสังคมศึกษา วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ยังพบว่านักเรียนบางคนคะแนนสูง บางคนคะแนนต่ำ ซึ่งน่าจะเกิดจากความเอาใจใส่ของนักเรียน และความรู้พื้นฐานของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ตลอดจนถึงการกำกับดูแลของครูผู้ควบคุมของโรงเรียนปลายทาง

ดิษฐ์ดา ปันคำมา (2552) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22 พบว่า การกำหนัดการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในขั้นตอนเตรียมการและขั้นตอนการมีปัญหาด้านบุคลากรมากที่สุด สำหรับผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนทางการเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาเทคนิคและระบบสัญญาณบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ (NT) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทั่วทั้งประเทศมีค่าใกล้เคียงกัน และผลการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างปีการศึกษา 2549-2550 จำนวน 158 คนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ถึงร้อยละ 88.60 โดยเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนต้นทางและปลายทาง เป็นด้านที่ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกโดยโรงเรียนควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรรวมถึงการพัฒนาทักษะ เทคนิคและวิธีการ ในการจัดกิจกรรมการเรียน ให้แก่ครูโรงเรียนปลายทาง ควรมีระบบการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องชัดเจน และสร้างโอกาสให้มีการและเปลี่ยนแนวความคิดและวิธีการพัฒนาร่วมกัน

สุรวุฒิ จุสวข (2552) ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอยู่ในระดับดีมาก โรงเรียนควรจัดทำแผนโครงการกำหนดปฏิบัติในการดำเนินงานก่อนเปิดเรียน ควรมีการจัดอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มทักษะในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของครูโรงเรียนปลายทาง และควรมีการจัดสรรงบประมาณในการซ่อมและบำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม

งานวิจัยในประเทศ

Magnuson (1998) ได้ศึกษาเฉพาะกรณีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ประสบความสำเร็จของอาจารย์ใหญ่ในด้านโครงสร้างการตัดสินใจร่วมกัน โดยใช้คำถามการวิจัย 2 ข้อ คือ 1) ลักษณะภาวะผู้นำส่วนตัวยะไรบ้างที่เกิดขึ้นในระบบการตัดสินใจร่วมกัน และ 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในระบบการตัดสินใจร่วมกัน รับรู้ะไรบ้างที่เห็นว่าเป็นองค์กัรสำคัญของกระบวนการ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการศึกษากรณีศึกษาเฉพาะรูปแบบเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่หัวหน้ากลุ่มโรงเรียนจำนวน 28 คนได้ตอบแบบสำรวจ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ตอบแบบสำรวจได้ทบทวนข้อค้นพบและได้ขยายข้อค้นพบในรูปแบบการอภิปรายอย่างเปิดเผย จุดมุ่งเน้นของการศึกษาค้างนี้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ผู้นำฝ่ายกฎหมาย เจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการของรัฐ และคณะกรรมการโรงเรียนสามารถที่จะพัฒนาประวัติ ของผู้สมัครด้านภาวะผู้นำที่ประสบผลสำเร็จสำหรับตำแหน่งโรงเรียน สารสนเทศนี้ทำให้คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นจุดเน้นของการเลือกผู้อำนวยการโรงเรียนในอนาคต ผลการศึกษปรากฏ ดังนี้ 1) ผู้ตอบแบบสำรวจเชื่อว่าวิสัยทัศน์เกี่ยวกับภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่ง 2) การสื่อสารจะมีความสำคัญมากกว่า 3) ทักษะขององค์กรจำเป็นต้องมีการเน้นมากขึ้นในรายวิชาการเตรียมภาวะผู้นำ ผู้นำโรงเรียนจำเป็นต้องมุ่งเน้นหลักสูตรการประเมินคณะครู และประเด็นปัญหาการจัดการบุคลากร ข้อค้นพบสำคัญและประเด็นการอภิปรายคือ ความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรมในผู้นำทางการศึกษา การศึกษาค้างนี้ สนับสนุนทักษะและคุณลักษณะของภาวะผู้นำตามที่สมาคมผู้บริหารโรงเรียนอเมริกันได้ตีพิมพ์ขึ้น

Bagwell (2002) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของอาจารย์ใหญ่ที่มีประสิทธิผลตามการรับรู้ของอาจารย์ใหญ่ และครูเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนรัฐบาล และเพื่อกำหนดความสอดคล้องระหว่างการรับรู้ของบุคคลเหล่านี้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูจำนวน 565 คน และอาจารย์ใหญ่จำนวน 260 คน กลุ่มตัวอย่างเลือกจากโรงเรียนประถมศึกษา 179 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 179 โรงเรียน จากทั่วรัฐแคลิฟอร์เนียได้ เครื่องมือที่ใช้ เขียนขึ้นโดย Lsaiah Reid และออกแบบเพื่อวัดการรับรู้ของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของอาจารย์ใหญ่โรงเรียน ข้อมูลจากการสำรวจที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ SPSS การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และแบบทดสอบพหุพิสัยของนวมแมน-คูลู ได้ใช้ทดสอบสมมติฐานทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปภายในแบบวัดย่อย 5 แบบวัด เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำ ซึ่งได้แก่ วิสัยทัศน์ความอยากรู้อยากเห็น และความกล้าการมอบอำนาจให้คนอื่น การนำจากแนวหน้า และความซื่อสัตย์มั่นคง ซึ่งแต่ละด้านได้รับผลเหมือนกัน ข้อค้นพบที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) การศึกษาควรจะต้องออกแบบออกมาด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่กว่านี้ เพื่อให้แน่ใจว่าครูและอาจารย์ใหญ่ชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน มีขนาดกลุ่มตัวอย่างของตัวแทนได้ 2) โปรแกรมการเตรียมอาจารย์ใหญ่ควรจะต้องเตรียมถึงการฝึกอบรมพฤติกรรมภาวะผู้นำในเชิงลึก ทำไมโปรแกรมเหล่านี้จึงสำคัญ และจะปรับปรุงแต่ละด้านอย่างไร 3) โปรแกรมการเตรียมครูควรจะต้องพิจารณาจากกรรมการการเตรียมภาวะผู้นำ หรือการสำนึกในรายวิชาที่ศึกษา

4) ควรริเริ่มความพยายามในระบบโรงเรียน เพื่อสร้าง และ หรือดำเนินการสนทนาเรื่องการพัฒนาวิชาชีพต่อไประหว่างอาจารย์ใหญ่กับครู

Pressel (1986) วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ พบว่า

1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจิตใจอ่อนโยนน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) บริหารที่จบสำเร็จปริญญาเอกจะให้ความอบอุ่นกับเพื่อนร่วมงานมากกว่าผู้ที่จบปริญญาโท และมักยึดกลุ่มเป็นสำคัญ 3) ผู้บริหารการศึกษามีลักษณะความเป็นผู้บริหารและกระตุ้นเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารทางด้านอื่น

Schramm (1962) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนทางโทรทัศน์กับแบบการสอนแบบธรรมดาในห้องเรียน 393 ครั้ง ใน 9 วิชา โดยทดลองกับนักเรียนหลายระดับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงระดับมหาวิทยาลัย ได้สรุปผลดังนี้

1. จากผลการทดสอบความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนร้อยละ 65 ไม่มีนัยสำคัญระหว่างการสอนด้วยโทรทัศน์กับการสอนธรรมดาในห้องเรียน ขณะที่อีกร้อยละ 21 เรียนด้วยโทรทัศน์ได้ผลดีกว่าและที่เหลืออีก 14% เรียนด้วยการสอนแบบธรรมดาคิดว่า

2. การสอนทางโทรทัศน์ใช้ได้ผลดีกับนักเรียนในเกรด 3 ถึง 9 มากกว่านักเรียนระดับไฮสคูลหรือวิทยาลัย

3. การสอนทางโทรทัศน์ได้รับความสำเร็จมากที่สุดในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ได้รับความสำเร็จน้อยในวิชาประวัติศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวรรณคดี

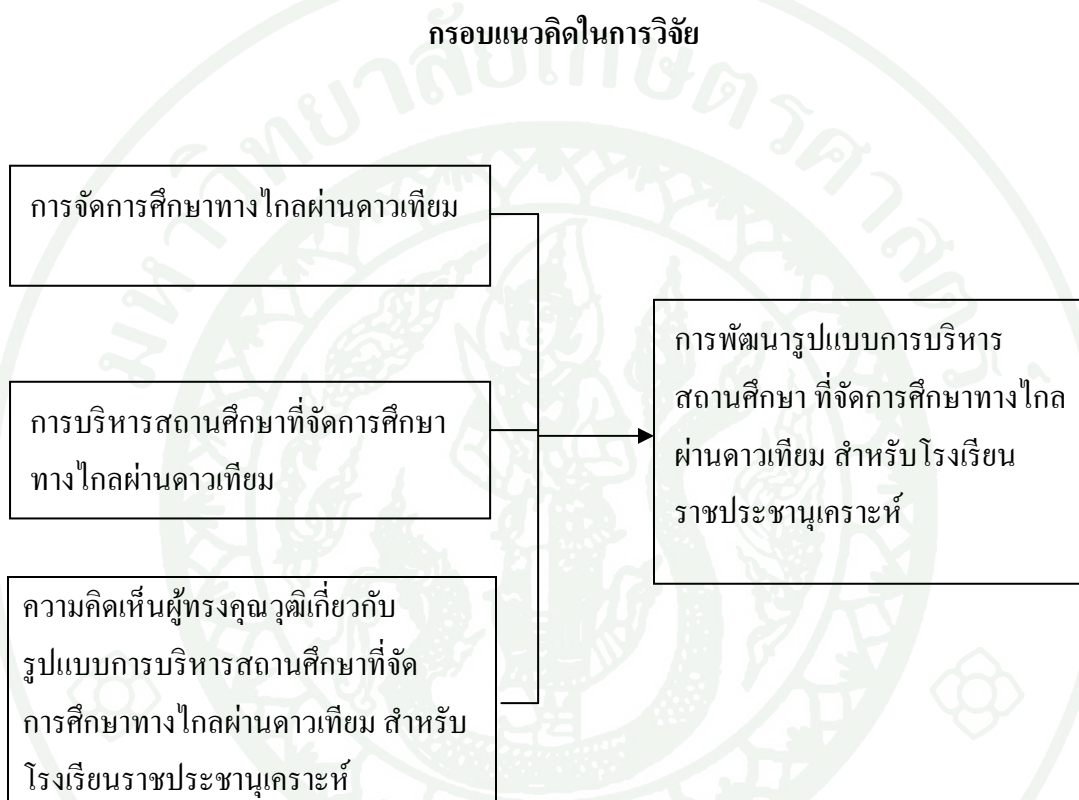
4. นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า เขาเรียนรู้จากการสอนทางโทรทัศน์ได้มากกว่านักเรียนระดับระดับไฮสคูล และวิทยาลัย

5. ทักษะคติของนักเรียนระดับวิทยาลัย ชอบการสอนทางโทรทัศน์น้อยกว่านักเรียนระดับไฮสคูล

6. ทักษะคติที่มีต่อการสอนทางโทรทัศน์ค่อนข้างจะเฉพาะเจาะจงต่อวิชาและครูผู้สอน

7. มีการต่อต้านการสอนทางโทรทัศน์มากในระดับวิทยาลัย มากกว่าระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเบื้องต้นดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ มีขั้นตอนการวิจัยทั้งหมด 5 ขั้นตอน ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้มีทั้งข้อมูลเชิงประมาณ (Quantitative Research) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 45 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ไม่ต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 82 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
3. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
4. การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ
5. การปรับปรุงและการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามมาตรฐานค่าห้าระดับ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หกคน (ภาคผนวก ก) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นกรอบเนื้อหา โดยสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่าห้าระดับ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสอบถาม

1. สร้างแบบสอบถามมาตรฐานค่าห้าระดับโดยวิธีการของลิเคิร์ต Likert บุญชม ศรีสะอาด (2545) เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่ควรจะเป็น

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขจากประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่งผู้เชี่ยวชาญจำนวนห้าคน(ภาคผนวก ข) เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 คะแนน หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับตัวชี้วัดของตัวแปรนั้นๆ

0 คะแนน หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องหรือไม่ กับตัวชี้วัดของตัวแปรนั้นๆ

-1 คะแนน หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของตัวแปรนั้นๆ

แบบสอบถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67-1.00

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดลองกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 30 โรงเรียน ที่มีได้เป็นตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

โดยกำหนดเกณฑ์ตาม ชูศรี วงศ์รัตนะ (2550)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติงาน และมีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติงาน และมีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติงาน และมีปัญหปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติงาน และมีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 1.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติงาน และมีปัญหาน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ตามกรอบแนวคิดและผลการสังเคราะห์จากข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 เมื่อผู้วิจัยกร่างรูปแบบและเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อรับความเห็นและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงนำร่างรูปแบบไปประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ

หลังจากที่ได้ร่างรูปแบบแล้ว ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบดังกล่าวพร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

1. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยการสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักวิชาการและกลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 11 คน (ภาคผนวก ก) มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษา โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นนักบริหารการศึกษาที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการสำนักหรือ

1.2 เป็นนักวิชาการและมีประสบการณ์ด้านการสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือ

1.3 เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบหรือผู้บริหารสถานศึกษาตัวอย่างตามประกาศของหน่วยงานด้านการศึกษาและ

1.4 เป็นผู้มีความรู้การศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษาโดยผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหนึ่งครั้ง ณ ห้องประชุมสารนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบการพัฒนา รูปแบบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรูปแบบตามประเด็นของการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการสนทนากลุ่มและผู้วิจัยได้จัดบันทึกสาระข้อเสนอแนะด้วยตนเอง

นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบ และนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยดำเนินการดังนี้

1. สังเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากขั้นตอนที่ 4 ตามประเด็นการบริหารจัดการศึกษา
2. ปรับปรุงรูปแบบตามประเด็นของการบริหารจัดการศึกษาจากการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จากนั้นจึงจัดทำรายงานการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
4. ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ตอนที่ 3 ร่างการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนา รูปแบบ

ตอนที่ 5 การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 82)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	52	63.41
หญิง	30	36.59
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	44	53.66
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	38	46.34
ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกล		
ผ่านดาวเทียม		
1-5 ปี	9	11.00
6-10 ปี	32	39.00
11-15 ปี	17	20.70
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	24	29.30
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน		
1-5 ปี	23	28.05
6-10 ปี	25	30.49
11-15 ปี	11	13.41
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	23	28.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 63.41) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน (ร้อยละ 53.66) ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 39.00) และมีระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่าง 6-10 ปี (ร้อยละ 30.49)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

1. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แบ่งเป็นสี่ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวม

(N=82)

	รายการ	μ	σ	ระดับ
1.	ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.94	0.63	มาก
2.	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.88	0.76	มาก
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.79	0.80	มาก
4.	ด้านการบริหารทั่วไป	2.63	0.56	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.80	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้านพบว่า การปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.63$) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.76$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.80$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ($\mu = 2.63$, $\sigma = 0.56$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานใน
สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานวิชาการ

(N=82)

รายการ	μ	σ	ระดับ
การบริหารงานวิชาการ			
1. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน	4.12	0.79	มาก
2. โรงเรียนมีนโยบายจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหลักสอดคล้องกับโรงเรียนต้นทาง	4.11	0.89	มาก
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อการสอน เอกสารการสอนในรายวิชาที่สอนตามคู่มือของโรงเรียนต้นทาง	4.15	0.89	มาก
4. โรงเรียนประชุมครูเพื่อรับทราบแนวทางนโยบายของโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	4.04	0.96	มาก
5. โรงเรียนศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	4.18	0.83	มาก
6. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางการออกอากาศของโรงเรียนต้นทาง	4.32	0.78	มาก
7. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูศึกษาคู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	4.38	0.76	มาก
8. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการเรียนการสอนสอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	4.17	0.89	มาก
9. โรงเรียนระดมทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนงานวิชาการ	3.85	0.80	มาก
10. โรงเรียนบูรณาการสาระของหลักสูตรที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพปัญหา วิถีชีวิต บริบทของชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ในชุมชน	4.02	0.80	มาก
11. โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	4.32	0.78	มาก
12. โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.99	0.90	มาก
13. ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.96	0.85	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N=82)

	รายการ	μ	σ	ระดับ
14.	ครูศึกษาเด็กเป็นรายกรณี ด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.61	0.87	มาก
15.	ครูใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตามแนวการดำเนินการ	3.76	0.85	มาก
16.	ครูใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.96	0.84	มาก
17.	ครูมีการจัดบรรยากาศการสอนที่ดี ให้สอดคล้องกับการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	3.84	0.84	มาก
18.	ครูจัดใบความรู้ ใบงานและแบบทดสอบตามคู่มือครูการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	3.87	0.87	มาก
19.	โรงเรียนมีระบบช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม	3.85	0.80	มาก
20.	โรงเรียนจัดศูนย์ทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อบริการสื่อให้กับ นักเรียนที่สนใจศึกษาเพิ่มเติม	3.96	0.84	มาก
21.	ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกล ผ่านดาวเทียม	4.12	0.79	มาก
22.	ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน	3.26	0.99	มาก
23.	ครูนำผลวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม เผยแพร่สู่สาธารณชน	3.96	0.85	มาก
24.	โรงเรียนมีคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และการเรียนการสอน ทางไกลผ่านดาวเทียม	3.85	0.80	มาก
25.	โรงเรียนนิเทศการศึกษา และการเรียนการสอนระบบการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	3.71	0.97	มาก
26.	โรงเรียนพัฒนาระบบนิเทศการศึกษา ให้เหมาะสมกับระบบ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.65	0.96	มาก
27.	โรงเรียนนำผลการนิเทศศึกษามาปรับปรุงระบบการเรียน การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.74	0.91	มาก
28.	โรงเรียนมีคณะกรรมการระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.96	0.84	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N=82)

	รายการ	μ	σ	ระดับ
29.	โรงเรียนนำผลการประกันคุณภาพจากเขตพื้นที่การศึกษา มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.82	0.97	มาก
30.	ครูศึกษาระยะของคู่มือการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยละเอียด	3.87	0.95	มาก
31.	ครูใช้คู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา	3.71	0.91	มาก
32.	ครูปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน	3.91	0.97	มาก
33.	โรงเรียนมอบหมายให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในห้องเรียน ระหว่างการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	4.32	0.86	มาก
34.	ครูพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.68	0.81	มาก
35.	ครูมีความรู้และทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยี	3.70	0.86	มาก
36.	ครูประเมินผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.90	0.91	มาก
37.	โรงเรียนมีห้องสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ	3.73	0.94	มาก
38.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี	4.16	0.82	มาก
39.	โรงเรียนจัดให้มีระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.98	0.77	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.94	0.63	มาก

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนสนับสนุนให้ครูศึกษาคู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.76$) รองลงมา คือ โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางการออกอากาศของโรงเรียนต้นทาง โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

และโรงเรียนมอบหมายให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในห้องเรียนระหว่างการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.32$, $\sigma = 0.78$) ส่วนครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.26$, $\sigma = 0.99$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ

(N=82)

รายการ	μ	σ	ระดับ
การบริหารงานงบประมาณ			
1. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	4.01	0.97	มาก
2. โรงเรียนจัดหางบประมาณ จากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.70	0.96	มาก
3. โรงเรียนมีระบบการ จัดซื้อ จัดหา จัดทำวัสดุครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.83	0.94	มาก
4. โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	3.94	0.96	มาก
5. โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	3.96	0.87	มาก
6. โรงเรียนรายงานการเงินและงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.30	0.70	มาก
7. โรงเรียนทำการตรวจสอบภายในตามแผนปฏิบัติงานด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.77	0.97	มาก
8. โรงเรียนสรุปผลการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.52	0.88	มาก
รวมเฉลี่ย	3.88	0.76	มาก

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนรายงานการเงินและงบประมาณ

ตามแผนประจำปี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.70$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.97$) ส่วนโรงเรียนสรุปผลการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.88$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล

(N=82)				
รายการ	μ	σ	ระดับ	
การบริหารงานบุคคล				
1. โรงเรียนวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.82	0.88	มาก	
2. โรงเรียนจัดสรรอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.82	0.86	มาก	
3. โรงเรียนกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุม และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.93	0.90	มาก	
4. โรงเรียนประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.71	0.99	มาก	
5. โรงเรียนจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.67	0.96	มาก	
6. โรงเรียนจัดระบบการบริหารงานที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.74	0.91	มาก	
7. โรงเรียนมีการดำเนินงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.63	0.88	มาก	
8. โรงเรียนจัดทำระบบควบคุมภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม				
รวมเฉลี่ย	3.79	0.80	มาก	

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล

ควบคุม และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.90$) รองลงมาคือ โรงเรียนวางแผนอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนวางแผนอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และโรงเรียนจัดสรรอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.82$, $\sigma = 0.88$) ส่วนโรงเรียนมีการดำเนินงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.88$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป

				(N=82)
รายการ	μ	σ	ระดับ	
การบริหารทั่วไป				
1. โรงเรียนจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.88	0.92	ปานกลาง	
2. โรงเรียนนำผลการสำรวจความต้องการของทุกฝ่ายมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.56	0.88	ปานกลาง	
3. โรงเรียนประชาสัมพันธ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแก่ผู้ปกครอง ชุมชน แก่ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา	2.40	0.89	น้อย	
4. โรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.68	0.77	ปานกลาง	
5. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.61	0.94	ปานกลาง	
รวมเฉลี่ย	2.63	0.60	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.63$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อม

ภายในห้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกการเรียนรู้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 2.88$, $\sigma = 0.92$) รองลงมาคือ โรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.68$, $\sigma = 0.77$) ส่วนโรงเรียนประชาสัมพันธ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แก่ผู้ปกครอง ชุมชน แก่ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.40$, $\sigma = 0.89$)

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวม

(N=82)

รายการ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	2.69	0.48	ปานกลาง
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	2.43	0.72	น้อย
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.10	0.54	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารทั่วไป	2.65	0.61	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.71	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.71$, $\sigma = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ($\mu = 2.43$, $\sigma = 0.72$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน
ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานวิชาการ

(N=82)

รายการ	μ	σ	ระดับ
การบริหารงานวิชาการ			
1. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน	3.59	0.97	มาก
2. โรงเรียนมีนโยบายจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหลักสอดคล้องกับโรงเรียนต้นทาง	2.56	0.96	ปานกลาง
3. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อการสอน เอกสารการสอนในรายวิชาที่สอนตามคู่มือของโรงเรียนต้นทาง	3.54	0.97	มาก
4. โรงเรียนประชุมครูเพื่อรับทราบแนวทางนโยบายของโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.46	0.79	น้อย
5. โรงเรียนศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.45	0.98	น้อย
6. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางการออกอากาศของโรงเรียนต้นทาง	2.35	0.96	น้อย
7. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูศึกษาคู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.44	0.96	น้อย
8. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการเรียนการสอนสอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.49	0.92	น้อย
9. โรงเรียนระดมทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนงานวิชาการ	2.60	0.87	ปานกลาง
10. โรงเรียนบูรณาการสาระของหลักสูตรที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพปัญหา วิถีชีวิต บริบทของชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ในชุมชน	2.35	0.97	น้อย
11. โรงเรียนใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.40	0.91	น้อย
12. โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.45	0.98	น้อย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(N=82)

	รายการ	μ	σ	ระดับ
13.	ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.55	0.97	ปาน กลาง
14.	ครูศึกษาเด็กเป็นรายกรณี ด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.70	0.93	มาก
15.	ครูใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตาม แนวการดำเนินการ	3.70	0.94	มาก
16.	ครูใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.78	0.94	มาก
17.	ครูมีการจัดบรรยากาศการสอนที่ดี ให้สอดคล้องกับการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	2.60	0.87	ปาน กลาง
18.	ครูจัดใบความรู้ ใบงานและแบบทดสอบตามคู่มือครูการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	2.35	0.97	น้อย
19.	โรงเรียนมีระบบช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม	2.40	0.91	น้อย
20.	โรงเรียนจัดศูนย์ทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อบริการสื่อให้กับ นักเรียนที่สนใจศึกษาเพิ่มเติม	2.45	0.98	น้อย
21.	ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกล ผ่านดาวเทียม	2.55	0.97	ปาน กลาง
22.	ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน	2.56	0.98	ปาน กลาง
23.	ครูนำผลวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม เผยแพร่สู่สาธารณชน	2.74	0.99	ปาน กลาง
24.	โรงเรียนมีคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และการเรียนการสอน ทางไกลผ่านดาวเทียม	2.56	0.96	ปาน กลาง
25.	โรงเรียนนิเทศการศึกษา และการเรียนการสอนระบบการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	3.54	0.97	มาก
26.	โรงเรียนพัฒนาระบบนิเทศการศึกษา ให้เหมาะสมกับระบบ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.46	0.79	น้อย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(N=82)

	รายการ	μ	σ	ระดับ
27.	โรงเรียนนำผลการนิเทศการศึกษามาปรับปรุงระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.45	0.98	น้อย
28.	โรงเรียนมีคณะกรรมการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.35	0.96	น้อย
29.	โรงเรียนนำผลการประกันคุณภาพจากเขตพื้นที่การศึกษา มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.44	0.96	น้อย
30.	ครูศึกษาระยะของคู่มือการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยละเอียด	2.46	0.79	น้อย
31.	ครูใช้คู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา	3.78	0.94	มาก
32.	ครูปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน	2.60	0.87	ปานกลาง
33.	โรงเรียนมอบหมายให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในห้องเรียนระหว่างการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.35	0.97	น้อย
34.	ครูพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.48	0.97	น้อย
35.	ครูมีความรู้และทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยี	2.39	0.97	น้อย
36.	ครูประเมินผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.46	0.79	น้อย
37.	โรงเรียนมีห้องสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ	2.46	0.79	น้อย
38.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี	2.49	0.92	น้อย
39.	โรงเรียนจัดให้มีระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.60	0.87	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.69	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.69$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครูใช้คู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.94$) รองลงมาคือ ครูศึกษาเด็กเป็นรายกรณี ด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และครูใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายตามแนวการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.94$) ส่วนโรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางการออกอากาศของโรงเรียนต้นทาง การบูรณาการสาระของหลักสูตรที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพปัญหา วิถีชีวิต บริบทของชุมชน โรงเรียนมีคณะกรรมการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และโรงเรียนมอบหมายให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในห้องเรียนระหว่างการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครูจัดใบความรู้ ใบงานและแบบทดสอบตามคู่มือครูการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.35$, $\sigma = 0.97$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ

(N=82)				
รายการ	μ	σ	ระดับ	
การบริหารงานงบประมาณ				
1. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	2.35	0.97	น้อย	
2. โรงเรียนจัดหางบประมาณ จากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.40	0.91	น้อย	
3. โรงเรียนมีระบบการ จัดซื้อ จัดหา จัดทำวัสดุครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.39	0.99	น้อย	
4. โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	2.46	0.79	น้อย	
5. โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	2.49	0.92	น้อย	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(N=82)				
	รายการ	μ	σ	ระดับ
6.	โรงเรียนรายงานการเงินและงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี	2.60	0.87	ปานกลาง
7.	โรงเรียนทำการตรวจสอบภายในตามแผนปฏิบัติงานด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.35	0.97	น้อย
8.	โรงเรียนสรุปผลการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.40	0.91	น้อย
	รวมเฉลี่ย	2.43	0.72	น้อย

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับในระดับน้อย โดยมีความเฉลี่ย ($\mu = 2.43$, $\sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนรายงานการเงินและงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเฉลี่ย ($\mu = 2.60$, $\sigma = 0.87$) รองลงมาคือโรงเรียนมีระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย โดยมีความเฉลี่ย ($\mu = 2.49$, $\sigma = 0.92$) ส่วนโรงเรียนจัดสรรงบประมาณที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม และโรงเรียนทำการตรวจสอบภายในตามแผนปฏิบัติงานด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย โดยมีความเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.35$, $\sigma = 0.97$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล

(N=82)				
	รายการ	μ	σ	ระดับ
การบริหารงานบุคคล				
1.	โรงเรียนวางแผนอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.45	0.91	น้อย
2.	โรงเรียนจัดสรรอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.55	0.98	ปานกลาง
3.	โรงเรียนกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุม และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.70	0.97	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(N=82)

	รายการ	μ	σ	ระดับ
4.	โรงเรียนประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.70	0.93	มาก
5.	โรงเรียนจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.78	0.94	มาก
6.	โรงเรียนจัดระบบการบริหารงานที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.45	0.91	น้อย
7.	โรงเรียนมีการดำเนินงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	3.59	0.97	มาก
8.	โรงเรียนจัดทำระบบควบคุมภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม	2.56	0.96	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.10	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.10$, $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.94$) รองลงมาคือ โรงเรียนกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุม และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และโรงเรียนประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.97$) ส่วนโรงเรียนวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และการดำเนินงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.45$, $\sigma = 0.91$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน
ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป

(N=82)

รายการ	μ	σ	ระดับ
การบริหารทั่วไป			
1. โรงเรียนจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	3.54	0.97	มาก
2. โรงเรียนนำผลการสำรวจความต้องการของทุกฝ่าย มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	2.46	0.79	น้อย
3. โรงเรียนประชาสัมพันธ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แก่ผู้ปกครอง ชุมชน แก่ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา	2.45	0.98	น้อย
4. โรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	2.35	0.96	น้อย
5. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	2.44	0.96	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.65	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่าปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.65$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.54$, $\sigma = 0.97$) รองลงมาคือ โรงเรียนนำผลการสำรวจความต้องการของทุกฝ่ายมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.46$, $\sigma = 0.79$) ส่วนโรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 2.35$, $\sigma = 0.96$)

3. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานใน
สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

(N=82)

ข้อ	รายการ	μ	σ	ระดับ
ผลการดำเนินงาน				
1.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้น	3.27	0.77	ปานกลาง
2.	ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านการเขียนภาษาไทย	3.46	0.83	ปานกลาง
3.	นักเรียนมีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	3.78	0.74	มาก
4.	ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.90	0.81	มาก
5.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.34	0.72	มาก
6.	ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.32	0.75	มาก
7.	ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.46	0.65	มาก
8.	ผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในกำหนด	4.52	0.69	มาก
9.	ผู้พิการทุกคนได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ	3.95	0.84	มาก
10.	ครูที่ได้รับการพัฒนาและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ	4.11	0.70	มาก
11.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพึงพอใจในการประกอบวิชาชีพของตน	4.43	0.59	มาก
12.	บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.43	0.67	มาก
13.	สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐาน	4.48	0.69	มาก
14.	สถานศึกษาได้รับการนิเทศ ติดตามช่วยเหลือการดำเนินงานให้มีคุณภาพ	4.21	0.62	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(N=82)

ข้อ	รายการ	μ	σ	ระดับ
15.	ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.15	0.70	มาก
16.	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	3.73	0.69	มาก
17.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยเพิ่มขึ้น	3.59	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.07	0.49	มาก

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ผลการดำเนินงานในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในกำหนด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือ สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.69$) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.27$, $\sigma = 0.77$)

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างสภาพการปฏิบัติงานสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามการบริหารสถานศึกษา ทั้งสี่ด้าน

สภาพการปฏิบัติงานสถานศึกษา	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการบริหารงานวิชาการ					
Between Groups	.377	3	.126	.309	.819
Within Group	31.776	79	.407		
Total	32.153	82			
ด้านการบริหารงานงบประมาณ					
Between Groups	2.610	3	.870	1.520	.216
Within Group	44.660	79	.573		
Total	47.270	82			
ด้านการบริหารงานบุคคล					
Between Groups	1.521	3	.507	.776	.511
Within Groups	50.966	79	.653		
Total	52.487	82			

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติงานสถานศึกษา	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการบริหารทั่วไป					
Between Groups	1.640	3	.547	1.800	.154
Within Groups	23.701	79	.304		
Total	25.341	82			
รวมค่าเฉลี่ย					
Between Groups	1.050	3	.350	1.101	.354
Within Groups	24.792	79	.318		
Total	25.842	82			

จากตารางที่ 13 พบว่าความแปรปรวนของการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ความเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยในภาพรวมปฏิบัติได้ในระดับมาก

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามการบริหารสถานศึกษา ทั้งสี่ด้าน

ปัญหาการบริหารสถานศึกษา	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการบริหารงานวิชาการ					
Between Groups	1.317	3	.439	1.955	.128
Within Group	17.510	79	.224		
Total	18.826	82			
ด้านการบริหารงานงบประมาณ					
Between Groups	5.494	3	1.831	3.940	.011
Within Group	36.253	79	.465		
Total	41.747	82			

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารสถานศึกษา	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการบริหารงานบุคคล					
Between Groupps	1.081	3	.360	1.235	.303
Within Groups	22.769	79	.292		
Total	23.850	82			
ด้านการบริหารทั่วไป					
Between Groups	.312	3	.104	.270	.847
Within Groups	19.973	79	.384		
Total	30.285	82			
รวมค่าเฉลี่ย					
Between Groups	1.000	3	.333	1.627	.190
Within Groups	15.972	79	.205		
Total	16.972	82			

จากตารางที่ 14 พบว่าความแปรปรวนของปัญหาการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารงานงบประมาณ แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในภาพรวม 3 ด้าน (ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป) มีปัญหาระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการบริหารงานงบประมาณมีปัญหาระดับน้อย

ผลจากการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงาน ปัญหา และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (ตารางที่ 2-14) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาเป็นประเด็นในการพัฒนารูปแบบ ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาสามารถสรุปประเด็นในการ
ร่างรูปแบบ

ผลการวิเคราะห์สภาพปฏิบัติงาน และปัญหา	ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ
ด้านการบริหารงานวิชาการ	ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐาน หลักการ
1. ครูไม่สามารถใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การใช้คู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา	การศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีหลักการ ดังนี้ 1. การพัฒนาครูโรงเรียนปลายทาง 2. การพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล 3. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
2. ครูศึกษาไม่ทำการศึกษาค้นคว้าเป็นรายกรณี และขาดการใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายตามแนวการดำเนินการ	
3. สถานศึกษาไม่มีการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางการออกอากาศของต้นทาง	ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
4. สถานศึกษาขาดการบูรณาการสาระของหลักสูตรที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับสภาพปัญหา วิถีชีวิต บริบทของชุมชน	การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นมโนทัศน์ที่แสดงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนปลายทาง
ด้านการบริหารงานวิชาการ	ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ
5. สถานศึกษาไม่มีคณะกรรมการระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สถานศึกษามอบหมายให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในห้องเรียนระหว่างการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมก็ยังคง	1. แนวทางการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล 4. ด้านการบริหารทั่วไป
6. สถานศึกษาไม่สามารถจัดใบความรู้ ใบงาน และแบบทดสอบตามคู่มือครูการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมยังไม่เป็นไปตามที่กำหนด	

ตารางที่ 15 (ต่อ)

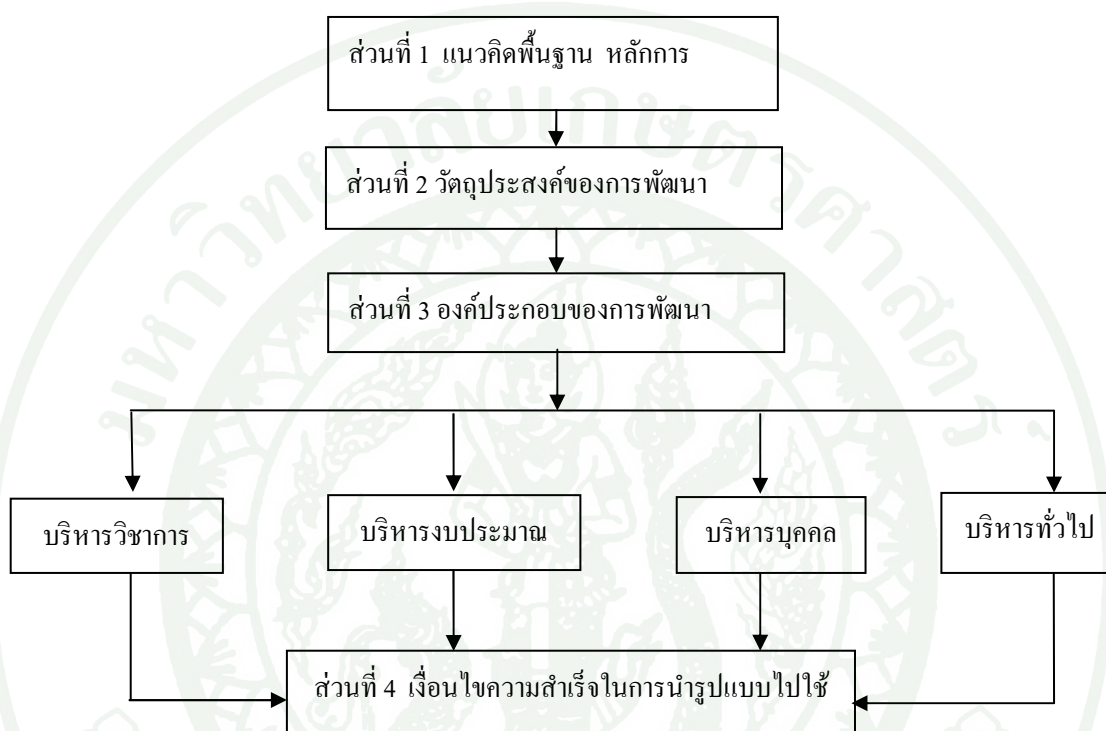
ผลการวิเคราะห์สภาพปฏิบัติงาน และปัญหา	ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	
1. สถานศึกษาขาดการรายงานการเงินและงบประมาณตามเห็นปฏิบัติงานประจำปี	
2. สถานศึกษาขาดระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม	
3. สถานศึกษาไม่มีงบประมาณที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม และการตรวจสอบภายในตามแผนปฏิบัติงานด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	
ด้านการบริหารงานบุคคล	
1. สถานศึกษาขาดการจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ไม่มีการกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแลควบคุม และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	
2. สถานศึกษาไม่มีระบบการประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	
3. สถานศึกษาขาดการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	
4. สถานศึกษาขาดการดำเนินงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์สภาพปฏิบัติงาน และปัญหา	ประเด็นในการพัฒนารูปแบบ
ด้านการบริหารทั่วไป	
1. สถานศึกษาไม่สามารถจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไกลผ่านดาวเทียม	
2. สถานศึกษาขาดการนำผลการสำรวจความต้องการของทุกฝ่ายมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	
3. สถานศึกษาขาดการประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม	

ตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียน
ราชประชานุเคราะห์

(ร่าง)

ภาพที่ 2 (ร่าง) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐาน หลักการ

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นมโนทัศน์ที่แสดงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนปลายทางประกอบด้วย แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป รวมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จในการนำเสนอรูปแบบไปใช้

การศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาครูโรงเรียนปลายทาง
2. การพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล
3. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ตามภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม คือ การจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตอาสา จิตวิญญาณและอุดมการณ์ของความเป็นครู มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี สามารถบูรณาการเชื่อมโยงการบริหารกับบริบทของชุมชนเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี แบ่งออกเป็นภารกิจ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1 โรงเรียนจัดทำหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับ สภาพปัญหา และความ ต้องการของผู้เรียน

1.2 โรงเรียนส่งเสริมครูจัดทำสื่อการสอน เอกสารการสอน ในรายวิชาที่สอนตาม คู่มือครูของโรงเรียนต้นทาง

1.3 โรงเรียนนิตศการเรียนการสอน ที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1.4 ครูทำการวิจัยศึกษาเด็กนักเรียนเป็นรายกรณี ด้านการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1.5 ครูใช้เทคนิคกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย

1.6 ครูใช้เทคนิคกระบวนการสอนแบบมีส่วนร่วม

1.7 ครูใช้คู่มือครูการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2.1 โรงเรียนรายงานการเงินและงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานจริง

2.2 โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม

2.3 โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2.4 โรงเรียนสรุปผลการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมการบริหารงานบุคคล

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 โรงเรียนจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

3.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

3.3 โรงเรียนประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องกับการจัดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

3.4 โรงเรียนมีการดำเนินงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 โรงเรียนจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

4.2 โรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

4.3 โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

4.4 โรงเรียนนำผลสำรวจความต้องการของทุกส่วน มาพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ส่วนที่ 4 เจาะลึกความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ไปใช้ให้บรรลุความสำเร็จ ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนปลายทาง ควรศึกษาวิเคราะห์ แนวทางการบริหารงานตามแนวคิดตามที่เสนอในรูปแบบ เช่น ควรดำเนินการอย่างไร และนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษา

2. ครูผู้สอนในโรงเรียนปลายทาง ครูควรต้องตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองในการเป็นผู้สอนที่ดี พัฒนาความสามารถ ทักษะการสอนตลอดเวลา รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียน

3. หน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ควรสนับสนุนในเรื่อง งบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เช่น สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี สภาพห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

4. หน่วยสนับสนุนอื่นๆ ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา ชุมชน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

5. มุขนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้อุปกรณ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผลการใช้คู่มือครูการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การพัฒนาเทคนิคการสอนครูโรงเรียนต้นทางอย่างสม่ำเสมอ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ

ผลจากการสนทนากลุ่ม ประเด็นความเป็นไปได้ของรูปแบบ (Focus group discussion) สรุปความคิดเห็นได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานหลักการ
คนที่ 1	-
คนที่ 2	ให้ปรับหลักการแยกออกมาเป็นส่วนที่ 2 ไม่ควรรวมกับแนวคิดพื้นฐานข้อ 1 ปรับข้อความ “การพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนต้นทางและโรงเรียนปลายทาง”
คนที่ 3	แนวคิดพื้นฐาน หลักการไม่ควรซ้ำซ้อนกัน ควรเชื่อมโยง พรบ.การศึกษาแห่งชาติที่เน้นให้มีการจัดการศึกษา โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และระบุข้อความเหล่านั้นไว้ในแนวคิดพื้นฐาน
คนที่ 4	เพิ่มข้อความข้อ 1 “การพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากร โรงเรียนปลายทาง และโรงเรียนต้นทาง” เพิ่มข้อความ ข้อ 5 “การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล”
คนที่ 5	เพิ่มการประเมินผลโครงการ

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานหลักการ
คนที่ 6	ควรเป็นแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพิ่มข้อความในข้อที่ 2 “การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทางไกล”
คนที่ 7	ปรับข้อ 4 เป็น“การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการเรียนการสอนทางไกล ผ่านดาวเทียม”
คนที่ 8	ควรเน้นพัฒนาครู โรงเรียนต้นทางด้วย จะเป็นแรงจูงใจให้โรงเรียนปลายทางสนใจ เรียนรู้ และใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วย ควรเพิ่มระบบการนิเทศ ติดตาม
คนที่ 9	ควรนำหลักการเชื่อมผสมกับเงื่อนไขความสำเร็จ
คนที่ 10	ควรเน้นพัฒนาครู โรงเรียนต้นทางด้วย จะเป็นแรงจูงใจให้โรงเรียนปลายทางสนใจ เรียนรู้ และใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วย ควรเพิ่มระบบการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนด้วย ควรมีการวัดผล ประเมินผล
คนที่ 11	ให้ระบุแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบนี้ให้ชัดเจน และควรเป็นแนวคิดพื้นฐานเท่านั้น ไม่ควรรวมกับหลักการ

ตารางที่ 17 สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ

ผู้ทรงคุณวุฒิ		ส่วนที่ 2 ลักษณะสำคัญของการจัดการศึกษา
คนที่ 1		ให้ยกเลิกหรือย้ายข้อตามไปอธิบายในส่วนที่ 1 หน้า 2
คนที่ 2	-	-
คนที่ 3	-	ให้ยกไปรวมไว้ในแนวคิดพื้นฐาน
คนที่ 4	-	-
คนที่ 5	-	นำไปรวมกับด้านหลักการ
คนที่ 6	-	ควรย้ายไปรวมกับส่วนหลักการ
คนที่ 7	-	ควรเขียนให้ชัดเจนว่าจะวิจัยโรงเรียนปลายทางหรือโรงเรียนต้นทาง
คนที่ 8	-	-
คนที่ 9	เพิ่มข้อความ “.....ที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีประสิทธิภาพตามภารกิจ....”	ควรหาที่อยู่ส่วนนี้ใหม่ ตัดออกจากวัตถุประสงค์
คนที่ 10	-	ให้ตัดออก
คนที่ 11	-	-

ตารางที่ 18 สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบ

	ด้านการบริหารงาน วิชาการ	ด้านการบริหารงาน งบประมาณ	ด้านการบริหารงาน บุคคล	ด้านการบริหารทั่วไป
คนที่ 1	ทุกด้านให้ใช้ กระบวนการ PDCA ส่วน 3.1 ข้อ 3) เพิ่ม ข้อความต่อท้าย “สอดคล้องกับบริบท ของโรงเรียนปลายทาง”	ส่วนที่ 3.2 ข้อ 2) เปลี่ยนข้อความ “พัฒนาระบบการ จัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ในสถานศึกษา”	ส่วนที่ 3.3 ข้อ 2) ปรับ ข้อความ “มี คณะกรรมการนิเทศ ภายในโรงเรียน รับผิดชอบ.....”	ส่วนที่ 3.4 เพิ่มข้อ 6) “สื่อการ ประชาสัมพันธ์ ทางไกล”
คนที่ 2	ข้อ 3) เพิ่มข้อความ ต่อท้าย.....คู่มือครู ของโรงเรียนต้นทาง เพื่อให้สอดคล้องกับ โรงเรียน เพิ่มข้อ 2) “พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มี.....	ข้อ 2) ปรับเหมือน ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1 ให้ปรับข้อความให้ สอดคล้องกับข้อความ สรุปทั้งจำนวนข้อ และ ข้อความ	ข้อ 1) มีคณะกรรมการ รับผิดชอบ ข้อ 2) มีคณะกรรมการ นิเทศ ข้อ 3) ควรย้ายไปอยู่ งานวิชาการ ข้อ 4) ควรอธิบาย ระบบเครือข่ายคืออะไร ข้อ 5) ปรับโครงสร้าง อย่างไร	-
คนที่ 3	ข้อ 3) เพิ่มข้อความ ท้าย “.....โรงเรียน ต้นทางให้สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียน ปลายทาง”	-	-ข้อ 2) ควรปรับการ ตรวจสอบเป็นการนิเทศ -เครือข่ายคืออะไร -ควรเน้นการพัฒนาครู ผู้บริหาร -ปรับให้สอดคล้องกับ แบบสรุป	-
คนที่ 4	ข้อ 3) เพิ่มข้อความ ท้าย “.....โรงเรียน ต้นทางให้สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียน ปลายทาง”		-ปรับข้อ 2) ให้มี คณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล -ปรับข้อความ ข้อ 4) “ส่งเสริม สนับสนุน เครือข่าย มีส่วนร่วม การจัดการเรียนการสอน ทางไกลผ่านดาวเทียม	ข้อ 1) เพิ่มข้อความ จัดภูมิทัศน์ และ สิ่งแวดล้อมภายใน ห้องเรียน อาคาร

ตารางที่ 18 (ต่อ)

	ด้านการบริหารงาน วิชาการ	ด้านการบริหารงาน งบประมาณ	ด้านการบริหารงาน บุคคล	ด้านการบริหารทั่วไป
คนที่ 5	-	-	-	ข้อ 1) ปรับให้ สอดคล้องกับแบบสรุป ข้อ 2) ปรับข้อความให้ เหมือนแบบสรุป -ปรับข้อความทุกข้อ ให้สอดคล้องกับแบบ สรุป -ปรับข้อความทั้งหมด ให้สอดคล้องกับแบบ สรุป
คนที่ 6	ควรเขียนในลักษณะ PDCA ทุกด้าน -ควรตรวจสอบให้ สอดคล้องกับแบบ สรุปทุกด้าน	-	-	-
คนที่ 7	ข้อที่ 1) การวางแผน ควรเพิ่มผู้บริหาร สถานศึกษา ข้อ 2) – ข้อ 6) เป็น ปัจจัยหรือไม่ ควรจัดลำดับให้เป็น PDCA	-	ข้อ 4) ควรมีทั้ง เครือข่ายในระบบ และ เครือข่ายนอกระบบ -เพิ่มข้อ 6) ในเรื่องการ สร้างขวัญกำลังใจ -อธิบายข้อ 4) เรื่อง ของเครือข่ายคืออะไร	-
คนที่ 8	-	ปรับ ข้อ 2) เป็นการ พัฒนาระบบการ จัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ ใช้ในการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม	-	ข้อ 5) การ ประชาสัมพันธ์ควร เป็นการประชาสัมพันธ์ โครงการ
คนที่ 9	-ปรับข้อ 2) ให้เป็น หลักสูตรสถานศึกษา -ข้อ 6) ปรับข้อความ ให้ชัดเจน	ข้อ 1) เป็น “พัฒนาครู และบุคลากรทางการ ศึกษา เกี่ยว.....”	-	-

ตารางที่ 18 (ต่อ)

	ด้านการบริหารงาน วิชาการ	ด้านการบริหารงาน งบประมาณ	ด้านการบริหารงาน บุคคล	ด้านการบริหารทั่วไป
คนที่ 10	-การปรับปรุงคู่มือกับ แผนการสอนให้ชัดเจน -ผู้บริหารควรจัดทีม นิเทศ -มีการประสานงานกับ โรงเรียนต้นทาง และ ประสานกับโรงเรียน ปลายทาง	-	-	-
คนที่ 11	-เขียนข้อความข้อ 6) ให้ชัดเจน ควรใช้ ข้อความให้สั้นๆ และ ชัดเจน และเห็นภาพ เชิงปฏิบัติ	-	-	-

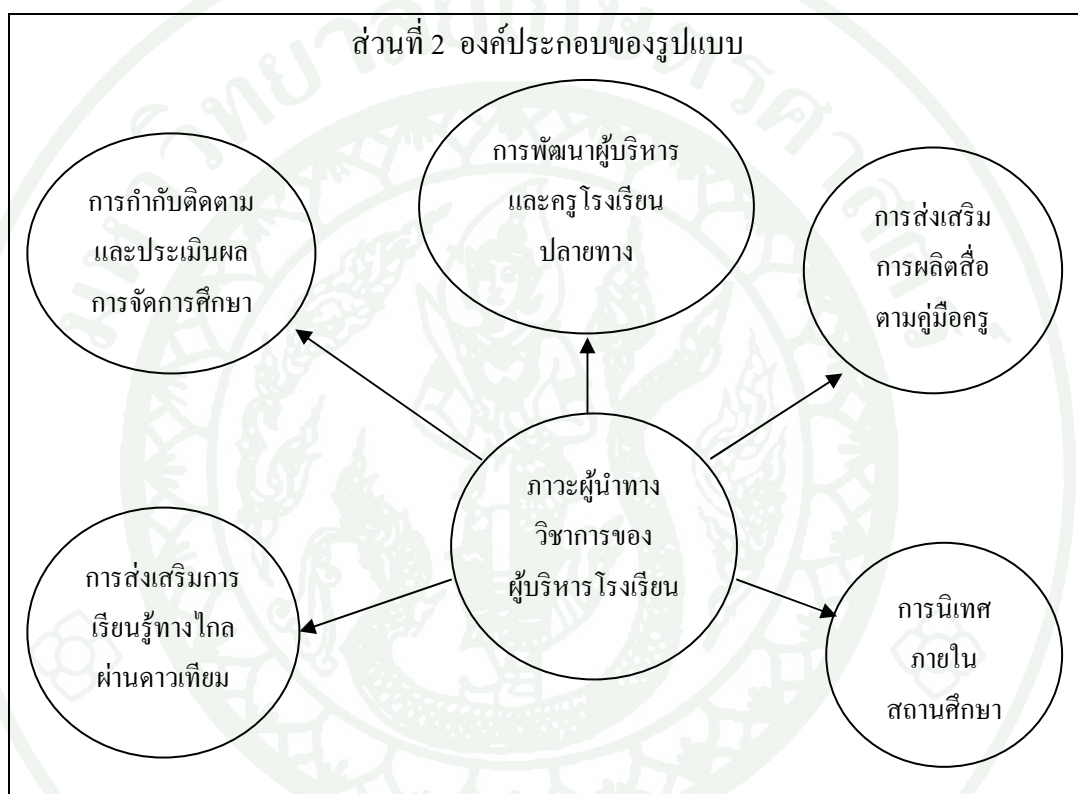
ตารางที่ 19 สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้เชิงรูปแบบ

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ
คนที่ 1	- ให้แจกแจงบทบาทของแต่ละข้อ เพิ่มข้อ 4) เป็น “ครู ผู้ปกครอง นักเรียน”
คนที่ 2	- ให้อธิบายแต่ละข้อว่า ดำเนินการอย่างไร มีกิจกรรมอย่างไร เพิ่มข้อความในข้อ 4) เป็น “ครู ผู้ปกครอง นักเรียน”
คนที่ 3	- ควรมีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนจาก สพป. / สพม. - ผู้ปกครอง ชุมชน ต้องเข้าใจและให้ความร่วมมือ - ควรอธิบายรายละเอียด แต่ละกลุ่มบุคคล ควรจะมีบทบาทหน้าที่อย่างไร - ข้อ 2) เพิ่มข้อความตอนท้ายประโยค “ระดับสูง” - ข้อ 3) เพิ่มข้อความตอนท้ายประโยค “โรงเรียนปลายทางและโรงเรียนต้นทาง” - ข้อ 4) เพิ่ม “ครู ผู้ปกครอง ชุมชน”
คนที่ 4	- ควรปรับปรุงกรรมการ เก็บข้อมูลในส่วนของบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง
คนที่ 5	- ศธ. เน้นหลักสูตรการผลิตครูให้กับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และศธ.ควรมีแผนพัฒนาในระดับชาติ - สพฐ. – สพป./สพม. ควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีหน่วยให้บริการ จัดทำบทบาทและตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งโรงเรียนต้นทางและโรงเรียนปลายทาง ควรจัดให้มีการแสดงผลงานของโรงเรียนต้นทางและโรงเรียนปลายทาง
คนที่ 6	- ผู้เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ มูลนิธิฯ, โรงเรียนปลายทาง, เขตพื้นที่ ผู้บริหารโรงเรียน และนักเรียน
คนที่ 7	-
คนที่ 8	-
คนที่ 9	-
คนที่ 10	- ควรเขียนให้เชื่อมกับข้อค้นพบ เช่นต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศ การภายใน เป็นต้น - ควรมีระบบกิจกรรม วิธีการ หรือบทบาทของแต่ละภาคส่วนให้ชัดเจน
คนที่ 11	-

จากข้อมูลสภาพการปฏิบัติและปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากการสัมภาษณ์ การสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบ ให้มีความเหมาะสมเป็นไปได้ตามการพัฒนารูปแบบที่จะเสนอ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์

ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐาน หลักการ

รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นมโนทัศน์ที่แสดงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนปลายทางประกอบด้วย แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางตามองค์ประกอบการบริหารงานในสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป รวมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จในการนำเสนอรูปแบบไปใช้

การศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาครูโรงเรียนปลายทาง
2. การพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล
3. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ คือ การจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีจิตอาสา จิตวิญญาณและอุดมการณ์ของความเป็นครู มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อม

สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี สามารถบูรณาการเชื่อมโยงการบริหารกับบริบทของชุมชนเข้าใจในบริบทสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นอย่างดี แบ่งออกเป็นองค์ประกอบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง

ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะเป็นบุคคลที่ตัดสินใจว่าควรทำอะไร และเป็นผู้สร้างสรรคสิ่งต่างๆ เหตุผลที่ผู้นำสำคัญกว่าวัฒนธรรมขององค์กรและเครื่องมือการจัดการ เพราะผู้นำเป็นผู้สร้างวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่ดีขององค์กรไม่สามารถเกิดขึ้นหรือหล่อหลอมตนเองได้ แต่ต้องอาศัยผู้นำสร้างขึ้นมา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์กรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยคือ (1) ช่วยให้ผู้บุคลากรขององค์กรได้รับการประสานงาน และแนะนำการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด (2) ช่วยรักษาสถานภาพขององค์กรให้มีความมั่นคง โดยการปรับเปลี่ยนหรือปรับตัวตามเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม (3) ช่วยประสานฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรให้ดำเนินการได้ตามลักษณะพลวัตภายในองค์กร โดยเฉพาะในช่วงที่องค์กรอยู่ในระหว่างการพัฒนาการเปลี่ยนแปลง ช่วยแก้ไขความขัดแย้งระหว่างส่วนต่างๆ และ (4) ช่วยให้ผู้บุคลากรในองค์กรบรรลุถึงความต้องการต่าง ๆ ทั้งในด้านความพึงพอใจและเป้าหมายส่วนบุคคล โดยจะเป็นผู้ที่ชักชวน จูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความยินดี และมีความเต็มใจที่จะร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาครูและผู้บริหารโรงเรียนปลายทาง
- 2) เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการจัดการสอนของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

แนวทางการดำเนินการในการพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง

การพัฒนาผู้บริหารเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นตามสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหาร และครูในการพัฒนาการบริหาร และกระบวนการ

จัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การพัฒนาผู้บริหารและครูที่โรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของผู้บริหารและครู มิใช่เกิดจากการบังคับ เป็นการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันศึกษา และร่วมกระบวนการพัฒนาระหว่างผู้ให้และผู้รับการพัฒนา โดยวิธีการพัฒนาต้องเป็นการปฏิบัติจริง ใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบการพัฒนา การจัดการความรู้ และนำลงสู่ห้องเรียนอย่างจริงจัง การพัฒนาต้องเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องยั่งยืน หลากหลายวิธีการทั้งในลักษณะเป็นรายบุคคล และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม การดำเนินการพัฒนายึดหลักวงจร PDCA มีการวางแผนการปฏิบัติ ตรวจสอบ หรือประเมินผลลงมือแก้ไข และนำไปปรับปรุง เพื่อวางแผนดำเนินการเป็นวงจรการพัฒนาต่อเนื่อง และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการประเมินผล การติดตาม การพัฒนาระหว่าง และหรือการพัฒนา เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ได้ผลการพัฒนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนตามคู่มือการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียนอาจ เรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จึงสร้างแนวปฏิบัติในการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
- 2) เพื่อให้นักเรียนทุกคนใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับการเรียนรู้

แนวทางการส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนตามคู่มือการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

การดำเนินการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในการส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนตามคู่มือครู ที่ได้รับจากโรงเรียนวังไกลกังวล เพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักเรียนได้รับประสบการณ์ต่อการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนที่ครูได้ผลิตขึ้น โรงเรียน

สามารถดำเนินการได้โดยตัวของโรงเรียนเอง ผู้บริหารดำเนินการจัดทำทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียน พัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการผลิต พัฒนา และใช้สื่อการเรียนการสอนโดยครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสามารถด้านเทคนิค การผลิต พัฒนา และใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

ครูดำเนินการผลิต พัฒนา ทดลองใช้ และปรับปรุงสื่อตามคู่มือครู ตามกระบวนการผลิตสื่อ โดยผู้บริหารแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านเนื้อหา เทคนิควิธีการ และคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน สื่อนวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการประเมินตรวจสอบ โรงเรียนรวบรวม และแนะนำแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนผ่านเครือข่ายให้แก่ักเรียน ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อนวัตกรรมเหล่านั้น และประเมินผลคุณภาพของสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียน และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการประเมินผ่าน Website ของโรงเรียน

3. การนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในของโรงเรียนปลายทางที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนปลายทาง เนื่องจากโรงเรียนปลายทางจะรับการถ่ายทอดสด การสอนของแต่ละรายวิชาในแต่ละระดับชั้นของโรงเรียนวังไกลกังวล ครูผู้สอนโรงเรียนปลายทางแต่ละรายวิชาที่ดูหรือชมการถ่ายทอดสดการสอนของครูโรงเรียนวังไกลกังวล จะทำหน้าที่ควบคุม กำกับนักเรียนในชั้นเรียนให้ดูหรือเรียนไปพร้อมๆ กับนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะควบคุม กระตุ้น ดูแล และกำกับให้นักเรียนทุกคนของชั้นเรียนของโรงเรียนปลายทาง ตั้งใจในการเรียนผ่านพร้อมๆ กับนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะควบคุม กระตุ้น ดูแลและกำกับให้นักเรียนทุกคนของชั้นเรียนของโรงเรียนปลายทาง ตั้งใจในการเรียนผ่านการถ่ายทอดสดในครั้งนั้น ถ้าครูปล่อยปะละเลยไม่ทำหน้าที่ ประสิทธิภาพในการเรียน ในแต่ละชั่วโมงของนักเรียนก็จะไม่ได้ผลเต็มที่เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อป้องกันและสนับสนุนให้ครูผู้สอนโรงเรียนปลายทาง ผู้บริหารจึงควรทำหน้าที่หรือดำเนินการให้มีการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศจะช่วยให้ครูดำเนินงานหรือการสอนของตนได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลโดยตรงไปสู่ักเรียนในชั้นเรียนของครูผู้นั้น

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาครูให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้ดีขึ้น
- 2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารหรือผู้นิเทศกับครูผู้สอนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนปลายทางให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น

แนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียน จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการวางแผนร่วมกับครูผู้สอน ในการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยให้รองผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการ โรงเรียนรับผิดชอบโดยตรง แยกออกการนิเทศในระบบปกติของโรงเรียน คณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม รองผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ดำเนินการวางแผนและวิเคราะห์โครงการการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อจัดทำแผนงาน และปฏิทินปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา รองผู้อำนวยการหรือผู้อำนวยการที่รับผิดชอบการนิเทศภายในสถานศึกษา ร่วมกันกับคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศภายใน ตามปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด คณะกรรมการนิเทศต้องร่วมกับครูผู้สอนในการนิเทศการสอนของครูแต่ละคน ครูสามารถที่นิเทศการสอนของตนเองได้โดยผ่านแผนการจัดเรียนรู้ของครูเอง คณะกรรมการนิเทศภายใน นิเทศกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู

คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ต้องรายงานผลการนิเทศภายในต่อผู้บริหาร และครู เพื่อนำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเพื่อนำไปสู่การนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป

4. การส่งเสริมการเรียนรู้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนปลายทาง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและการสอนของครูควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการนำสื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ดังนั้นการส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมให้แก่ครูและนักเรียนในระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้วิจัยจึงเสนอแนวความคิดการจัดการเรียนรู้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดังนี้

วัตถุประสงค์

1) เพื่อสร้างฐานการพัฒนาผู้เรียน และการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข โดยมีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ การเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้คอยรับความรู้อย่างเดียวมาเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด และทักษะด้านต่างๆ ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม

2) เพื่อสร้างฐานการพัฒนาครูสู่มาตรฐานการเรียนการสอนในฐานะผู้จัดการเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ โดยมีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับครูผู้สอน คือ การเปลี่ยนบทบาทของครูไปสู่ผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา กระตุ้น ชี้แนะ จัดให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังเรียนรู้ผ่านสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

แนวทางการดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนผ่านจอโทรทัศน์ ผู้บริหาร และครูจึงควรดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมได้ อาทิ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูต้องฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา

ของนักเรียน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น
รวมทั้งครูต้องสอดแทรกผสมผสานคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และลักษณะพึงประสงค์ใช้
ในทุกวิชา และที่สำคัญครูต้องสร้างบรรยากาศการสอน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สื่อการเรียนรู้
และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งแต่
ละโรงเรียนอาจจะมีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านดาวเทียม อาจ会有ความแตกต่างตามพื้นที่ ผู้บริหาร
จึงควรร่วมกันกับครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านดาวเทียม

5. การกำกับ ติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกล

การกำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นกระบวนการ
ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้
ทราบผลการดำเนินการ สภาพ ปัญหา การดำเนินการของโครงการ เพื่อนำปัญหาที่แท้จริงมาแก้ไข

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญช่วยให้การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2) เพื่อช่วยให้ทราบปัญหา อุปสรรคสำคัญ และหามาตรการแก้ไข
- 3) เพื่อช่วยให้ทราบว่าจัดการศึกษายบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวทางการกำกับ ติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกล

การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการ กระบวนการเรียนการสอนทางไกล
ผ่านดาวเทียมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เนื่องจาก
กระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมีหลายขั้นตอนในการดำเนินงาน เริ่ม
จากประสานงานกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในการติดตั้งเทคโนโลยีรับสัญญาณการ
ถ่ายทอดสดการเรียนการสอนจากโรงเรียนวังไกลกังวล การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม
กับตนเอง ดังนั้นเพื่อให้ประสิทธิภาพอย่างแท้จริงในการดำเนินการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
ผู้บริหารต้องแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำกับ ติดตามและประเมินผล และการตรวจสอบการดำเนินงาน

อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมของโครงการการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน โดยนำแนวคิดการประเมินผล แผนงาน โครงการอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การประเมินผลบริบท หรือสถานะแวดล้อม ของโรงเรียน ห้องเรียน ชุมชน และเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
- 2) การประเมินผลปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ ครู งบประมาณ การจัดการ และความพร้อมของสถานศึกษา
- 3) การประเมินผลกระบวนการ อันประกอบกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาทั้งกระบวนการ อาทิ ระบบการทำงาน กลไก ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร
- 4) การประเมินผลผลิต อันประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความคุ้มค่าต่อการลงทุนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน

เมื่อคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดโครงการการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้ดำเนินการเป็นเรียบร้อย ต้องรายงานผลการดำเนินการต่อผู้บริหาร เพื่อดำเนินการแก้ปัญหา และปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการต่อไป

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการ

แนวทางการบริหารตามรูปแบบดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ โรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน มีนโยบายการเรียนการสอนในรายวิชาหลัก สอดคล้องกับโรงเรียนต้นทาง เพื่อใช้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางออกอากาศของโรงเรียนต้นทาง โดยผู้บริหารจะต้องร่วมกับครู ในการบูรณาการของหลักสูตรที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา วิถีชีวิต บริบทของชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเรียนรู้ในชุมชน อีกทั้งโรงเรียนต้องใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนจะพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ชัดเจน และเข้มแข็ง สิ่งสำคัญต่อไปที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการร่วมกับโรงเรียนวังไกลกังวลคือ การวางแผนและพัฒนาผู้บริหารและครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ การบริหารและการสอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ถูกต้อง อาทิ ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมครู เพื่อรับทราบแนวทาง นโยบายของโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้บริหารศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามตารางการออกอากาศของโรงเรียนต้นทาง วางแผนและจัดสรรอัตราค่าจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้บริหารกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุม และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และผู้บริหารต้องจัดทำระบบควบคุมภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

จากการวางแผนพัฒนาผู้บริหารและครูของโรงเรียนแล้ว สิ่งที่ครูและผู้บริหารควรจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอน อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คือ การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนตามคู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนต้นทาง ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม พัฒนาครูให้ใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการสอนแบบมีส่วนร่วม จัดบรรยากาศการสอนที่ดี ครูจัดใบความรู้ ใบงาน และแบบทดสอบ ตามคู่มือครูการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษาสาระของคู่มือการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยละเอียด ให้ครูใช้คู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา ปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยเน้นความเหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และครูจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

เมื่อครูได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนตามคู่มือการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนต้นทาง กระบวนการเรียนการสอนในระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำเป็นต้องมีระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนที่จะต้องให้มีการนิเทศภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาครูให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครูมีการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี สถานศึกษามีระบบช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา และการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

เพื่อนำการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ย่อมทำให้ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียน ซึ่งขั้นตอนต่อไปโรงเรียนต้องนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องนำการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม ภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยการระดมทรัพยากรทั้งภายในโรงเรียน และท้องถิ่นมาสนับสนุนงานวิชาการของโรงเรียน มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อบริการสื่อให้กับนักเรียนที่สนใจศึกษาเพิ่มเติม จัดระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ผู้บริหารต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม โดยการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม โรงเรียนจัดระบบการจัดซื้อ จัดหา จัดทำวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดระบบการจัดเก็บวัสดุ ครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม

นอกจากระบบการบริหารงบประมาณที่มีส่วนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม ระบบการบริหารทั่วไป เป็นสิ่งที่จำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการบริหารให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อาทิ การบริหารงานธุรการ การจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้านงานบุคลากรที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จัดห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สถานศึกษาควรประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน โดยการประชาสัมพันธ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้ทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งเปิดโอกาสโดยการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง โรงเรียนอื่นๆ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอันหนึ่ง เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กระบวนการสุดท้ายคือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนปลายทางที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยั่งยืน ส่งผลดีต่อการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโรงเรียนปลายทาง สิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน คือ ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่าน

ดาวเทียม เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และเผยแพร่สู่สาธารณะชน สถานศึกษามี คณะกรรมการระบบการประกันคุณภาพ ในสถานศึกษาด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นำผลการประกันคุณภาพจากเขตพื้นที่การศึกษามาปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครูมีระบบการประเมินผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ในการบริหารงบประมาณ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมย่อมมีความจำเป็นเช่นกัน อาทิ โรงเรียนควรจัดทำรายงานการเงิน และงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี โรงเรียนทำการตรวจสอบภายในตามปฏิบัติงานด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และโรงเรียนต้องสรุปผลการดำเนินงานงบประมาณที่ใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ย่อมส่งผล และแสดงผลเชิงประจักษ์อย่างชัดเจนมากพอที่จะนำวิธีการกำกับ ติดตามและประเมินผล มาประเมินผลงานของครู ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และสอดคล้องกับการพิจารณาความดีความชอบครูต่อไป

ส่วนที่ 3 เจาะลึกความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จะมีประสิทธิภาพ และความสำเร็จอย่างไรเมื่อนำไปดำเนินการ สามารถที่จะวัดได้จากการได้เกณฑ์มาตรฐานและเพิ่มขึ้นของสิ่งเหล่านี้คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทุกโรงเรียน จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในกำหนด ผู้บริหารทุกคนได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ ครูที่ได้รับการพัฒนาและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจในการประกอบวิชาชีพของตน บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวนสถานศึกษาทุกแห่งได้รับการนิเทศ ติดตามช่วยเหลือ การดำเนินงานให้มีคุณภาพ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในเรื่องสภาพการปฏิบัติและปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

สภาพการปฏิบัติและปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล แต่ในด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาในระดับการปฏิบัติงานสอดคล้องกับ สมศักดิ์ คุณสนอง (2555) ได้นำการประเมินโดยการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้รูปแบบการบริหารแบบ PDCA ของโรงเรียนบ้านนาลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สอดคล้องกับ จรรยา พลสมักร (2549) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ตามโครงการโรงเรียนวังไกลกังวล กรณีศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมระดับประถมศึกษา โครงการโรงเรียนวังไกลกังวล ด้านการจัดการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้นความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สถานศึกษาจึงต้องทำการเตรียมความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาก่อนที่จะขอรับการสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเป็นการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน และผู้บริหารมีนโยบาย แผนงาน เป้าหมายที่ชัดเจน จึงมีแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษามือองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะส่งผลถึงประสิทธิภาพทางการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จรรยา พลสมักร (2549) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษาตามโครงการโรงเรียนวังไกลกังวล กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัย

ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเพ็ญศรี เสงาเจริญ (2540) ทำการวิจัย พบว่าความต้องการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลของนักศึกษา โดยรวมมีความต้องการในระดับเห็นด้วย

ดังนั้นด้านการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทั้งรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่เข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นอย่างดี จึงมีการดำเนินการและแนวทางการปฏิบัติการด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การจัดทำสื่อการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียนการสอน การมอบหมายให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในห้องเรียน ระหว่างการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รวมทั้งควบคุมจัดระบบการจัดประเมินผลของนักเรียน และระบบการนิเทศการศึกษาให้เหมาะสมกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่าสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมากทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนด้านครุภัณฑ์ เทคโนโลยีหนังสือคู่มือครู และแผนการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า สภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้านการบริหารงานบุคคลทั้งรายด้านและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการวางแผนและจัดสรรอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สถานศึกษากำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแลควบคุมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สถานศึกษาจัดการจัดทำระบบควบคุมภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสมรวม ทั้งการจัดระบบประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

4. ด้านการบริหารทั่วไป จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่าสภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป ทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นรายข้อ พบว่าสถานศึกษาประชาสัมพันธ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แก่ผู้ปกครอง ชุมชน แก่ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษามีระดับสภาพการปฏิบัติงานในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ด้านการบริหารทั่วไป เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ทราบถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

ปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ส่วนปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้จะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แต่ยังคงประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ จากการสอบถามปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าปัญหาการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนที่มีปัญหาในระดับมาก คือ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วม ให้ครูจัดทำสื่อการสอน เอกสารการสอนในรายวิชาที่สอนตามคู่มือครู ครูไม่มีเทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ขาดการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมสอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครูยังขาดการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีด้านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และสิ่งที่เป็นปัญหาในระดับมากลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาไม่มีการศึกษาระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การพิจารณาเป็นรายข้อที่ระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงยังมีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่บ้างได้แก่ สถานศึกษาระดมทรัพยากรท้องถิ่นมาสนับสนุนด้านวิชาการยังไม่เพียงพอ ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมครูมีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมากนัก ครูไม่ทำวิจัยใน

ชั้นเรียน และการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ไม่สามารถนำผลมาเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Marzano (2001) พบว่ากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องเริ่มจากการกระตุ้นภายในจิตใจให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งใหม่ เมื่อมีการกระตุ้นนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและขั้นตอน โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ อีกทั้ง Herman (1996) ได้ทำการศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการใช้สมองโดยรวม (Whole brain) มากกว่าที่จะเลือกจดจ่อกับสิ่งใดเพียงสิ่งเดียว และสถานศึกษาต้องมีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ดังนั้นครูผู้สอนควรเตรียมสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนตาม สอดแทรกกิจกรรมตามคู่มือครูในการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ จากการสอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่าการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาในการบริหารงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ส่วนที่สถานศึกษารายงานการเงินงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี มีปัญหาการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านดังกล่าว ทำให้มีปัญหาในการรายงานการเงินและงบประมาณ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีปัญหาในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้รับการจัดสรรอุปกรณ์จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมทั้งด้าน วัสดุครุภัณฑ์ เอกสารคู่มือครูและแผนการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สอดคล้องกับการศึกษาของ O'Roark (2001) ได้ทำวิจัย การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการดำเนินงานด้านงบประมาณของรัฐและสหพันธรัฐ : การวิเคราะห์เชิงประจักษ์ เป็นการจัดหาเชิงประจักษ์ต่อผลกระทบของงบประมาณของรัฐและสหพันธรัฐ แนวคิดนี้คือการลดรายจ่ายของรัฐบาลที่สูญเปล่า โดยให้ความรับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายแห่งนโยบายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และ Lau (2003) ได้ศึกษากระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย แพทย์ศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พบว่า การประเมินกระบวนการเพื่อสะท้อนกลับไปยังหน่วยงานจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงสุด ของภาวะผู้นำองค์กร เป็น

องค์ประกอบสำคัญของโปรแกรมงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ การพิจารณากำหนดเป้าหมายของงบประมาณนั้นจะเป็นตัวชี้ทิศทางในการบริหารสถานศึกษา และบรรลุจุดมุ่งหมายสามารถกำหนดอย่างชัดเจน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล จากการสอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงาน ในสถานศึกษาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ส่วนที่สถานศึกษากำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และรายชื่อโรงเรียนจัดทำระบบควบคุมภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ยังคงมีปัญหาบางประการที่เกี่ยวกับการบวนการจัดการเรียนการสอนของครู สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ด้านบุคลากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของประสิทธิภาพของการจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มาตรฐาน พัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อำลา (2552) พบว่าครูเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน และมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักเรียนและการบริหารสถานศึกษา

4. ด้านการบริหารทั่วไป จากการสอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการบริหารทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไปส่วนใหญ่ มีปัญหาการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นรายชื่อ สถานศึกษาจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนระดับประถมศึกษา หรือโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีนักเรียนจำนวนไม่มากทำให้งบประมาณที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เพียงพอต่อการปรับปรุงห้องเรียน อาคารเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อีกทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในพื้นที่ค่อนข้างยากจน จึงไม่สามารถส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาให้สมบูรณ์ได้สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ด้านบุคลากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับ

คุณลักษณะของประสิทธิผลของการจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจึงต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มาตรฐาน พัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อำลา (2552) พบว่าครูเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงาน และมีผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักเรียน และการบริหารสถานศึกษา

5. ผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานในสถานศึกษา ในระดับรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เกือบทุกข้อมีผลการดำเนินงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากยกเว้นรายข้อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นและรายข้อผู้เรียนมีมีความสามารถในการอ่านการเขียนภาษาไทย มีผลการดำเนินงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ Marsden (2006) พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จของนักเรียน แต่พฤติกรรมของนักเรียนที่ยากจน มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนในการรักษาระเบียบวินัยเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีผลการดำเนินงานในสถานศึกษาในระดับที่ดี ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในเวลาที่กำหนด ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ครูได้รับการพัฒนาและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาได้รับการนิเทศติดตามช่วยเหลือการดำเนินงานให้มีคุณภาพและผ่านการรับรองมาตรฐาน

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

1. การพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง

การพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง ควรพัฒนาตามปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิผล ผู้บริหารและ

ครูควรพัฒนาระบบการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้จริงซึ่งแต่ละโรงเรียนมีบริบทที่แตกต่างกัน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันหลายครั้ง ด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งวิธีการแบบกลุ่มและวิธีการแบบรายบุคคล มีการประเมินผลติดตามผลทุกครั้งทั้งระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนา

2. การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนตามคู่มือครู

การผลิตสื่อการสอนตามคู่มือครู มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม เนื่องจากบทเรียนต่างๆที่เกิดขึ้นเป็นการออกอากาศสดตลอดเวลา การเรียนการสอนที่มีอุปกรณ์ประกอบจะช่วยให้แก่นักเรียนเข้าใจมากขึ้นและสามารถเรียนได้พร้อมกับโรงเรียนต้นทาง เป็นการพิสูจน์ถึงศักยภาพของนักเรียนในการเรียนการสอนจากครูคนเดียวกัน เวลาเดียวกัน เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น การผลิตสื่อการสอนตามคู่มือครูสามารถผลิตขึ้นได้โดยใช้แบบจากคำอธิบายภายในคู่มือครูที่ทางมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ส่งให้โรงเรียนปลายทางได้จัดเตรียมการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคการศึกษา

3. การนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการนิเทศการศึกษาโดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเป็นการพัฒนาได้อย่างตรงตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในการศึกษาที่จะแก้ไข ปรับปรุงการพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพในการใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพาครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นทาง การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน มีคณะกรรมการในการส่งเสริมและนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นต้น

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม

การส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม สถานศึกษาควรวิเคราะห์ถึงความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม วิเคราะห์หาจุดเด่น และจุดด้อย เพื่อการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างเหมาะสม และไม่กระทบต่อการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา หากสถานศึกษายังไม่พร้อมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ควรมีการจัดการศึกษาแบบค่อยเป็นค่อยไป เช่น การเรียนเฉพาะรายวิชาที่มีความจำเป็นและ

สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลักของสถานศึกษา คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และบรรยากาศภายในห้องเรียน สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ส่งเสริมให้ผู้สอนทำวิจัยในชั้น เรียนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้สอนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียนจากสื่อการ เรียนการสอน และคู่มือครูการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

5. การติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้บริหารสถานศึกษา ควรประเมินผลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อทราบถึงผลการจัดการศึกษา แล้วนำการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียมร่วมกับการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา หลังจากนั้นประเมินผลเพื่อ ทราบถึงการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การติดตามผล การดำเนินงานจะช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงอุปสรรค เป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนกล ยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ผู้บริหารต้องสร้างฐานการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข โดยมีจุดเน้นคือ การเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้คอยรับความรู้อย่างเดียวเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น แสวงหาความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ความคิดและทักษะด้านต่างๆ ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สร้างฐานการพัฒนา ครูสู่มาตรฐานการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่การเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูไปสู่ผู้อำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากที่นักเรียน เรียนการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียมจบในแต่ละรายชั่วโมง เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างฐาน การพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารเชิงระบบ โดยมีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับ ภาพรวมขององค์กร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เพื่อนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง

ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรจะต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะเป็นบุคคลที่ตัดสินใจว่าควรทำอะไร และเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เหตุผลที่ผู้นำสำคัญกว่าวัฒนธรรมขององค์กรและเครื่องมือการจัดการ เพราะผู้นำเป็นผู้สร้างวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่ดีขององค์กรไม่สามารถเกิดขึ้นหรือหล่อหลอมตนเองได้ แต่ต้องอาศัยผู้นำสร้างขึ้นมา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ (Leadership) จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์กรให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยคือ (1) ช่วยให้บุคลากรขององค์กรได้รับการประสานงาน และแนะนำการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด (2) ช่วยรักษาสถานภาพขององค์กรให้มีความ

มั่นคง โดยการปรับเปลี่ยนหรือปรับตัวตามเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม (3) ช่วยประสานฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรให้ดำเนินการได้ตามลักษณะพลวัตภายในองค์กร โดยเฉพาะในช่วงที่องค์กรอยู่ในระหว่างการพัฒนาการเปลี่ยนแปลง ช่วยแก้ไขความขัดแย้งระหว่างส่วนต่างๆ และ (4) ช่วยให้บุคลากรในองค์กรบรรลุถึงความต้องการต่าง ๆ ทั้งในด้านความพึงพอใจและเป้าหมายส่วนบุคคล โดยจะเป็นผู้ที่ชักชวน จูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความยินดี และมีความเต็มใจที่จะร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

2. การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนตามคู่มือการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียนอาจ เรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จึงสร้างแนวปฏิบัติในการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. การนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในของโรงเรียนปลายทางที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนปลายทาง เนื่องจากโรงเรียนปลายทางจะรับการถ่ายทอดสด การสอนของแต่ละรายวิชาในแต่ละระดับชั้นของโรงเรียนวังไกลกังวล ครูผู้สอนโรงเรียนปลายทางแต่ละรายวิชาที่ดูหรือชมการถ่ายทอดสดการสอนของครูโรงเรียนวังไกลกังวล จะทำหน้าที่ควบคุม กำกับนักเรียนในชั้นเรียนให้ดูหรือเรียนไปพร้อมๆ กับนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะควบคุม กระตุ้น ดูแล และกำกับให้นักเรียนทุกคนของชั้นเรียนของโรงเรียนปลายทาง ตั้งใจในการเรียนผ่านพร้อมๆ กับนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะควบคุม กระตุ้น ดูแลและกำกับให้นักเรียนทุกคนของชั้นเรียนของโรงเรียนปลายทาง ตั้งใจในการเรียนผ่านการถ่ายทอดสดในครั้งนั้น ถ้าครูปล่อยปะละเลยไม่ทำหน้าที่ ประสิทธิภาพในการเรียน ในแต่ละชั่วโมงของนักเรียนก็จะไม่ได้ผลเต็มที่ เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อป้องกันและสนับสนุนให้ครูผู้สอนโรงเรียนปลายทางผู้บริหารจึงควรทำหน้าที่หรือดำเนินการให้มีการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการนิเทศจะช่วยให้ครูดำเนินงานหรือการสอนของตนได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลโดยตรงไปสู่ผู้เรียนในชั้นเรียนของครูผู้นั้น

4. การส่งเสริมการเรียนรู้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนปลายทาง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและการสอนของครูควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการนำสื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ดังนั้นการส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมให้แก่ครูและนักเรียนในระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผู้วิจัยจึงเสนอแนวความคิดการจัดการเรียนรู้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

5. การกำกับ ติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกล

การกำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นกระบวนการในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการ สภาพ ปัญหา การดำเนินการของโครงการ เพื่อนำปัญหาที่แท้จริงมาแก้ไข

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนปลายทาง นับว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เนื่องจากโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ต้องมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนปกติทั่วไป ระบบการบริหารสถานศึกษาก็จะต้องบริหารให้สอดคล้องกับการจัดการทางไกลผ่านดาวเทียม ครูต้องปรับทัศนคติ วิธีการสอนให้เข้ากับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นักเรียนต้องปรับตัวเองให้เข้ากับการเรียนผ่านทางจอโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดมาจากโรงเรียนวังไกลกังวล ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนปลายทางจึงสำคัญในการนำโรงเรียนเข้าระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ผลการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ประสบความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้เรียนจบการศึกษาชั้นพื้นฐานภายในกำหนดประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยคือ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถเสนอแนะข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1. การพัฒนาผู้บริหารและครูโรงเรียนปลายทาง

ควรเน้นวิธีการพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติจริง ใช้สื่อและกิจกรรมประกอบการพัฒนา การจัดการความรู้และนำลงสู่ห้องเรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่องหลายครั้ง หลายวิธีการทั้งในลักษณะเป็นรายบุคคล มีการประเมินผลการติดตามการพัฒนาระหว่างและหลังการพัฒนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้บริหารและครูในการพัฒนาการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2. เรื่องแนวทางการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

ควรมีกระบวนการผลิตที่มีขั้นตอนและมีระบบ เพื่อให้สื่อที่ผลิตมีคุณภาพสูงสุด ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรพิจารณาปัจจัยเพื่อการผลิตและพัฒนาสื่อในการผลิตสื่อการศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขึ้นใช้เอง โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ถึงความยากง่าย ความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

3. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

ควรมีพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อ คุณภาพของนักเรียน โดยสภาพการปฏิบัติงานจริงๆ ของโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการดำเนินงานต่างๆ ในรูปของการปฏิบัติงานร่วมกันอยู่แล้ว เช่น การจัดประชุม สัมมนาครู การพาครูไปศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากร

มาให้ความรู้การจัดให้มีกิจกรรมการต่างๆ เช่น กรรมการกลุ่มประสบการณ์ กรรมการสายชั้น กรรมการโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ฯลฯ

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม

ควรมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

5. การติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ควรมีการสร้างผลงานที่สอดคล้องตามเป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางเอาไว้ การติดตามผลการดำเนินงาน ข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การติดตามผลการดำเนินงาน หมายรวมถึงการรวบรวมผลการดำเนินงานในแต่ละช่วงเวลาของกิจกรรม สอดคล้องตามตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานในแต่ละระดับที่ได้กำหนดไว้เพื่อช่วยให้ผู้รับผิดชอบแต่ละระดับ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวทางที่เหมาะสม

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ผู้บริหารต้องสร้างฐานการพัฒนาผู้เรียนและการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข โดยมีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ การเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้คอยรับความรู้อย่างเดียวมาเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด และทักษะด้านต่างๆ ตามศักยภาพ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม สร้างฐานการพัฒนาครูสู่มาตรฐานการเรียนการสอนในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ผู้ครุมีอาชีพ โดยมีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับครูผู้สอน คือ การเปลี่ยนบทบาทของครูไปสู่ผู้อำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมแก้ปัญหา กระตุ้น ชี้แนะ จัดให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนทางไกล

ผ่านดาวเทียม เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สร้างฐานการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารเชิงระบบ โดยมีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดกับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวังไกลกังวล (โรงเรียนต้นทาง)

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กนกพร จรินทร์รัตนกร. 2540. กระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กมล แก้วมณีชัย. 2532. การศึกษาบทบาทการบริหารที่เป็นจริงและที่คาดหวังของหัวหน้าการ
ประถมศึกษาอำเภอ ตามทัศนะหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขต 10. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กมลชนก ศรีธธา. 2538. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางพฤติกรรมการบริหาร และผลการ
บริหารงานของผู้บริหารงาน ณ โรงเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขต
พื้นที่ชายฝั่งตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. 2546. โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต.

กิติ ตยัคคานนท์. 2530. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
เชษฐการพิมพ์.

กิติมา ปรีดีดิolk. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทอักษราพิพัฒน์.

ก้องเกียรติ โอภาสวงศ์. 2531. การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์เอส-แอนการพิมพ์.

คณะกรรมการกำหนดนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี กระทรวงศึกษาธิการ. 2541.

เอกสารประกอบการทำประชาพิจารณ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี
อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. 2542. รายงานการปฏิรูป

ระบบการบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา.

จิราภรณ์ วุฒิกักดี. 2542. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูอาจารย์
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิตราพร กาญจนพิบูลย์. 2537. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อกระบวนการบริหารงาน
ของกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จันทร์ธานี สงวนนาม. 2533. คุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยาภาศโรงเรียนและความ
พึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จำเรียง วัยวัฒน์ และ เบญจมาศ อ่ำพันธุ์. 2544. วินัย 5 ประการ พื้นฐานองค์กรเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เพอร์เน็ท

เจริญ ทั้งทอง. 2536. สมรรถภาพในการนำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดิษฐ์ลดดา ปั่นคำมา. 2552. การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 22.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ทวีศักดิ์ อ่ำลา. 2552. "การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคล".

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2(1): 1.

นฤมล พุกขศิลป์ และ พัชรา หาญเจริญกิจ. 2543. "การจัดการความรู้ = Knowledge management".

รังสิตสารสนเทศ 6(1): 60-71

เนาวรัตน์ สวัสดิ์. 2544. "หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครู". วารสารข้าราชการครู

21(3): 33-44.

บรรเจิด จงอภิรัตน์กุล และคณะ. 2543. การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการฝึกอบรม

ผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.ค. กระทรวงศึกษาธิการ.

บัณฑิต แท่นพิทักษ์. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ อำนาจ ความศรัทธาและความพึง

พอใจในงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเกียรติ ขัตติเนตร. 2550. ศึกษาการจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในโรงเรียนขยาย

โอกาสเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.

ปิยนันท์ กฤษณะภาพ. 2538. กระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภิญโญ สาร. 2523. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

มานี ฉัตรชัยวงศ์. 2554. รายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 2543-ปัจจุบัน. สตุล. (อัดสำเนา).

เย็น ภู่วรรณ. 2546. การจัดการความรู้ทั่วไปสำหรับองค์กร (Knowledge Management : KM).

ใน การสัมมนาวิชาการ “การจัดการความรู้ : ยุทธศาสตร์และเครื่องมือ” (Knowledge Management: Strategies & Tools). ระหว่างวันที่ 13 - 14 พฤศจิกายน 2546 จัดโดย ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและชมรมห้องสมุดเฉพาะ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ราชบัณฑิตยสถาน. 2540. พจนานุกรมศัพท์พรัญญอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:ราชบัณฑิตยสถาน.

รุ่ง พูลสวัสดิ์. 2525. หลักการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน. ม.ป.ท.

รุ่ง แก้วแดง. 2546. โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. 2529. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรารณ วังใหญ่. 2540. การมีส่วนร่วมชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิราภรณ์ ตอสูงเนิน. 2543. การติดตามผลโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงกรณี พิเศษ (โดยใช้สื่อทางไกล) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

วิชัย วังใหญ่. 2537. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- วิชิต สุรัตน์เรืองชัย. 2534. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์สำหรับครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร ควรประกอบกิจ. 2536. สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร ชิวพิมาย. 2539. การนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร แก่นไร่. 2542. การพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. 2545. การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์องค์การการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิทยวิสุทธิ.
- วีระวุธ มามะศิรินันท์. 2548. องค์กรขั้นยอด การจัดการคน+ความรู้. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. 2537. ความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และแนวทางในการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเยี่ยม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.ค. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศรันย์ ชูเกียรติ. “เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการ องค์ความรู้”. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 20(75): 13-22.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. “เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้”. ไมโครคอมพิวเตอร์ 6: 103-107.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2535. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรบัณฑิต.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2523. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สมยศ นาวิการ. 2545. การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บรรณกิจ.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2542. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุรศักดิ์ ปาเส. 2553. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการครูผู้สอนทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่เขต 2.แพร่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ 2.

สุรวุฒิ จุสวทย. 2550. กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

สุวรรณ หมั่นตาบุตร. 2540. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงในโรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสนาะ ดิเขาว. 2543. หลักการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2539. ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (Online).

http://supawong.blogspot.com/2009/11/blog-post_08.html, 15 ธันวาคม 2547.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532. คู่มือสอบและปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และศึกษานิเทศก์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550. **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. ม.ป.ป. **การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพัฒนาหลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมข้าราชการสายงานบริหารในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร. (อัครา).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552ก. **ระบบโรงเรียนคุณภาพระดับโลก ขึ้นมาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำได้อย่างไร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

หวน พินธพันธ์. 2528. **การบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.

หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา. 2521. **ประมวลบทความนิเทศ พ.ศ. 2521**. กรุงเทพมหานคร. (อัครา).

อรรถพ จินะวัฒน์. 2539. **การนำเสนอโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทัย ธรรมเตโช. 2531. **หลักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

อโณมา คงตะแบก. 2550. **องค์กรแห่งการเรียนรู้แนวทางพัฒนาในศตวรรษที่ 21** (Online). <http://www2.cgd.go.th/library/knowledge/article/LO21.pdf>, 15 ธันวาคม 2556.

โอฬาร วงศ์วิรัตน์. 2541. **ระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านสื่อประสมดาวเทียม สารสนเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอื้อน ปิ่นเงิน และ ยืน ภู่วรรณ. 2546. **สาเหตุของการจัดการความรู้**. ใน การสัมมนาวิชาการ "การจัดการความรู้ : ยุทธศาสตร์และเครื่องมือ" (Knowledge Management : Strategies & Tools) ระหว่าง วันที่ 13 - 14 พฤศจิกายน 2546 จัดโดยห้องสมุดกลางหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และชมรมห้องสมุดเฉพาะสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ.

อำพล เดชชัย. 2531. การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Bagwell, C.F. 2002. **Leadership behaviors of effective principals as perceived by
principals and teachers.** Dissertation Abstract.

Billings, D.M. and J.A. Halstend. 1998. **Teaching in nursing : A guide for faculty.**
Philadelphia: W.B. Saunders,

Bishop, L.J. 1979. **Staff Development and Instruction Improvement Plans and Procedures.**
Boston: Allyn and Bacon.

Choo, C.W. 2000. "Working knowledge : hoe organizations manage what they know".
**Stepping into the new millennium : challenges for libraries & information
professionals.** Paper presented at the 11th Congress of Southeast Asian Librarian,
Singapore, 26-28 April.

Dessler, G. 1991. **Personnel Management : Training and Development.** 4th ed. New Jersey:
Prentice-Hall.

Duke, D.L. 1987. **School Leadership and Instructional Improvement.** New York:
Random House.

Ghiselli, E.E. 1971. **Exploration in Managerial Talent.** California: Goodyear.

Gorton, R.A. 1983. **School Administration and Supervision. Glenview.** Illinois:
Scott Foresman.

Herman, N. 1996. **Dictionary of Education.** New York: McGraw-Hill.

Hineman, H.G. *et al.* 1980. **Personnel / Human Resource Management.**

Illinois: Richard D Irwin.

Karen, D. 1998. **Case studies of successful leadership behaviors by Principals in a shared decision-making structure.** Dissertation Abstract online.

Kimbrough. 1988. **Educational Administration.** 3rd ed. New York: Mcmillan.

Marzano, R.J. 2001. **Designing A New Taxonomy of Education Objective.** California: Corwin Press.

Lau, R. 2003. **A Formative Study on the Budget Process at the Urban University of Medicine and Science (California).** Dissertation Abstracts International.

Lindeman, C.A. 2000. "The future of nursing education". **Journal of Nursing Education** 39(1): 5-12.

Magnuson, W.G. 1971. **The Characteristic of Successful School Business Managers. Doctorial Dissertation.** University of Southern California, Los Angeles

Marsden, D.B. 2006. **Relations between Teacher Perceptions of Safe and Orderly Environment and Student Achievement Among Ten Better-performing. High-poverty School in One Southern California Elementary School District.** Dissertation Abstracts International.

Mintzberg, H. 1973. **The Structuring of Organizations : A Synthesis of the Research.** New Jersey, Englewood Cliffs: Prentice.

Nolte, C.M. 1966. **An Introduction to School Administration : Selected Readings.** New York: Mcmillan.

- O'Rourke, J.B. 2001. **Performance-based Budgeting in State and Federal Fiscal Performances : An Empirical Analysis**. Dissertation Abstracts International.
- Tiwana, A. 1998. **The Knowledge management toolkit : practice cal techniques for building a knowledge management system**. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall,
- Pressel, D.A. 1986. "A study of the Relationship between Personality Traits as Measured by Cattell's 16 Personmality Factors and Aspirations for Leadership". **Dissertation Abstracts International** 47(5): 156-A.
- Stadt, R.W. *et al.* 1974. **Managing Career Education Programs**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Sergiovanni, T.J. *et al.* 1987. **Educational Governance and Administration**. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Smith, E.W. 1961. **The Educators Encyclopedia**. New Jersey: Prentice Hall.
- Stogdill, R.M. 1974. **Handbook of Leadership : A Survey of Theory and Research**. New York: The Free Press.
- Werther, W.B. and K. Davis. 1989. **Human Resources and Personnel Management**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Willer, D. 1996. **Scientific Sociology : Theory and Method**. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 0513.10902/ปอ.บพ.ว.

โครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

12 กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน คร.อมรทิพย์ เจริญผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวภัทรินันท์ ศิริรัตน์ นิสิตโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ตามโครงการดังแนบ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาดังนี้

1. ดร.วิสุทธิ	วิจิตรพัชรภรณ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สุชาดา	นันทะไชย	กรรมการที่ปรึกษาร่วม
3. ผศ.ดร.วินัย	คำสุวรรณ	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของนิสิต

โครงการปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ คำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างดี โครงการปริญญาเอกขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุชาดา นันทะไชย)

ประธานโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาเอก

โทร. 0-2579-7259, 0-2942-8670

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1. การจัดการศึกษาของประเทศไทย ได้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 (ฉบับสรุป) ตามแนวนโยบายการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม ข้อ 10 ในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งทางด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ในความเห็นของท่าน ท่านเห็นว่าการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในบริบทของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสังคมไทย และเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด และการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่แท้จริงควรเป็นอย่างไร

ข้อความ
การบริหารงานวิชาการ ได้แก่
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการ พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
.....
.....
.....
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
.....
.....
.....
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
.....
.....
.....
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
.....
.....
.....

ข้อความ
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
7. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
8. การนิเทศการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
10. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
11. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

ข้อความ
12. การพัฒนาและใช้สื่อกเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
การบริหารงบประมาณ ได้แก่ 1. การวางแผนงบประมาณ 2. การการจัดระบบการจัดหาพัสดุ 3. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ 4. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานการตรวจสอบภายใน
งานบริหารงานบุคคล ได้แก่ 1. การวางแผนอัตรากำลัง 2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความ
3. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
4. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
6. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
งานบริหารงานทั่วไป 1. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

ข้อความ
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

ข้อความ
11. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย
.....
.....
.....
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
.....
.....
.....
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
.....
.....
.....
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
.....
.....
.....
15. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษารายบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
.....
.....
.....
16. งานประสานราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
.....
.....
.....
17. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
.....
.....
.....

ข้อความ
18. การจัดทำระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ 1849

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทพ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๓

๒ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ปิติชาย ตันปิติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัวนิสิต ๔๙๘๖๐๘๐๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๓๒๘-๐๖๔๔ และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา อีระกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕-๕๐ ต่อ ๒๐๕

โทรสาร ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ 1849

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๓

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อัจฉรา นิยมภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัวนิสิต ๔๙๘๖๐๘๐๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๓๒๘-๐๖๔๔ และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕-๕๐ ต่อ ๒๐๕

โทรสาร ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/

1849

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๓

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธริรัญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัวนิสิต ๔๙๘๖๐๘๐๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ นันทะไชย	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๓๒๘-๐๖๔๔ และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕-๕๐ ต่อ ๒๐๕

โทรสาร ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ 1849

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๓

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนารงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัวนิสิต ๔๙๘๖๐๘๐๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ นันทะไชย	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๓๒๘-๐๖๔๔ และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕-๕๐ ต่อ ๒๐๕

โทรสาร ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ 1849

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ต. ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๓

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.จรรุวรรณ สกุลคู

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัวนิสิต ๔๙๘๖๐๘๐๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ นันทะไชย	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการทดลองเครื่องมือวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษา แนะนำ เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ สามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๓๒๘-๐๖๔๔ และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕-๕๐ ต่อ ๒๐๕

โทรสาร ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๑๕๐๑/ 2365

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตู้ ปณ. ๑๑๐๔ ปทผ. เกษตรศาสตร์
จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๓

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัวนิสิต ๔๙๘๖๐๘๐๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้รับอนุมัติจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานใน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” ภายใต้การควบคุมของ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ นันทะไชย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอความ อนุเคราะห์ขอทำการเก็บข้อมูลของท่าน และบุคลากร โดยกรอกแบบสอบถามเพื่อประกอบการเรียบเรียง วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ โดยสามารถติดต่อได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘-๙๗๘๐-๕๒๕๓ และขอขอบคุณ มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ชีระกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานบริการการศึกษา

โทร. ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕-๕๐ ต่อ ๒๓๓

โทรสาร ๐-๒๙๔๒-๘๔๔๕ ต่อ ๒๒๘

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครอบรอบ ๗๒ ปี แห่งการสถาปนา พ.ศ.๒๕๕๘

ที่ ศธ 0513.10902/

โครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

13 มีนาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (focus Group) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.ดร.คุณหญิงอรรถมน วัฒนจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม 1 ฉบับ
2. แบบประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) แนวทางฯ 1 ฉบับ

ตามที่ นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ นิสิตโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องฯ ดังกล่าว บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในเรื่องดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ 16 มีนาคม 2557 เวลา 13.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมสารนิเทศ อาคาร 2 ชั้น 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าวด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนทป ไชตชิต)

ประธานโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

โครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 02 942 8670 โทรสาร 02 579 7259

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่ 16 มีนาคม 2557

ลำดับ	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง
1	รศ.ดร.คุณหญิงอารมณีน วัฒนจิตร	อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2	รศ.นราพร จันทรโอชา	รองประธานกรรมการบริหาร มศทท.
3	ดร.อมรทิพย์ เจริญผล	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 3
4	ดร.พิเชฐ โพธิ์ภักดี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร
4	ดร.กุสุมาวดี คีรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโนนสภาราม (นารด วาจาวัชร อุปถัมภ์)
5	ดร.บัญญัติ จันทรดา	ผู้อำนวยการโรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย
7	นายสุรพล หล้าเตจา	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23
8	นางพรปวีณ กอกอง	ครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23
9	รองไพวรรณ ทิพย์โพธิ์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25
10	นายดำรงสิทธิ์ เบ้าศิลปี่	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33
11	ดร.สมเกียรติ ชิดไชสง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2

ภาคผนวก จ
รายชื่อโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ที่เป็นประชากร

ตารางผนวกที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับที่	โรงเรียน	เขต	จังหวัด
1	ราชประชานุเคราะห์ บ้านปลายแหลม	03	นครศรีธรรมราช
2	ราชประชานุเคราะห์ 1	01	กระบี่
3	ราชประชานุเคราะห์ 2	01	กระบี่
4	ราชประชานุเคราะห์ 3	02	ชุมพร
5	ราชประชานุเคราะห์ 4	01	นครศรีธรรมราช
6	ราชประชานุเคราะห์ 5	01	นครศรีธรรมราช
7	ราชประชานุเคราะห์ 6	02	นครศรีธรรมราช
8	ราชประชานุเคราะห์ 7	03	นครศรีธรรมราช
9	ราชประชานุเคราะห์ 8	04	นครศรีธรรมราช
10	ราชประชานุเคราะห์ 9	01	นราธิวาส
11	ราชประชานุเคราะห์ 10	01	นราธิวาส
12	ราชประชานุเคราะห์ 11	01	สงขลา
13	ราชประชานุเคราะห์ 12	03	สุราษฎร์ธานี
14	ราชประชานุเคราะห์ 13	02	อุดรดิตถ์
15	ราชประชานุเคราะห์ 14	01	หนองคาย
16	ราชประชานุเคราะห์ 15	03	เชียงราย
17	ราชประชานุเคราะห์ 16	02	มหาสารคาม
18	ราชประชานุเคราะห์ 17	02	มหาสารคาม
19	ราชประชานุเคราะห์ 18	02	มหาสารคาม
20	ราชประชานุเคราะห์ 19	02	นครศรีธรรมราช
21	ราชประชานุเคราะห์ 20	01	ชุมพร
22	ราชประชานุเคราะห์ 21	02	แม่ฮ่องสอน
23	ราชประชานุเคราะห์ 22	01	แม่ฮ่องสอน
24	ราชประชานุเคราะห์ 23	03	พิษณุโลก
25	ราชประชานุเคราะห์ 24	02	พะเยา
26	ราชประชานุเคราะห์ 25	01	แพร่

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	เขต	จังหวัด
27	ราชประชานุเคราะห์ 26	01	ลำพูน
28	ราชประชานุเคราะห์ 27	02	หนองคาย
29	ราชประชานุเคราะห์ 28	01	ยโสธร
30	ราชประชานุเคราะห์ 29	01	ศรีสะเกษ
31	ราชประชานุเคราะห์ 30	03	เชียงใหม่
32	ราชประชานุเคราะห์ 31	06	เชียงใหม่
33	ราชประชานุเคราะห์ 32	01	อุบลราชธานี
34	ราชประชานุเคราะห์ 33	02	ลพบุรี
35	ราชประชานุเคราะห์ 34	01	แม่ฮ่องสอน
36	ราชประชานุเคราะห์ 35	01	พังงา
37	ราชประชานุเคราะห์ 36	01	ภูเก็ต
38	ราชประชานุเคราะห์ 37	01	กระบี่
39	ราชประชานุเคราะห์ 38	01	ระนอง
40	ราชประชานุเคราะห์ 39	03	นราธิวาส
41	ราชประชานุเคราะห์ 40	01	ปัตตานี
42	ราชประชานุเคราะห์ 41	01	ยะลา
43	ราชประชานุเคราะห์ 42	01	สตูล
44	ราชประชานุเคราะห์ 43	03	สงขลา
45	ราชประชานุเคราะห์ 44	02	นราธิวาส

ตารางผนวกที่ 2 สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
การบริหารงานวิชาการ		
1. การวางแผนงานด้านวิชาการ	ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เนื่องจากขาดแคลนบุคลากรครูไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน การพิจารณาการรับเข้า-ย้ายออก ไม่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ครูที่ย้ายออกกับครูที่ย้ายสับเปลี่ยนวิชาเอกไม่ตรงกัน โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีครูที่มีความถนัดในสาขาวิชานั้น	การจัดการเรียนการสอนในราย วิชาหลักให้สอดคล้องกับโรงเรียนต้นทาง
2. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	1. โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมอื่นๆ ในระดับเขตพื้นที่ การศึกษามากเกินไป ทำให้การเรียนการสอนไม่ทันตามตารางออกอากาศ 2. บางรายการหรือวิชานั้น เนื้อหาการบรรยายมากเกินไป การเปลี่ยนสไลด์เร็วเกินไป เพราะเด็กมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามไม่ทัน	1. ส่งเสริมพัฒนาครูให้จัดทำสื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาที่สอนตามคู่มือครู 2. สอนเสริมแก่นักเรียนในรายวิชาที่โรงเรียนมีกิจกรรมและนักเรียนเรียนตามระบบทางไกลผ่านดาวเทียมไม่ทัน 3. ประชุมคณะครูรับทราบแนวทางนโยบายของโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
	3. การวัดผลประเมินผลระหว่างโรงเรียนต้นทางกับปลายทางควรมีการร่วมมือกัน จัดทำเครื่องมือการวัดผลคล้ายกัน จะทำให้มีความสอดคล้องกัน และเหมาะสมกับผู้เรียน	4. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
	4. การจัดตารางสอนในรายวิชาที่เป็นวิชาเดียวกันไม่ควรจัดให้ตรงกัน ควรเน้นกิจกรรม	5. ดำเนินการเรียนการสอนตามตารางออกอากาศการศึกษาทางไกลฯ 100%
	5. กิจกรรมแนะแนว/พัฒนาผู้เรียนควรให้มีการสอนออกอากาศตามปกติ และให้แยกเป็นรายชั้น	6. ศึกษาคู่มือการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียน ต้นทาง
	6. นักเรียนบางส่วนตามไม่ทันในการเรียนการสอน จึงเป็นเหตุให้เบี่ยงต่อการเรียน	7. จัดทำแผนการเรียนการสอนกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศฯ
	7. นักเรียนมีปัญหาด้านสายตา ซึ่งเวลาดูโทรทัศน์นานๆ ทำให้เกิดอาการปวดตา	
	8. การสอนของครูจากทางไกลผ่านดาวเทียมบางครั้งเร็วเกินไปทำให้ นักเรียนตามไม่ทัน	
	9. ครูและนักเรียนเกิดความห่างและมีการพูดคุยสนทนากันน้อย	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
3. การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา		1. จัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาในหลักสูตร อนุบาลเพื่อให้เด็กก่อน ประถมศึกษากลุ่มอายุ 4-5 ปี ได้รับโอกาสพัฒนา ความพร้อมทั้งร่างกายและ จิตใจ 2. จัดการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย เพื่อให้มีโอกาสดูเรียนต่อ ในระดับอุดมศึกษา 3. การส่งเสริมความรู้ทาง วิชาการ 4. สนับสนุนการจัดการเรียน การสอน เพื่อให้ สอดคล้องกับการจัด หลักสูตรและสอดคล้อง กับการจัดการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม 5. ใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 แบบเดียวกับ โรงเรียนต้นทาง 6. การสัมมนาวิชาการ

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
4. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		1. อบรมการวิจัยในชั้นเรียน 2. การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี 3. แบบวัดจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล 4. การวางระบบช่วยเหลือ
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา		1. อบรมการวิจัยในชั้นเรียน 2. การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี 3. แบบวัดจิตวิทยาเพื่อช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล 4. การวางระบบช่วยเหลือนักเรียน
6. การนิเทศการศึกษา		1. พัฒนาระบบสารสนเทศติดตามและประเมินผล 2. การนิเทศการศึกษา 3. คณะกรรมการนิเทศติดตาม พัฒนาการเรียนการสอนโดยสื่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
7. การบริหารวิชาการ		1. มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน 2. ส่งเสริมการประกันคุณภาพในสถานศึกษา 3. การวัดและประเมินผล

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
8. การบริหารวิชาการ		1. ศึกษาสาระของกลุ่มโดยละเอียดและใช้เป็นคู่มือตลอดเวลาที่จัดการเรียนการสอน 2. เตรียมสิ่งต่างๆ ตามคู่มือซึ่งอาจจะปรับให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน 3. สำหรับใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัด ครอบคลุมทางสำเนาแก่นักเรียน 4. ติดตามกำกับดูแลให้นักเรียนคู่มือทัศน์และปฏิบัติไปตามรายการตรวจผลงาน ทดสอบช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนเพื่อให้ได้เรียนอย่างมีความสุข 5. สิ่งที่ครูและนักเรียนโรงเรียนปลายทางที่ต้องเตรียมนั้น สิ่งใดหาไม่ได้ให้พิจารณาสิ่งอื่นทดแทน 6. ประชุมวางแผนกำหนดวิธีการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
9. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา		1. อบรมการใช้อินเทอร์เน็ตและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2. การพัฒนาห้องสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของโรงเรียน 4. จัดระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้น 5. มีการทำห้องสมุดเทพการเรียนรู้การสอน 6. คณะครูพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้สื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและการวัดผลประเมินผลการสอน

ตารางผนวกที่ 3 สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
การบริหารงบประมาณ		
1. การวางแผนงาน งบประมาณ	1. งบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรจากภาครัฐเป็น งบอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ซึ่งมีเกณฑ์เท่ากับโรงเรียน ทั่วไป จึงทำให้งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ สำหรับรับรองนโยบาย พิเศษ และหรือนโยบาย เร่งด่วน	ควรจัดระบบและพัฒนา องค์กรและเสนองบประมาณ
2. การจัดระบบการจัดหาพัสดุ	2. ในบางรายวิชาครูมีความ ประสงค์จะจัดการเรียนการ สอนเพิ่มเติมนอกเหนือจาก การเรียนการสอนตาม ดาวเทียม แต่ไม่สามารถจัด สอนได้ เพราะการบันทึก เทปไม่เพียงพอ เนื่องจาก ขาดงบประมาณในการ จัดซื้อเทปเพื่อใช้บันทึกการ เรียนทางไกลผ่านดาวเทียม	
3. การรายงานผลการ ดำเนินงาน	3. โทรศัพท์ชำรุดเนื่องจากใช้ มาเป็นระยะเวลานาน	
4. การตรวจสอบภายใน	4. ขาดหนังสือเรียนและสื่อ การสอนที่สอดคล้องกับ เรียนทางไกลผ่านดาวเทียม	
	5. ไม่มีงบประมาณในการ ซ่อมบำรุง	

ตารางผนวกที่ 4 สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
การบริหารงานบุคคล		
1. การวางแผนอัตรากำลัง	1. ขาดแคลนอัตรากำลัง	1. ควรประชุมชี้แจงครู
2. การจัดสรรข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	2. ครูมีหน้าที่ภารกิจเพิ่มมากขึ้น ไม่สามารถ	บุคลากร ที่เกี่ยวข้องเพื่อ
3. การประเมินผลการปฏิบัติงาน	บันทึกเนื้อหาบางกิจกรรมได้ทันเวลา	ทราบการบันทึกและควบคุมสัญญาณ
	3. ครูไม่สามารถเตรียมใบงานได้ตรงกับต้นทาง	ทางไกลผ่านดาวเทียม
	เนื่องจากคู่มือการสอนผ่านทางไกลไม่มี	2. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการ
		รับผิดชอบดำเนินการจัดการเรียนการสอน
		ทางไกลผ่านดาวเทียม

ตารางผนวกที่ 5 สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป

สภาพการปฏิบัติ	ปัญหา	แนวทาง
บริหารทั่วไป		
1. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา	1. มีภาระงานอื่นๆ มาก	1. จัดครูสอนเข้าตรงกับสาขาวิชาเอก ความถนัดของแต่ละบุคคล
2. การจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กร	2. งานรักษาความปลอดภัย	2. พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
3. การดูแลอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม	- ครูเวรประจำวัน - คนงาน/นักรักษาโรง - ห้องนอนเวร - การระงับรักษาทรัพย์สินในโรงเรียน	3 จัดอบรมให้ครู อาจารย์จำนวน 100% สามารถใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้
4. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	มีความเสี่ยงสูง	4. พัฒนาและติดตามผลและขยายผลครูแกนนำ
5. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย	3. งานสภานักเรียน	5. กำหนดห้องที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
6. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษารายบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	- ไม่มีผู้รับผิดชอบแทนหัวหน้างานที่ออกไปอย่างถาวร	6. กำหนดห้องควบคุมเพื่อติดตั้งเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม มอนิเตอร์
7. การรายงานผลการปฏิบัติงาน	- การดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการสถานักเรียนยังไม่หลากหลายและระบบการทำงานยังขาดประสิทธิภาพ	7. สถานที่ที่จะประกอบกิจกรรมเสริม เช่น ห้องสมุดเทพ
8. การจัดทำระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน		

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

เรื่อง

รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

A Proposed Model for Distance Learning Management in Education Institutions.

เสนอ

ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ

วันอาทิตย์ที่ 16 มีนาคม 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา นันทะไชย

รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย คำสุวรรณ

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

กรรมการที่ปรึกษา

กรรมการที่ปรึกษา

ชื่อนิสิต

นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์ รหัส 49860802

นิสิตระดับคุุณบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำนำ

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม(Focus group discussion) ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (A Proposed Model for Distance Learning Management in Education Institutions) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินการวิจัย

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มเล่มนี้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 บท ได้แก่ 1) บทนำ (ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ คำถามการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตการวิจัย) 2) ระเบียบวิธีวิจัย และ 3) (ร่าง) รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการดำเนินการ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาเข้าร่วมสนทนากลุ่มในครั้งนี้

นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์

นิสิตคุุณบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
คำถามการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ส่วนที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย	6
ส่วนที่ 3 (ร่าง) รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	8
ภาคผนวก	
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	

ความสำคัญของปัญหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป ซึ่งระบบสอนดังกล่าวได้นำเทคโนโลยีในการถ่ายทอดการเรียนการสอนจากโรงเรียนวังไกลกังวลที่เป็นโรงเรียนต้นทางถ่ายทอดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ไปยังโรงเรียนปลายทางซึ่งเป็นการแก้ปัญหาในการขาดแคลนครูและสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนปลายทางได้เป็นอย่างดี แต่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

คำถามการวิจัย

การบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีรูปแบบอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนต้นทางและปลายทาง ตลอดจนโรงเรียนในสังกัดอื่นๆที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมปลายทาง จำนวน 45 โรงเรียน สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 10 ท่าน

2. มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามภาระงาน ได้แก่

- 2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคลากร
- 2.4 งานการบริหารงานทั่วไป

ส่วนที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed methods) ใช้เทคนิคการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสภาพแนวทางและปัญหาในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นำเสนอรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยมีขั้นตอนสำหรับการกำหนดรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงและรายงานผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยจากการสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไป

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนควรมีการจัดทำหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความสอดคล้องกับโรงเรียนต้นทาง มีการส่งเสริมให้ครูได้จัดทำสื่อการสอน เอกสารการสอนในรายวิชาที่สอนตามคู่มือของโรงเรียนต้นทาง ซึ่งต้องใช้คู่มือครูในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในการจัดการเรียนการสอนตลอดเวลา โดยครูควรปรับปรุงการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน จัดบรรยากาศการสอนที่ดีให้สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี ครูต้องใช้เทคนิคหรือกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ครุณาผลการศึกษาค้นคว้าหรือผลการวิจัยในชั้นเรียน

ที่สอดคล้องกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเผยแพร่สู่สาธารณะชน โรงเรียนจัดให้มีการนำเทคนิคการศึกษา และการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ดี ส่งเสริมให้มีระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทุกแห่งได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม คู่มือครูในการจัดการเรียนการสอนและอุปกรณ์เทคโนโลยีต่างๆที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดังนั้นด้านการบริหารงานงบประมาณ ซึ่งพบได้ในบางด้าน อาทิ โรงเรียนไม่รายงานการเงินและงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี โรงเรียนไม่มีระบบการจัดเก็บวัสดุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม และโรงเรียนขาดการสรุปผลการดำเนินงานตามงบประมาณที่ได้รับและใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

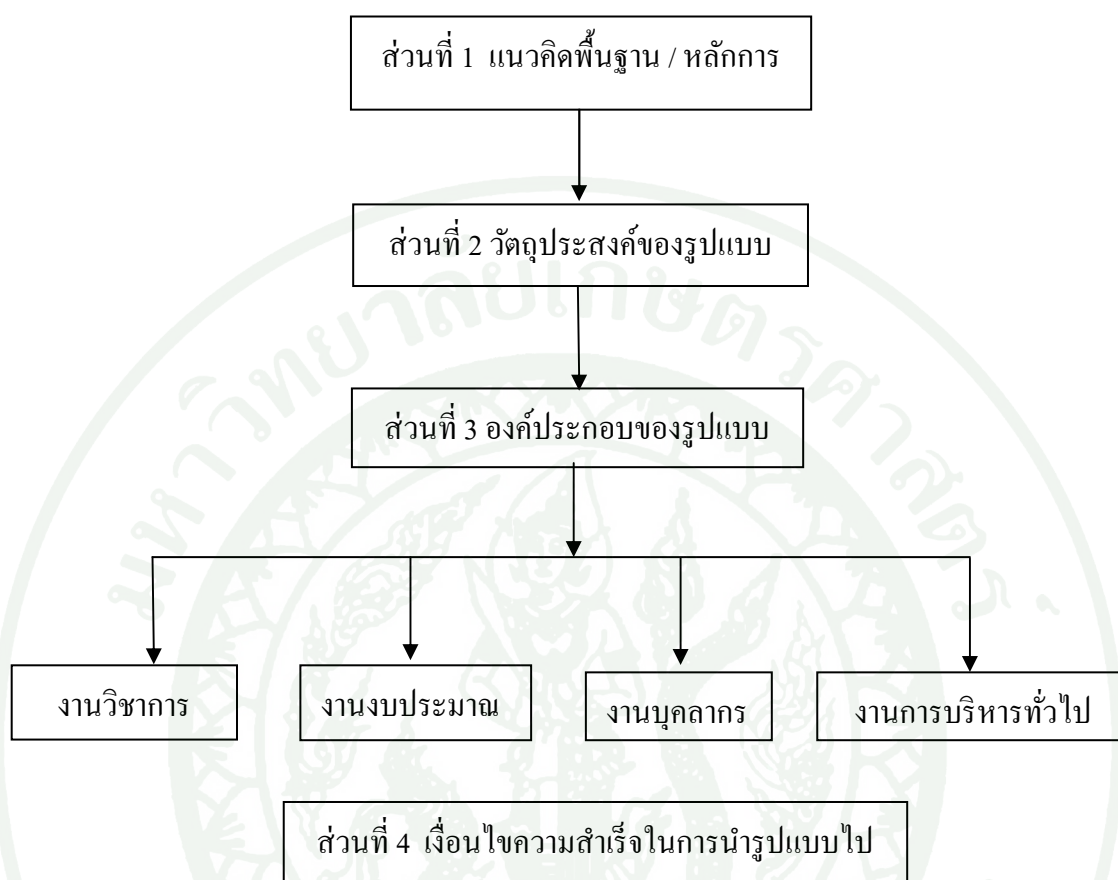
3. ด้านการบริหารงานบุคลากร

โรงเรียนควรจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม โรงเรียนควรกำหนดแนวทางให้ครูทำหน้าที่ดูแลควบคุมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนควรดำเนินการประเมินผลงานของครูที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และโรงเรียนควรมีการดำเนินงานด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

โรงเรียนควรจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยโรงเรียนจัดให้มีการประสานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ส่วนที่ 3 (ร่าง) รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

1. แนวคิดพื้นฐาน

รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนา การบริหารงาน โรงเรียนให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพ ความรู้ ให้แก่นักเรียน โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ในการทำงานร่วมกันในการกำหนดนโยบาย แผนงานในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนเมื่อจบการศึกษา มีความรู้สามารถเข้าศึกษาต่อ หรือสามารถประกอบอาชีพโดยสุจริตได้เป็นอย่างดี

2. หลักการ

การศึกษารูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีหลักการ กำกับรูปแบบ ดังนี้

- 2.1 การพัฒนาครูโรงเรียนปลายทาง
- 2.2 การพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล
- 2.3 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.4 การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

3. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานการบริหารทั่วไป

4. ลักษณะสำคัญของการจัดการศึกษา

ลักษณะของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นการเรียนการสอนจากโรงเรียนต้นทางไปยังโรงเรียนปลายทางที่รับสัญญาณผ่านระบบดาวเทียม ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการออกอากาศแบบสด (live) ตั้งแต่ 8.00 น.- 16.30 น. เพื่อช่วยโรงเรียนที่ประสบปัญหาการขาดแคลนครู หรือมีครูผู้สอนไม่ตรงตามรายวิชาหลัก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึงปัจจุบัน

5. องค์ประกอบของรูปแบบ

5.1 แนวทางการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนปลายทางควรดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ประชุมวางแผนกำหนดวิธีการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดให้ครูทำแผนการเรียนการสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศฯ

5.1.2 พัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับ สภาพปัญหา และความ
ต้องการของผู้เรียน

5.1.3 ส่งเสริมครูผลิตสื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาที่สอน
ตามคู่มือครูของโรงเรียนต้นทาง

5.1.4 จัดทบทวนการเรียนการสอน ให้นิเทศครูที่จัดการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียมอย่างต่อเนื่องและนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู

5.1.5 ส่งเสริมครูที่สอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้ทำการวิจัยศึกษาเด็กนักเรียน
เป็นรายกรณี

5.1.6 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู จัดการเรียนการสอนตาม
ตารางออกอากาศการศึกษาทางไกล โดยใช้เทคนิคกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการ
มีส่วนร่วมของผู้เรียน จัดทำใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบตามคู่มือครูสอนทางไกลผ่านดาวเทียม
สำหรับโรงเรียนปลายทางให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อมกับโรงเรียนต้นทาง ติดตามกำกับดูแลให้
นักเรียนดูโทรทัศน์และปฏิบัติไปตามรายการ ตรวจสอบผลงาน และทำการทดสอบตามแผนฯ

5.1.7 จัดระบบเครือข่ายที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

5.2 แนวทางการดำเนินงานงบประมาณ โรงเรียนปลายทางดำเนินการดังนี้

5.2.1 จัดระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่าง
เหมาะสมและปลอดภัย

5.2.2 จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียมเพิ่มเติม

5.2.3 จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ หนังสือเรียนและสื่อการสอนสำหรับการจัดการศึกษา
ทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเพียงพอ

5.2.4 สรุปผลและรายงานผลการใช้งบประมาณที่ใช้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามแผนงานที่กำหนดไว้

5.3 แนวทางการดำเนินงานบุคลากร โรงเรียนปลายทาง ควรดำเนินการดังนี้

5.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสมและชัดเจน

5.3.2 ประชุมชี้แจงครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบการบันทึกและควบคุมสัญญาณทางไกลผ่านดาวเทียม โดยมอบหมายให้ครูทำหน้าที่ดูแล ควบคุมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเหมาะสม

5.3.3 ประเมินผลงานการจัดการเรียนการสอนของครูที่จัดการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมรวมทั้งวินัย คุณธรรม จริยธรรมครูและนำผลไปจัดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครูอย่างเหมาะสม

5.3.4 ปรับระบบธุรการของโรงเรียนให้ครูสามารถจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 แนวทางบริหารงานการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนปลายทาง ควรดำเนินการดังนี้

5.4.1 โรงเรียนบรรยากาศห้องเรียนและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

5.4.2 โรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

5.4.3 ประเมินผลการจัดกิจกรรมจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และนำผลการประเมินและความต้องการของทุกภาคส่วนใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.4.4 จักระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

6. เงื่อนไขความสำเร็จ

การบริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จะประสบผลสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

6.1 ผู้บริหารระดับนโยบายของประเทศในที่นี่ หมายถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ควรการสนับสนุน และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเป็นรูปธรรมและระบุให้เป็นวาระแห่งชาติในการส่งเสริมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

6.2 ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีการศึกษาวิจัยเชิงประเมิณผล การจัดการศึกษา

6.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนปลายทาง มีการพัฒนาหลักสูตรและสนับสนุนให้ครู ออกแบบจัดกิจกรรมที่เหมาะสม การพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถพัฒนานวัตกรรมน่าสนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ตลอดเวลาระหว่างการเรียน รวมทั้งการพัฒนาคู่มือครูการเรียนการสอนให้ทันสมัยตรงตามหลักสูตร

6.4 ครูต้องตระหนักและเข้าใจในบทบาทหน้าที่การสอนในลักษณะทางการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นผู้สอนที่ดี พัฒนาความสามารถ ทักษะการสอนตลอดเวลา รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

- 1 รศ.ดร.คุณหญิงอารมณี ฉนวนจิตร อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 2 รศ.นราพร จันทรโอชา รองประธานกรรมการบริหาร มศทท.
- 3 ดร.อมรทิพย์ เจริญผลศึกษานิเทศก์ สพม.เขต3
- 4 ดร.พิเชฐ โพธิ์ภักดี รอง ผอ.สพป.กทม.
- 5 ดร.สมเกียรติ ชิดไธสง รอง ผอ.สพป.ปทุมธานีเขต 2
- 6 ดร.บัญญัติ จันทร์ดา ผอ. ร.ร. ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัยฯ
- 7 ดร.กุสุมาวดี กิริ ผอ.ร.ร.วัดโนนสภาราม (นารถ วาจาวุฑฒ อุปถัมภ์)
- 8 ผอ.สุรพล หล้าเตจา ผอ. ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 23
- 9 ผอ.ดำรงสิทธิ์ เป้าศิลป์ ผอ. ร.ร. ราชประชานุเคราะห์ 33
- 10 รอง ผอ.ไพวรรณ ทิพย์โพธิ์ รอง ผอ. ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 25
- 11 อ.พรปวีณ กอกอง ครู ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 23

แบบประเมินความเหมาะสม
(ร่าง) รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
วิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

.....

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อขอความ
อนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ดังกล่าว และให้ข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็น ซึ่งการดำเนินการนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ขั้นตอนการวิจัยที่ 4 คือ การจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกล
ผ่านดาวเทียม ต่อไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์
นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง: การประเมินความเหมาะสมแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดย (5) หมายถึง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (4) หมายถึง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมในระดับมาก (3) หมายถึง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (2) หมายถึง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมในระดับน้อย (1) หมายถึง รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐาน

รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นมโนทัศน์ที่แสดงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนปลายทางประกอบด้วย แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณและงานบริหารงานทั่วไป รวมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จในการนำเสนอรูปแบบไปใช้

ความเหมาะสม ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

ส่วนที่ 2 หลักการ

รูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาครูโรงเรียนปลายทาง
2. การพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล
3. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

ความเหมาะสม

☐

5

☐

4

☐

3

☐

2

☐

1

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ตามภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และ
งานการบริหารทั่วไป

ความเหมาะสม ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

ส่วนที่ 4 ลักษณะสำคัญของการจัดการศึกษา

ลักษณะของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นการเรียนการสอนจากโรงเรียนต้นทางไปยังโรงเรียนปลายทางที่รับสัญญาณผ่านระบบดาวเทียม ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการออกอากาศแบบสด (Live) ตั้งแต่ 8.00 น.- 16.30 น. เพื่อช่วยโรงเรียนที่ประสบปัญหาการขาดแคลนครู หรือมีครูผู้สอนไม่ตรงตามรายวิชาหลัก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึงปัจจุบัน

ความเหมาะสม

☐

5

☐

4

☐

3

☐

2

☐

1

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 องค์ประกอบของรูปแบบ

ส่วนที่ 5.1 งานด้านวิชาการ

แนวการดำเนินงาน	ระดับความเหมาะสม					ความเห็นและข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ประชุมวางแผนกำหนดวิธีการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และจัดให้ครูทำแผนการเรียนการสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกับตารางออกอากาศ						
2. พัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับ สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน						
3. ส่งเสริมครูผลิตสื่อการสอน เอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาที่สอนตามคู่มือครูของโรงเรียนต้นทาง						

แนวการดำเนินงาน	ระดับความเหมาะสม					ความเห็นและข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
4. จัดทำนิเทศการเรียนการสอน ให้นักเรียนที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างต่อเนื่องและนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู						
5. ส่งเสริมครูที่สอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้ทำการวิจัยศึกษาเด็กนักเรียนเป็นรายกรณี						
6. ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู จัดการเรียนการสอนตามตารางออกอากาศการศึกษาทางไกล โดยใช้เทคนิคกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน จัดทำใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบตามคู่มือครูสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนปลายทางให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อมกับโรงเรียนต้นทาง ติดตามกำกับดูแลให้นักเรียนดูโทรทัศน์ และปฏิบัติไปตามรายการ ตรวจสอบผลงาน และทำการทดสอบตามแผนฯ						

แนวการดำเนินงาน	ระดับความเหมาะสม					ความเห็นและข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
7. จัดระบบเครือข่ายที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม						

ความเหมาะสม ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1

ข้อเสนอแนะ.....

ส่วนที่ 5.2 งานด้านงบประมาณ

แนวการดำเนินงาน	ระดับความเหมาะสม					ความเห็นและข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณที่ใช้สนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
2. พัฒนาระบบการจัดเก็บวัสดุครุภัณฑ์						
3. จัดสรรงบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุงอุปกรณ์และจัดซื้อวัสดุสำหรับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
4. สรุปผลการใช้งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามแผนปฏิบัติงาน						

ความเหมาะสม ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ.....

ส่วนที่ 5.3 งานด้านบุคลากร

แนวการดำเนินงาน	ระดับความเหมาะสม					ความเห็นและข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
2. มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในโรงเรียน รับผิดชอบระบบงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
3. กำหนดแนวทางให้ครู เพื่อการกระตุ้นนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม						
4. สร้างระบบเครือข่าย ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม						
5. ปรับระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคลากรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						

ความเหมาะสม ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 3.4 งานด้านบริหารงานทั่วไป

แนวการดำเนินงาน	ระดับความเหมาะสม					ความเห็นและข้อเสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. จัดภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อมภายในอาคารให้เอื้อต่อสภาพ การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม						
2. ประสานงานเครือข่ายทางการศึกษาที่สอดคล้องกับการจัด การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
3. พัฒนาระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการ จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม						
5. จัดทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์การศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา						

ความเหมาะสม ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 6 เจาะใจความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

ในการจัดรูปแบบการบริหารงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีปัจจัยสำคัญที่จะประสบผลสำเร็จอยู่หลายประการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในระดับประเทศ นโยบายของประเภท
2. ข้าราชการประจำในกระทรวงศึกษาธิการ
3. ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา
4. ครู ผู้ปกครอง
5. งบประมาณในการปรับปรุงพัฒนา

ความเหมาะสม ☐ 5 ☐ 4 ☐ 3 ☐ 2 ☐ 1

เสนอแนะ.....
.....
.....
.....

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวภัทรินทร์ ศิริรัตน์

วัน เดือน ปี ที่เกิด

สถานที่เกิด

ประวัติการศึกษา

การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนวังไกลกังวล

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ผู้ช่วยผู้จัดการโรงเรียนวังไกลกังวล